

Ob našem jubileju

Vsaka obletnica predstavlja pomemben mejnik v delu, kjer bolj celovito ocenimo dosežene rezultate, se ponosno oziramo na prehojeno pot in si obenem sestavljamo načrte za v bodoče. Pri tem pa nas dosežki ne smejo zaslepiti oziroma, da nam prekrijejo slabosti. Tudi vsak posameznik naj pri sebi napravi obračun in pogleda, kakšen je njegov odnos do dela in družbe, ki mu omogoča svobodo dela in samoupravljanje; ali vrača zaupanje ali vidi samo lastne koristi?

Naš razvoj je vseskozi slonel na lastnih silah. Nikoli se ni pokazala prilika, da bi dobili kaj podarjeno. Vse kar smo dosegli, je rezultat dela nas vseh, od posameznikov, oddelka, službe, TOZD, DO in SOZD. Vse kar smo zamudili ali kar nismo uspeli, je naša krivda.

Delavsko samoupravljanje kot temelj naše družbenopolitične in ekonomske ureditve je polno zaživel in bistveno pripomoglo k razvoju. Močno sta se uveljavila samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje kot oblika demokratičnega usklajevanja različnih interesov, ki predstavlja edino pravo pot skupnega in enakopravnega odločanja.

Dosedanji razvoj in perspektiva pa zahteva od nas določene spremembe v poslovnem obnašanju. Zavedati se moramo vse bolj zapletenih odnosov v proizvodnji in montaži, poslovnih odnosih s tujino ter pri vključevanju v mednarodno delitev dela. V sedanjih stabilizacijskih — gospodarskih prizadevanjih bo potrebno posvečati vso pozornost povečanju izvoza, zmanjševanju porabe, ki mora biti prilagojena materialnim možnostim in realnemu dohodku, smotrni porabi vseh vrst energije, izkoriščanju notranjih rezerv, dohodkovnemu povezovanju, odgovornosti do dela in uspešnosti gospodarjenja, načelu

delitve po rezultatih dela, spremembi srednjeročnih razvojnih načrtov, itd.

Se zmeraj se čuti tendenco o zapiranju posameznih TOZD vase in to na škodo drugega. Prodreti mora zavest, da smo odvisni drug od drugega in da šele kot celota predstavljamo IMP. Ta soodvisnost mora krepiti še večjo enotnost znotraj SOZD IMP.

Zavedati se moramo, da ne bomo uspeli v naših prizadevanjih, če ne bo hitrejših in bistvenih premikov na samoupravnem področju. Poenotiti moramo misli in akcije, da bo samoupravljanje zaživel. Z nedelom ne moremo razvijati samoupravnih odnosov. Brez dela ne more biti samoupravnih pravic in samoupravljanja. Zavest mora preprečiti bogatenje brez dela in samo dobro delo naj se dobro plača.

Tudi v prihodnje se bomo soočili z različnimi težavami in problemi. Premagovanje teh pa bo odvisno predvsem od nas samih. Če bomo storili vse kar je treba, uspehi ne bodo izostali. To pa zahteva od nas višji in boljši nivo organiziranja in sodelovanja na temelju samoupravnega sporazumevanja znotraj TOZD, DO, SOZD in navzven. Samo razviti samoupravni odnosi ter skrb za delovnega človeka in njegov vsestranski razvoj so realna osnova za doseganje boljših rezultatov na vseh področjih. Poudarek mora biti na bolj odgovornem opravljanju nalog ter dvigu samoupravne in delovne zavesti.

Prav bi bilo, da v bodoče delamo z malo več zavesti in odgovornosti do naše družbe in pridobitev socializma, da se zavzemamo za boljše medsebojne odnose, za večjo vlogo in hitrejši razvoj samoupravljanja.

Predsednik delavskega sveta
SOZD IMP
LUCIJAN LIPUŠČEK

Boljša organizacija prodaje

Delavski svet sozda je na seji 30. septembra posredoval v razpravo osnutek samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med tozdom Blagovni promet in ostalimi tozdi v IMP. Ta sporazum v celoti objavljamo na 12. in 13. strani te številke Glasnika. Na 11. strani pa objavljamo osnutek organizacije novega tozda Blagovni promet.

Ta sporazum je izredno pomemben za IMP, saj je osnova za organizacijo tozda Blagovni promet, s katerim bomo bolje organizirali prodajo proizvodnih izdelkov v Jugoslaviji in predvsem na tujih tržiščih.

Obravnava Sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med tozdom Blagovni promet in ostalimi tozdi v IMP je pomemben korak pri uresničevanju sklepov lanske problemske konference ZK, na kateri smo med drugim tudi sprejeli osnovne usmeritve za organiziranje skupnih prodajnih in nabavnih služb v IMP. Tudi delavski svet sozda IMP je v okviru razprave o organizacijskih spremembah v sozdu IMP konec lanskega leta sprejel načelne usmeritve in določil roke, po katerem naj bi bil tozda Blagovni promet ustanovljen že v drugem trimesečju letos.

Vzrok, da so se postopki zavlekli, je dejstvo, da so morali pred pisanjem samoupravnih aktov razrešiti še precej odprtih vprašanj — od načelnih in organizacijskih, pa do povsem praktičnih — na primer, kje bo imel novi tozda svoje prostore.

Večina teh vprašanj je zdaj rešenih in lahko se začne razprava. Delavski svet sozda je določil relativno dolg rok, da bi omogočili zares vsebinsko obravnavo tega dokumenta in da bi lahko uskladili stališča ter poiskali ustrezne odgovore na vprašanja, ki se bodo pojavila še v razpravi. Naloge, ki jih bo opravljal tozda Blagovni promet, so tako pomembne, da se je vredno potruditi in

opredeliti čim boljše izhodišča za njihovo delovanje.

Delavski svet sozda je za prvi krog razprave določil naslednje roke:

● Kot že rečeno, je delavski svet posredoval samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med tozdom Blagovni promet in ostalimi tozdi IMP v razpravo 30. septembra.

● Do 15. oktobra bo izšel IMP-Glasnik, v katerem bo osnutek sporazuma objavljen v celoti, da bo dostopen vsakemu članu kolektiva.

● Razprava o osnutku sporazuma traja do 5. novembra.

● Vse pripombe morajo biti poslane komisiji za planiranje in družbenoekonomske odnose pri delavskemu svetu sozda do 8. novembra. Komisija mora opraviti usklajevanje 16. novembra.

● Konec novembra ali v začetku decembra 1982 bo delavski svet sozda določil predlog sporazuma in ga posredoval zborom delavcev v tozdi, naj ga sprejmejo.

LOJZE JAVORNIK

Od 18. do 22. oktobra — četrto kulturno srečanje gradbincev

V ponedeljek, 18. oktobra ob 17. uri bo v veliki sejni dvorani doma družbenih organizacij krajevne skupnosti Stadion, Staničeva 41 v Ljubljani slovesna otvoritev razstave likovnih del gradbenih delavcev Slovenije, po njej pa literarni večer. V petek, 22. oktobra pa bo v hali A na Gospodarskem razstavišču sklepna prireditve IV. kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije z revijo pevskih zborov.

Razstava likovnih del gradbincev bo odprta vsak dan od ponedeljka do petka v avli in veliki sejni dvorani doma družbenih organizacij krajevne skupnosti Stadion. Pričakujemo, da bo na sklepni prireditvi v petek nastopilo nad 300 članov pevskih zborov in glasbenih skupin iz gradbenih organizacij vse Slovenije.

IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije je organizirala IMP delovna organizacija IZIP. Poleg predstavnikov iz IMP bodo na srečanju sodelovali udeleženci iz delovnih organizacij Kograd, Dravograd, SGP Grosuplje, Pionir Novo mesto, Salonit Anhovo, Hidromontaža Maribor, Ingrad Celje, Obnova Ljubljana, Primorje Ajdovščina, Vegrad Velenje, Gradis Ljubljana in Maribor, Kraški Zidar Sežana, Razvojni center Celje, Gradbincev Kranj, Stavbenik Koper, SCT Ljubljana, Industrijski biro Ljubljana in PAP Ljubljana.

Pokrovitelji so republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije ter občinska skupščina in občinski sindikalni svet Ljubljana-Bežigrad.

IZ VSEBINE

Dragi bralci, pred vami je praznična številka Glasnika, saj prav te dni slavimo petintridesetletnico IMP.

Stara navada ob jubilejih je, da se ob takih priložnostih ozremo malce nazaj na pot, ki smo jo prehodili. Stara in dobra navada je to. Tudi uredništvo Glasnika je za to številko pripravilo precej gradiva o petintridesetih letih našega razvoja. Ob tem bomo obudili spomine, med seboj se bomo bolje spoznali — toda ne samo to. Naši dosedanja dosežki, ki jih je čas potrdil kot pravilne, nam bodo kazali pot dela v bodoče, morda pa se bomo tudi zamislili nad slabostmi preteklih let, da se ne bi več ponavljale.

Na 3. strani lahko preberete članek o razvoju IMP. Na isti strani je tudi članek o tem, kako smo začeli prodor z investicijskimi deli na tuje in kakšne so možnosti za prihodnje.

Za to, slavnostno številko, smo pripravili pogovore z vsemi tremi delavci, ki so pri IMP že polnih petintrideset let — s Tincem Zevnikom, Marjanom Koširjem in Antonom Primcem. Našli jih boste na 4. in 5. strani.

Pogovarjali smo se tudi z dolgoletnim direktorjem IMP Stankom Krumpakom. Tudi ta pogovor lahko preberete na 4. strani.

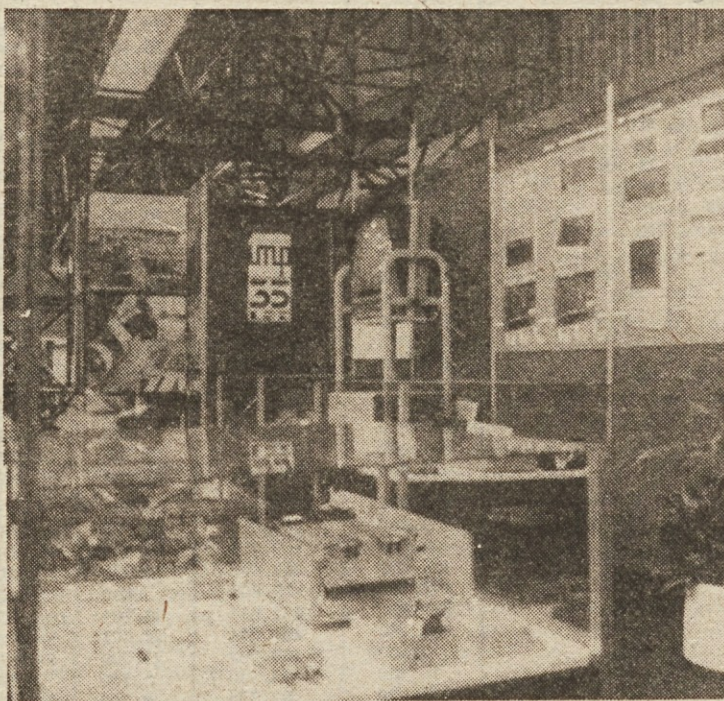
Rubrika »Predstavljamo vam tozde, oziroma delovne organizacije« je ustaljena rubrika Glasnika. Tokrat sta prišla na vrsto nova Tratina tozda — Avtomatika in Črpalke, zato smo poleg aktualnih podatkov o poslovanju in družbenopolitični aktivnosti v teh tozdi to predstavitev malo razširili, saj vemo, da se je prav na Trati začela razvijati naša proizvodnja. Poglejte stran 6. in 7.

Predstavljamo še nekatere druge delovne organizacije.

Posebno pozornost zasluži Panonija, ki je bila prav tako kot Toplovod ustanovljena leta 1947 in se torej tudi pripravlja na proslavo svojega jubileja. O razvoju te organizacije od majhnega obrtnega podjetja do pomembne tovarne kmetijskih strojev berite na 8. in 9. strani.

Morda niste vedeli, da je livarna sive in modularne litine v Ivančni gorici največja slovenska livarna? Preberite članek o razvoju Livarna na 10. strani!

Predstavljamo pa vam tudi TIO Idrija in Klimo Celje. Prav gotovo bi lahko še marsikaj napisali tudi o drugih delovnih organizacijah, ki v tokratni prilogi »Naših petintrideset let« niso zajete. To bomo tudi naredili — že v naslednji številki!

Na sejmu Sodobna elektronika 82, ki je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 4. do 8. oktobra, so razstavljali trije IMP tozdi: TEN Telekomunikacije, Dvigalo in Trata Avtomatika.

TOZD TEN Telekomunikacije je prikazal predvsem telekomunikacijske TV naprave in sicer TV pretvornike nove generacije v širokopasovni tehniki, ki omogoča hitrejšo spreminjanje kanalov in enostavnejše umerjanje, SAN naprave in CATV naprave, ki omogočajo v večjih zaključenih naseljih tudi interne informacije za potrebe krajevnih skupnosti in splošne ljudske obrambe. Razstavljal je tudi hotelske ARCIS H računalniško vodene hotelske komunikacije, govorne naprave: posebne govorne naprave za varnostno službo v dveh inačicah in govorne naprave za zdravstvene ustanove. Te govorne naprave so novost na tržišču.

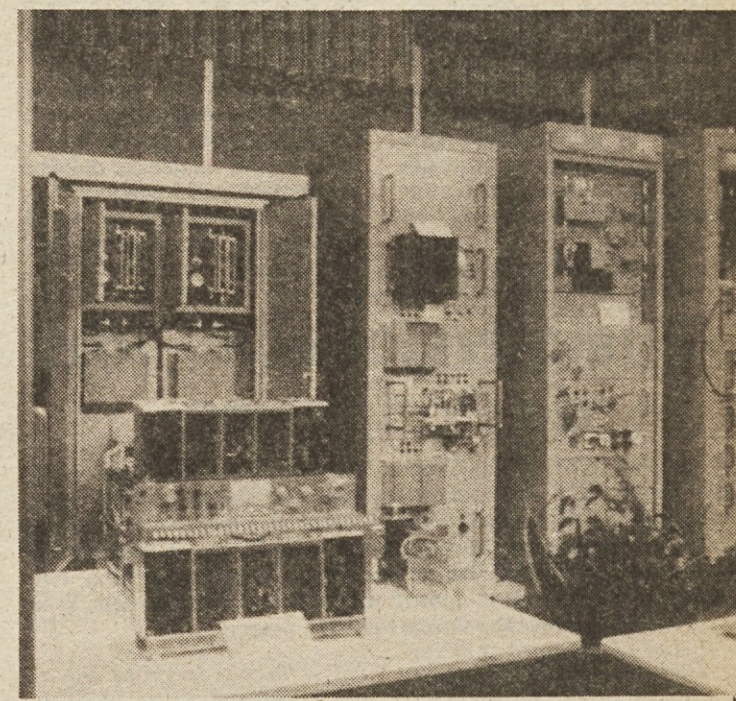
Sistem ARCIS je plod skupnega sodelovanja z Inštitutom »Jožef Stefan«. Sodelovanje z znanstvenoraziskovalnimi institucijami je stalno prisotno, kar potrjuje kvaliteta proizvodov in vrsta inovacij na tem področju.

ARCIS program se razširja tudi na bolnice, a je to področje še v razvoju. Za »ARCIS-H« sistem so že podpisane pogodbe za hotele v Smarjeških Toplicah, v Tuzli in Sarajevu. Ta sistem je mogoče vključiti v večjo informativno mrežo.

Tozda Dvigalo je na sejmu predstavil svetlobno zaporo FZ-3, ki je predvsem namenjena kontroli avtomatskih vrat v dvigalogradnji. Prav tako je mogoče to napravo uporabiti za štetje ali pa kot končno stikalo v najtežjih delovnih pogojih, kjer tega ni mogoče opraviti z navadnimi stikali.

Naprava FZ-3 ni občutljiva na vidno svetlobo, ker deluje v IR spektru. Manjše vibracije odbojnega stekla ne motijo delovanja FZ-3. Poleg svetlobne zapore FZ-3 je tozda predstavil tudi induktivno brezkontaktno stikalo BIS-3, ki služi za preklapljanje krmilnih tokokrogov. Z njim vklaplja rele, na katerega je mogoče priključiti tako veliko breme, kot ga prenesejo kontakti releja. Stikalo je izdelano za uporabo pri dvigalih, uporabno pa je povsod, kjer se zahteva velika natančnost in zanesljivost preklopa. Stikalo ima svetlobno signalizacijo vklopa.

Tozda Trata Avtomatika pa je na sejmu prikazal nov proizvodni program iz sistema 300 (regulacijo centralnega ogrevanja, prezračevanja in potrošne vode). (Foto: M. P.)

Izsiljevanje s krediti

Banke zahtevajo drobljenje deviz

Ali bomo v IMP še naprej poslovali z enim deviznim računom, ali bomo ukinili to poslovno povezavo, ki sozda kot celoti in tudi posameznim članom prinaša nesporne pravice? To vprašanje se je zelo jasno postavilo na zadnji seji delavskega sveta sozda, pa tudi že prej na posvetu s predstavniki republiškega sindikata gradbincev.

Delavci tozgov IMP so se odločili — in sicer na referendumih ob sprejemanju samoupravnih aktov sozda — da bo imel IMP skupen devizni račun. Ima ga pri Ljubljanski banki — združeni banki. Poslovanje naše interne banke z internimi izpiski omogoča vsakemu imetniku devizni stalen vpogled na stanje. Devize imamo torej skupaj, vendar tako, da vsak, ki jih ustvarja, povsem suvereno gospodari z njimi.

Letos spomladi pa so lokalne banke, podružnice Ljubljanske banke, postavile tozdom na svojih območjih, naj odpro pri njih devizne račune, če želijo dobiti kredite za pripravo izvoza in celo za financiranje proizvodnje serijske opreme.

Najprej je to zahtevala Celjska banka od Klime Celje in tozda ISO Slovenske Konjice, zdaj postavlja isto zahtevo tudi Mariborska banka tozdom delovne organizacije PMI, je poročal direktor Interne banke IMP Lojze Kosi.

Seveda so tozdi spričo takih zahtev v precepu. Krediti za pripravo izvoza so pod relativno

ugodnimi pogoji, torej so zainteresirani, da jih dobijo. Po drugi strani pa bi odpiranje posebnih deviznih računov imelo daljnosežne posledice in bi zanesljivo prineslo tozdom tudi gospodarsko škodo. Lojze Kosi je povedal, da se prenos deviz iz ene banke v drugo zna zavleči celo na dva meseca.

Interne banke je že pred časom o tem problemu obvestila vodstvo Ljubljanske banke — združene banke. Menda so se celo bankirji strinjali, da zahteve bančnih podružnic niso logične, še zlasti ne v primeru, ko gre za kreditiranje proizvodnje serijske opreme, ki nima nobene zveze z izvozom.

Stališče strokovne službe naše Interne banke je, da bi morali znotraj Ljubljanske banke najti ustrezne mehanizme za rešitev tega problema, ne pa da podružnice Ljubljanske banke zahtevajo odpiranje posebnih deviznih računov. Tako smo prišli v položaj, ko politika v naši družbi zelo jasno zahteva od združene banke dela, naj sredstva združuje, banke pa izsiljujejo ravno obratno.

Namestnik generalnega direktorja sozda Janez Stanovnik je na delavskem svetu povedal, da je skupščina Siseota na zadnji seji sprejela stališče, naj imajo izvozniki en devizni račun, ker drobljenje deviz zelo ovira delovanje Siseota. Prav neverjetno je, da posamezne lokalne banke postavljajo natanko nasprotno zahtevo.

Sekretar republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Stefan Praznik je na posvetu s predstavniki sindikalnih konferenc IMP obljubil, da bo tudi republiški odbor posredoval pri Ljubljanski banki.

Kdo bo močnejši: človek ali rja?

Spomenik našemu nestabilizacijskemu obnašanju

Jubileji so navadno obarvani z lepimi besedami in podatki o uspešnosti. Tu in tam je res kaka senčica o težavi in problemih, vendar splošni vtis ostane o kar uspešni preteklosti. To je lepo in prav, saj uspehi pomenijo tudi perspektive, take želje pa imamo vsi, ki nam je važna prihodnost. Za uresničitev načrtov pa ne zadostuje samo pogled nazaj, ampak mora biti dnevna skrb, kako opravljamo svoje naloge.

Ko bomo slavili 35-letnico obstoja sozda IMP, se bomo v svojih delovnih okoljih ozrli okrog sebe in ugotovili, ali stanje opravičuje zadovoljstvo. Znano je namreč, da se na proslave pripravimo na določenem mestu in v sebi, medtem ko je stanje po obratih, v pisarnah in drugje v starih, nič kaj prijetnih okoljih po slavu enako kot pred njim in tudi ne samo enako. Delovni elán se ne popravi, drugi delavci pa tudi ne. To seveda ni prijetno slišati, če obenem v sebi čutimo, da bi se lahko marsikaj izboljšalo. To misel lahko tudi podkrepimo s konkretnim primerom.

Bojimo se namreč, da bomo na dvorišču več tednov na Trati imeli med proslavo že v tretje leto vsem vremenskim prilikam izpostavljen »spomenik« preko osemdeset zabojev, ki vsak zdaj stane okrog 2000 dinarjev, vsebino 80 ton odlitkov za mešalne pipe. Nad vsem tem materialom pa deluje rja in je zato vse skupaj zapisano propadajo. Odlitke smo livarni že zdavnaj plačali, finalnega izdelka pa ne bo, torej bomo imeli samo izgubo. Seveda navedena količina ni vsa, še okoli 30 zabojev z odlitki je v bližini, vse pa grize rja. Skupaj bi torej lahko nabrali na dvorišču od 140 do 180 ton odlitkov, pol streho pa najmanj desetino od navedene količine.

Do tolikšne teže »nekurantnih« odlitkov je prišlo zato, ker ni bilo proučen trg, ali morda še iz kakšnega drugega vzroka. Odlitke so nato ročno na veliko, zdaj pa finalnega izdelka ne bo.

Podobna usoda se napoveduje, čeprav v manjših količinah, tudi odlitkom, ki se že leto in več ne premaknejo s svojega mesta. Pri vsaki zadevi rjavenja okrog 6 milijonske vrednosti (!?) pomagajo tudi dragi pločevinski zaboji, zaradi katerih smo morali v tovarni celo elán dan delati, da smo jih lahko kupili, zdaj bodo pa v kratkem mnogi že uničeni.

Pri tej zadevi take vrednosti (ki seveda ni knjgovodstveno ugotovljena, zato je lahko tudi mnogo večja ali kaj nižja), moramo povedati še to, da je bil pred letom poskus, da bi livarnan odlitke spel pretopila, Trati pa zaračunala le delo, kar je bilo odločno zavrnjeno, češ prodajte to kot odpadno litino po 10 do 20 krat nižji ceni, kot smo jo plačali za odlitke. Tako zadeva ni bila rešena, rja pa vsak dan znižuje vrednost kovine, ker ima livarna dovolj naročil, da se ji s takimi kompromisi ni treba ukvarjati, vse tveganje pa naj nosi kolektiv, ki material naroči.

Take stvari se dogajajo v času, ko bi morali delati tisto, kar potrebujemo, varčevati z materialom in se torej res lahko vprašamo, koliko časa bomo še imeli tak stotonski spomenik s še manjšimi podatki in ali bomo znali v bodoče naročati material, ki ga zares potrebujemo? In tudi to se lahko vprašamo, ali ne bi bilo pravično, če bi tudi livarne prevzele vsaj nekaj tveganja pri prodaji končnega izdelka? Ali ne bi bil to korak k uveljavljanju gospodarjenja po načelu skupnega prihodka?

LOJZE JAVORNIK

Uredniški odbor IMP Glasnika je 17. septembra 1982 na sedežu SOZD IMP organiziral seminar o obveščanju. Seminar je imel namen izboljšati vsebino ter povečati število prispevkov dopisnikov. Med udeleženci so bili člani uredniškega odbora in predstavniki osnovnih organizacij sindikata.

Na seminarju je predeval pomočnik glavnega urednika Dela in prvi urednik IMP Glasnika tov. Vlado Šlamberger, ki je udeležencem povedal precej zanimivosti in zgodovine novinarstva in posredoval nekatera osnovna pravila novinarstva.

Udeleženci so si nato ogledali tiskarno Ljudske pravice, kjer tiskajo naš Glasnik, poslušali predavanje pomočnika generalnega direktorja SOZD IMP Uroša Koržeta o nekaterih aktualnih nalogah za boljše gospodarjenje in se tudi pogovarjali o vsebini Glasnika in o nadaljnjem sodelovanju.

Med drugim smo se dogovorili, da bomo podobne seminarje organizirali vsako leto in tako ustvarjali trajno vez med ljudmi, ki bi bili pripravljeni pisati, ter uredništvom. Prvega seminarja se je udeležilo devetnajst članov našega kolektiva, kar se nam zdi za začetek dovolj dobra udeležba, upamo pa, da nas bo na naslednjem srečanju še več!

Na sliki: Udeleženci seminarja o obveščanju med ogledom tiskarne. (J. K., foto: M. P.)

Delo Livarjevih mladincev

Precej akcij v enem letu

V DO LIVAR obstaja samo ena ZSMS, čeprav imamo štiri TOZD. Začeli smo delovati lani, zato se ne moremo pohvaliti z veliko izkušnjami. Veliko mladincev dela v treh izmenah in to je tudi vzrok za njihovo majhno aktivnost. Večina mladincev deluje v svojih OO v KS, zato se v delo OO v DO aktivno ne vključujejo. Mladinci DO so večinoma doma s kmetij in jim poleg dela v DO in še doma na kmetiji ostaja zelo malo časa.

Naša OO je zelo aktivna na kulturnem in športnem področju, saj se redno udeležuje športnih tekmovanj in kulturnih prireditvev. Mladinci DO Livar so vključeni v samoupravne organe DO, kjer aktivno delujejo, še posebej pa moram poudariti dobro sodelovanje z OOS in OOK pri stabilizacijskih ukrepih, pri oblikovanju in sprejemanju novih pravilnikov in drugih akcijah.

Poleg tega se povezujemo tudi z OO drugih DO v SOZD IMP.

24. februarja smo skupaj z OO ZSMS Promont organizirali delovno srečanje v Ivančni gorici. Prisotna sta bila tudi glavni direktor DO Livar Valentin Menđižev in glavni direktor DO Promont Samo Poljanšek. Oba sta podala razvojno pot svojih DO. Zatem smo si ogledali proizvodne prostore livarne in novo

proizvodno halo TOZD HVA, ter na Muljavi Jurčičevo rojstno hišo.

15. maja smo mladincem iz Promonta obisk vrnili. Prisotni so bili tudi mladinci TOZD Blisk in DO Panonije. Ogledali smo si proizvodne prostore, nato pa smo se pomerili v malem nogometu, odbojki ter kegljanju.

29. maja smo mladi livarji organizirali lokalno delovno akcijo. Delovne akcije so se poleg mladincev DO Livar udeležili tudi predstavniki OO ZSMS DO Promont, KS Metnaja, KS Ivančna gorica in številni štipendisti DO Livar.

DO Livar je letos sprejela pokroviteljstvo nad MDB »Jože Kovačič« Grosuplje, ki se je udeležila zvezne mladinske delovne akcije, Delibatski pesek v Vojvodini. Pred odhodom so za

mesto svojega zadnjega dogovora in priprav izbrali proizvodno halo Livarja. Na brigadni konferenci je sodelovala tudi naša OO in glavni direktor. Komandantki brigade Lei Trontelj smo izročili spominsko paletto.

Na pragu je tudi 11. kongres ZSMS. V pripravah sodelujemo z OK ZSMS Grosuplje, ter ji pomagamo pri oblikovanju stališč, ki jih bodo naši delegati zastopali na kongresu. V.D.

Krajani dobili avtobusno vojno

»Enaindvajsetica« vozi do Podgorice

V Nadgorico, Ježo, Šentjakob in Podgorico je po dolgotrajni avtobusni vojni začel voziti avtobus mestnega potniškega prometa. S tem ta vojna še ni končana, kajti prve tri mesece bo avtobus vozil samo poskusno. Da bo proga po poskusnih treh mesecih obratovanja upravičena, bodo morale organizacije združenega dela, zaposleni na tem območju mesta in krajani, opustiti tiste načine prevoza na delo, ki so jih uporabljali do uvedbe nove avtobusne proge.

»Zelenec« številka 21 vozi ob delavnikih zjutraj od petih do 7.45 in od 13.15 do 15.35 na vsakih deset minut od Bavarskega dvora do reaktorja Inštituta Jožefa Stefana.

V tozdu IMP Dvigalo so za prevoz na delo in z dela s tem avtobus prodali delavcem doslej nekako čez 80 vozovnic. To število, upajo, da se bo še povečalo,

ker se delavci še prijavljajo za nakup vozovnic. Poleg teh delavcev, ki so kupili vozovnice je v Dvigalu tudi nekaj takih, ki za prevoz s tem avtobusom kupujejo žetone.

V Promontu so prodali delavcem 30 vozovnic za prevoz na delo in z dela na tej progi, a se s tem avtobusom vozi nekaj več delavcev, ki pa kupujejo za vožnjo žetone.

Delovne organizacije in temeljne organizacije z območja, po katerem vozi novi zelenec št. 21 so se zavezale, da bodo po preteku trimesečnega poskusnega obratovanja te proge, prodale svoje avtobuse, s katerimi so prevažale svoje delavce na delo in z dela. S tem bodo zmanjšale stroške, ki so jih imele doslej z vzdrževanjem avtobusov in z nabavo goriva.

M. P.

Fakturirana realizacija — avgust 1982

REAL.	Plan (v 10 ³ din)		Izvršitev				Indeks izvršitev			
	1982	za 8 mes.	za avgust	v avgustu	8 mes.1982	8 mes.1981	let.pl.	plan za 8 m.	plan avg.	8 mes.1981
TOZD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. OV	679.612	449.986	59.075	56.356.320	509.689.184	428.556.859	75	113	95	119
2. KM	324.282	214.833	28.309	37.590.332	322.138.547	239.718.685	99	150	138	134
3. MK	358.988	237.829	31.340	36.646.164	266.067.484	228.254.113	74	112	117	117
- SD	5.270	3.491	460	431.564	3.614.105	2.470.925	69	104	94	146
PROMONT	1.368.152	906.139	119.184	131.024.380	1.102.359.205	902.710.965	81	122	110	122
4. MM	827.215	542.100	69.200	74.650.596	556.736.972	494.285.794	67	103	108	113
5. IB	27.850	17.163	2.354	14.890.630	2.217.229	37.552.350	53	87	94	113
6. PM MB	52.000	33.842	4.020	3.170.137	27.627.591	37.552.350	53	82	79	124
7. BLISK	250.000	163.500	20.800	24.343.871	171.613.795	138.452.279	49	105	117	124
8. EKO	359.000	235.400	30.000	37.791.299	224.589.727	183.757.773	63	95	126	122
PMI	1.516.065	992.005	126.374	142.173.132	995.458.715	854.048.196	66	100	113	117
8. EM	545.000	361.090	47.580	79.666.703	650.401.243	555.804.282	119	180	167	117
- EM brez bl.izv.	515.000	341.190	44.960	62.384.873	543.743.181	457.992.328	106	159	139	119
10. DVG	248.000	164.300	21.650	16.360.076	116.877.045	119.070.746	47	71	75	98
11. TEN-E	445.000	294.810	38.850	32.942.171	260.559.816	212.307.206	59	88	85	123
12. TEN-T	297.000	196.760	25.930	20.889.284	171.374.514	135.706.366	58	87	81	126
13. ISO	250.000	165.620	21.820	25.916.137	153.586.954	119.363.316	61	93	119	129
- CK	30.700	20.340	2.680	1.289.771	19.517.752	16.131.004	64	96	48	121
EMOND	1.815.700	1.202.920	158.510	117.064.142	1.372.317.324	1.158.382.920	76	114	112	118
KLIMAT	380.000	240.900	32.000	32.416.604	196.293.781	214.092.640	52	81	101	92
TIO	361.000	232.800	30.700	33.406.234	213.883.074	171.384.481	59	92	109	125
PAN	1.070.000	755.000	75.000	57.365.000	598.993.495	502.152.576	56	79	76	119
14. TRATA-A	250.000	160.000	20.000	29.773.536	215.769.515	281.105.472	86	135	149	138
15. TRATA-Č	250.000	160.000	20.000	20.599.052	172.353.025	140.613.753	69	108	103	146
16. ITAK	198.000	119.418	15.934	16.563.766	140.613.753	96.127.016	70	118	104	117
17. SKIP	386.400	263.170	30.970	28.977.197	271.255.496	231.663.978	70	103	94	199
18. IPKO	190.529	118.800	11.800	13.733.489	109.832.975	55.248.724	58	92	116	137
IKO	1.271.920	821.833	98.704	109.647.040	909.824.764	664.145.190	72	111	111	137
19. LSNL	632.300	402.044	54.001	58.076.162	414.183.864	307.961.709	61	103	108	165
20. HVA	261.000	160.032	23.000	20.015.628	149.851.971	90.561.187	57	94	87	134
21. VIPO	76.300	44.130	5.520	7.351.506	57.826.749	35.250.404	76	131	133	164
22. LBK	135.000	83.830	9.500	10.583.297	89.253.533	65.646.055	66	106	111	136
LIVAR	1.104.600	690.036	92.021	96.026.593	711.116.117	499.419.355	64	103	104	142

REAL.	Plan (v 10 ³ din)		Izvršitev				Indeks izvršitev			
	1982	za 8 mes.	za avgust	v avgustu	8 mes.1982	8 mes.1981	let.pl.	plan za 8 m.	plan avg.	8 mes.1981
TOZD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23. IP	548.000	355.500	47.100	40.085.820	312.463.385	302.430.314	57	88	85	103
24. MP	315.000	198.450	23.940	31.011.518	230.869.199	177.505.392	73	116	130	113
KLIMA	863.000	553.950	71.040	71.097.338	543.332.584	479.935.706	63	98	100	113
25. INŽ	158.017	104.602	13.800	36.179.060	158.210.999	58.056.889	100	151	262	273
26. PB	110.000	71.214	7.832	10.937.642	72.638.642	35.557.664	66	102	140	204
27. ZAST	205.000	101.500	16.900	15.726.137	150.170.590	107.904.768	74	148	93	139
28. ALCH	146.300	84.851	10.241	10.764.564	87.863.062	68.995.813	60	104	105	127
29. IC	18.683	11.696	960	871.232	14.462.271	10.598.967	77	124	91	136
IZIP	638.000	373.863	49.733	74.478.635	483.345.564	281.114.101	76	129	150	172
- PD	17.082	13.560	4.600	3.140.361	12.837.342	7.694.355	75	95	68	167
IMP	10.408.528	6.783.006	857.866	927.839.459	7.139.761.965	5.731.676.476	69	105	108	125

NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET

IMP je na področju montaže največja in najmočnejša organizacija v Jugoslaviji

IMP — Industrijska montažna podjetja, o.s.o., s sedežem v Ljubljani, Titova 37, je sestavljena organizacija združenega dela, ki v letu 1982 združuje nad 8500 delavcev in približno 1000 učencev v gospodarstvu, v montažni proizvodnji, industrijski proizvodnji in poslovnotehničnih storitvah. V IMP je združenih deset delovnih organizacij in devetindvajset temeljnih organizacij združenega dela in devet delovnih skupnosti skupnih služb s sedeži v trinajstih slovenskih občinah od Kopra do Murske Sobote.

IMP ima predstavništva v vseh republiških središčih, v Novem Sadu in na Reki in delovne enote v Iraku in Nemški demokratični republiki in Alžiriji in mešano podjetje na avstrijskem Koroškem. Po ustvarjenem dohodku je IMP trinajsta največja organizacija združenega dela v Sloveniji in petinštrideseta v Jugoslaviji, v svoji dejavnosti pa je največja in najmočnejša v državi.

Začetki IMP segajo v leto 1947, ko je bilo ustanovljeno Montažno podjetje Toplovod s sedežem v Kranju. Leto po ustanovitvi se je Toplovod preselil v Ljubljano. Aprila 1963 se je Toplovodu priključilo ljubljansko podjetje Elektrosignal. Novo podjetje je dobilo ime IMP — Industrijsko montažno podjetje. Tako je nastal močan nosilec nadaljnjega razvoja in združevanja na področju montaže in proizvodnje elementov in opreme za investicijsko izgradnjo. IMP se je v naslednjih letih hitro širil, pridružil se mu je cela vrsta organizacij, ki je videla v povezovanju večje perspektive in boljši pristop h kupcu tovrstnih proizvodov in storitev.

Prvi je bil Agroservis Ivančna Gorica (leta 1966, današnja delovna organizacija Livar — Viktor Kolesa). Sledile so idrijski Simplex (1973, današnji TIO), SKIP Ljubljana (1975), Dijaški dom Domžale (1975 današnji Izobraževalni center), Blišk Murska Sobota (1975), Elektrokovinar Ptuj (1975), Elektrodivgalo in Dvigalotehna Ljubljana (1975, združila sta se v današnji TOZD Dvigalo), Panonija Murska Sobota (1977), Klima Celje (1978) in Alchrom Ruše (1981).

Za IMP je bila značilna nadpovprečno hitra rast

Nadpovprečno hitra količinska in kakovostna rast sta bili prepleteni s sočasnim razvojem samoupravnih odnosov. Prvi delavski svet smo delavci v takratnem Toplovodu izvolili že leta 1950. Leta 1972 smo v IMP med prvimi začeli priprave za organizacijo temeljnih organizacij združenega dela, ki so začele v drugem polletju 1973. Na podlagi ustave iz leta 1974 in zakona o združenem delu smo se delavci IMP odločili za samoupravno reorganizacijo in delovno organizacijo preoblikovati v sestavljeno organizacijo združenega dela. Novo organiziranost smo delavci uveljavili leta 1978, temu ustrezno pa smo tudi spremenili naziv firme: kratica IMP sedaj pomeni Industrijska montažna podjetja.

Močna ustvarjalna pobuda naših delavcev

Razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov je krepil ustvarjalno pobudo delovnih ljudi, kar se je odrazilo v hitrejšem osvajanju novih proizvodnih programov, razširitvi tržišč in v boljših poslovnih rezultatih v celoti. Iz prvotno prevladujoče montaže se je pričela v 60 letih intenzivno razvijati industrijska proizvodnja, sprva le za potrebe montažne dejavnosti IMP, sčasoma pa v vse večjem obsegu tudi za širše investicijsko tržišče. Delež industrijske proizvodnje je danes vrednostno in fizično večji od deleža montažne proizvodnje.

Z dobrimi poslovnimi rezultati in s stalno razvojno usmerjenostjo smo izgradili vrsto novih tovarn širom Slovenije, v katerih smo z uvajanjem sodobne tehnologije hitro povečevali produktivnost dela in se sprosti prilagajali spreminjajočim se zahtevam tržišča doma in v svetu.

Nove tovarne v minulem in tekočem srednjeročnem obdobju

Najpomembnejše pridobitve iz minulega in tekočega srednjeročnega obdobja so bile: nova tovarna stikalne opreme v Slovenskih Konjicah (1975), proizvodni in skladišni prostori Montaže Koper v Izoli (1977), proizvodni prostori Montaže Maribor (1978), nova tovarna instalacijske opreme v Godoviču, ki smo jo gradili v dveh fazah (prva je bila končana 1979 in druga 1981), proizvodni in upravni prostori Bliška v Murski Soboti (1981), proizvodni in upravni prostori Dvigala in Promonta v Črnučah (1979), Elektrokovinarja v Ptuj (1979), razširitev Industrijske proizvodnje v Celju (1980), tovarna plastične in kmetijske opreme v Podpeči pri Ljubljani (1980), TEN tovarna elektronaprav (energetika in telekomunikacije) v Ljubljani (1981), Livarjeva tovarna armatur v Ivančni gorici (1981) ter ITAK tovarna toplotnih aparatov in konstrukcij na Trati v Ljubljani (1981).

Skrb za čim kvalitetnejše izdelke in storitve nas je vodila k pridobivanju mladih in sposobnih strokovnjakov in k dolgoročnejšemu povezovanju z znanstveno-raziskovalnimi institucijami.

Kupcu lahko ponudimo kompleksno storitev

Težišče tržne strategije IMP v odnosu do kupca je predvsem v ponudbi kompleksne storitve oziroma inženiringa na posameznih programskih področjih. Inženiring obsega svetovanje in pripravo idejnih zasnov projektov, oblikovanje finančne konstrukcije, projektiranje, lastno proizvodnjo in dobavo domače in tuje opreme ter sestavnih delov, montažo, spuščanje v pogon in redno servisiranje. Tak tržni pristop v vseh oblikah in namenih investicijske gradnje uveljavljamo na naslednjih področjih:

- področju ogrevanja, kamor uvrščamo termoelektrične objekte, cevovode ter notranje instalacije
- področju tehnologije vode

- področju prezračevanja in klimatizacije

- področju elektroenergetike

- področju telekomunikacij in signalno-varnostnih naprav

- področju živilskih linij v procesni industriji.

Seveda lahko ponudimo tudi posebej le projekt, montažo ali dobavo naših proizvodov, pač glede na želje in potrebe naših partnerjev. Poleg omenjenih področij, kjer se uveljavljamo vse bolj z inženiringom so tudi priznani jugoslovanski proizvajalci

- kmetijske opreme in strojev

- gradbenih strojev in opreme

- livarskih izdelkov črne in barvne metalurgije

Da bi čim bolj ustregli zahtevam kupcev po nekaterih najsoodnejših proizvodih, ki jih v Jugoslaviji še ne proizvajamo, IMP zastopa nekatera najbolj znana evropska podjetja naše dejavnosti. Trudimo se, da bi zastopanje vse bolj prerasčalo v višje in trdnjše oblike poslovno tehnične sodelovanja, pri čemer že dosegamo lepe uspehe.

ALEŠ ČERIN

Izvajalci monterji (iz tozda Montaže Maribor) pred kotlarno Kulwitz pri Leipzigu, Nemška demokratična republika, jeseni 1981. (Foto: M. P.)

Dobrih dvajset let naših investicijskih del v tujini

Gradbene in montažne organizacije v Sloveniji in Jugoslaviji dobro vedo, kako pomembno je pridobivanje poslov za izvajanje investicijskih del v tujini. IMP pa je med tistimi dokaj redkimi organizacijami, ki so se že v začetku šestdesetih let zavedle pomena del na tujem, zato imamo danes vsekakor lepe prednosti pred tistimi, ki šele skušajo narediti prve korake čez mejo.

O začetkih naših del na tujem in o najnovejših pogodbah, ki so v pripravi, je dal podatke pomočnik direktorja tozda Inženiring Jože Naglič, ki to področje dobro pozna, saj je vodil prve IMP-jeve pogovore s tujimi partnerji.

Takole je povedal:

IMP se je vključil v investicijska dela v tujini že leta 1961. Nastopali smo kot podizvajalci znanih nemških, švicarskih in avstrijskih montažnih podjetij, ki so naše monterje vključevali v svoje skupine. Do časa gospodarske reforme leta 1965 je naše sodelovanje z velikimi tujimi podjetji, kot so Siemens, AEG, Brown-Boveri, Sulzer, ROM in druge že toliko napredovalo, da so skupine naših inženirjev in monterjev samostojno prevzemale določene pakete v okviru večjih investicijskih del.

Že leta 1970 je 400 naših monterjev delalo v ZRN

Večinoma smo izvajali montažna dela na zahtevnih infrastrukturnih objektih, kot so tovarne, bolnišnice in letališča. Obseg teh del je bil kar precejšen, saj smo za dela na tujem do leta 1970 organizirali deset skupin s samostojnim tehničnim in administrativnim vodstvom. Delali smo na objektih v ZRN, Avstriji, NDR, Belgiji, Švici in Švedski. Samo v ZRN smo imeli leta 1970, 400 monterjev.

Danes gledamo na te investicijske projekte, v katere smo se vključili s posredovanjem vodilnih zahodnoevropskih inženirskih podjetij, kot na učna leta. Tako naši monterji kot inženirji in tudi komercialisti so si takrat nabrali izkušnje, ki so nujne za prevzemanje investicijskih poslov na tujem.

Na tujem smo spoznali najsoodnejšo tehnologijo

Spoznali smo se s svetovnimi normami materialov, naučili smo se uporabljati najsoodnejša

orodja in opremo zlasti še za prezračevanje in klimatizacijo, ki je bila takrat tudi za Zahodno Evropo še novost, saj so jo ravno v tistem času začeli uvajati iz ZDA. Tako smo preko montažnih del spoznavali najsoodnejšo tehnologijo in to znanje prenašali v našo proizvodnjo. To je bila spodbuda za gradnjo tovarnih instalacijske opreme in aparatov za jugoslovanske porabnike in za izvoz.

Naslednji kakovostni korak pri investicijskih delih v tujini je bilo samostojno delo od projekta do kompletne izvedbe. Naše prvo veliko delo te vrste na tujem je bila farma bekonov Eberswalde v NDR leta 1968, katere vrednost je bila takrat ocenjena na 35 milijonov dolarjev. Investitor je bil z našim delom zelo zadovoljen in pridobili smo si referenco, ki nam je prinesla 15 let neprekinjene projektantske in montažne aktivnosti v NDR.

Začetek naših del v Iraku

Kot smo ocenjevali možnosti za nadaljnja montažna dela na tujem, smo posvetili posebno pozornost deželam v razvoju. Na velikih svetovnih sejmih naše stroke smo nastopili z geslom »IMP-vaš partner v tretjem svetu.« Prvi rezultat je bil skupen nastop s Sulzerjem v Iraku, kjer smo leta 1975 prevzeli elektroinstalacijska dela v dveh tovarnah papirja v Basri. Tudi to delo smo uspešno opravili, o čemer se je glas hitro raznesel po Iraku in tako smo od leta 1978 skokovito povečali obseg montažnih del v tej državi vse do današnje realizacije okrog 150 milijonov dolarjev letno.

Naš cilj je prevzeti dela oziroma dobaviti opremo tudi v druge države, pri čemer smo že zabeležili nekaj uspehov — v Alžiriji, Libiji, Egiptu, Nigeriji, Angoli in Sovjetski zvezi. Pri pridobivanju investicijskih del v tujini se povezujemo z jugoslovanskimi in tujimi podjetji za inženiring, odvisno od konkretnih del in zahtev investitorja.

Pridobivanje in izvajanje poslov na tujem terja ustrezno organizacijo

Seveda pa je bilo za pripravo tako številnih velikih ponudb, sklepanje poslov in njihovo izvajanje treba tudi primerno organizirati. Že leta 1965 smo v IMP ustanovili službo za dela v tujini ter izvoz in uvoz. Iz te službe se je nato razvil tozda Inženiring z dvema sektorjema: Investicijski sektor opravlja dela do podpisa pogodbe, nato pa nastopi sektor za blagovni promet, ki izvajalce pogodb oskrbuje s potrebnim domačim in uvoznim materialom, istočasno pa skrbi tudi za klasični blagovni izvoz in uvoz za potrebe proizvodnih tozdov. Trenutno tečejo priprave, da bi blagovnemu prometu v IMP dali večji polet in zato to dejavnost organizirali v svojem tozdu, tako da bo tozda Inženiring skontinuiral vse sile na pridobivanje in izvajanje investicijskih del v Jugoslaviji in tujini.

V IMP smo dovolj zgodaj začeli recesijo na področju investicijskih del v domovini in se dogovorili, da lahko probleme reši le močnejši Inženiring. Tako je tozda Inženiring v zadnjih letih občutno povečal svoj ponudbeni oddelek, za katerega so prispevali izkušene projekte in operativce montažni tozdi in predvsem Projekktivni biro. Tako lahko rečemo, da se je jedro vodilnih strokovnjakov Inženiringa kalilo v Projekktivnem biroju ali naši montažni dejavnosti. To je izraz načrtne usmeritve, saj sodimo, da bo lahko dobro prodajal naše storitve le strokovnjak, ki IMP temeljito pozna, ki je začel iz operativnega dela.

Poglejmo po tem kratkem izletu v preteklost še najnovejše novice o delih v tujini in tudi, kaj se nam obeta jutri!

V Alžiriji smo začeli pripravljati dela za gradnjo dveh tovarnih čevljev. To je nastop slovenskega gospodarstva v najvišji obliki, to je od projekta, gradnje, tehnologije, opreme, šolanja kadrov, vpeljave v proizvodnjo po načelu ključ v roke oziroma čevlje v trgovino. Ti tovarni čevljev sta primer, kako bi morali delati, v praksi pa žal ugotavljamo, da so redke stroke, kjer se jugoslovani lahko vključimo v svetovno konkurenco s svojo tehnologijo ali celo z dobavami tehnološke opreme. Ravno to pa bi moral biti cilj jugoslovanske industrije, ne pa predelava oziroma sestavljanje raznih izdelkov iz uvoznih elementov z uvoznimi stroji in uvoznimi surovinami.

Nove ponudbe: Alžirija, Egipt, Libija, Tunizija

Tovarni čevljev v Frendi in El Bayadhu bosta naše prvo delo v Alžiriji, kaže pa, da ne tudi zadnje. Pravkar je v pripravi ponudba še za tretjo tovarno čevljev, kar je dokaz zadovoljstva alžirskega partnerja z našim dosedanjim delom.

V konzorciju z Medicomženiringom in Lesnino pa smo na željo Alžircev izdelali tipski projekt in ponudbo za bolnišnico z 200 posteljami. Če se bodo razgovori uspešno končali utegne ta tipiska bolnišnica doživeti kar 50 ponovitev v manjših alžirskih mestih.

Preizkusamo tudi Egiptovsko tržišče. Tu sodelujemo v konzorciju, ki ga vodi IMOS in je izdelal ponudbo za vojaško naselje. To tržišče bo specifično, ker bomo nastopali v glavnem z našimi materiali in vodstvom izvedbe, medtem ko bo 90 odstotkov delavcev domačinov.

Za Libijo smo pripravili cel paket ponudb, kjer spet nastopamo v najvišji željeni obliki, to

je kompletno prodajo vključno s tehnologijo — konkretno elektrooptiko — skupaj z Iskro. Vsota vseh ponudb v Libiji dosega okrog 100 milijonov dolarjev.

Smelt pa obdeluje tuniško področje za kamor pripravljamo ponudbo za cementarno, podobno anhovski.

Ti podatki kažejo, da inženiringov ponudbeni oddelek intenzivno išče nova dela in prodira na nove trge. Vsako od teh področij ima seveda svoje sposobnosti, ki jih spoznavamo tako z dobljenimi, kot izgubljenimi ponodbami, pravi Jože Naglič. Vidimo torej, da je delo ljudi, ki pripravljajo ponudbe za posle v tujini, izredno dinamično, tudi fizično naporno, predvsem pa terja širok spekter znanja — od poznavanja tehničnih problemov pa do mednarodnega prava — sposobnost hitrega odločanja in ne nazadnje tudi fizično kondicijo.

V tujini ni višje sile, ki lahko opraviči nespoštovanje pogodbe

Brez težav seveda ne gre, je dejal Jože Naglič ob koncu. Glavni problemi so cene, zahteve investitorjev po kreditih, spoštovanje, roki in želje domačih dobaviteljev ali izvajalcev po dodatnih plačilih.

Ce bomo hoteli resno in uspešno delati na tujem, bodo morali najprej vsi razumeti, kaj pomeni pogodbeno razmerje. V tujini so pogodbeni določila sveta, nobene višje sile ni, pač pa mora biti vse opravljeno do pike tako, kot je napisano v vseh točkah — od roka, kvalitete, do cene. Mi pa smo razvajeni, pri nas je pogodba kos papirja, ki se ga še dokaj poljubno spreminja, saj celo zakonodajalci ne cenijo pogodbenih odnosov. Primer za to je nedavno sprejeti Zakon o obligacijskih razmerjih, zaradi katerega smo morali spreminjati že podpisane pogodbe.

Seveda pa ni to vestno izpolnjevanje pogodbenih obveznosti nič drugega kot dober poslovni odnos, zato bč v dobrobit stabilizacije morali del izkušeni in pravi obnašanja v tujini prenesti tudi do naših investitorjev v Jugoslaviji, je končal Jože Naglič.

LOJZE JAVORNIK

NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET • NAŠIH PETINTRIDESET LET

Od navadnega prodajanja delovne sile na tuje smo kmalu napredovali do prevzemanja kompleksnih investicijskih del

Stanko Krumpak je bil direktor Toplovida in nato generalni direktor IMP od leta 1948 pa vse do leta 1980, ko je prevzel drugo nalogo — vodenje mešanega podjetja IMP-Metali v Št. Jakobu na Koroskem. Kot dolgoletni vodilni delavec, znan po ambiciozni zastavljenih ciljih in odločnosti pri njihovem izvajanju, ima ogromne zasluge za razvoj naše organizacije. Ob petintridesetletnici sem ga naprosil, naj za Glasnik obudi spomine na teh petintrideset let.

Spomladi leta 1948 ste postali direktor Toplovida. Začnimo s klasičnim vprašanjem, kako ste prišli v Toplovod?

»Prej sem bil predsednik planske komisije, nato pa sem bil z dekretom ministrstva za gradbeništvo LR Slovenije postavljen za direktorja Toplovida v Kranju. Takrat je imel Toplovod 62 zaposlenih.«

S kakšnimi problemi ste se srečali v novem okolju? Kako so se porodili prvi načrti za razvoj takrat majhnega podjetja?

»Najprej je treba vedeti, da je bil Toplovod kot republiško podjetje zadolžen za izvajanje republiških planskih objektov v prvi in drugi petletki. Takrat se ni poslovalo tako kot danes, pač pa smo delo dobivali po planu. Izvajali smo dela na vseh večjih republiških investicijah, ko so bile seveda v glavnem industrijski objekti.

Z drugo nacionalizacijo so bile, kot je znano, priključene Toplovodu firme Likar, Pičman in Nahtigal, tako da smo dobili v Ljubljani prostore na Slomškovi in Ilirski ulici, ter skladišče v Metelkovi ulici. Tako smo lahko maja 1948 preselili sedež montaže v Ljubljano, medtem ko je ostala proizvodnja takrat še v Kranju. Kmalu nato je bilo k Toplovodu priključeno še podjetje Grčko v Mariboru, oktobra 1948 pa še livarna Smole na Trati.

Omenili ste proizvodnjo. Kateri pa so bili prvi izdelki, ki jih je proizvajal Toplovod?

»V Kranju smo najprej delali razne elemente za toplovodne instalacije, na primer boilerje, ekspanzijske posode in podobno. Vedeti je treba, da Jugoslavija pred vojno ni imela proizvodnje instalacijske opreme, pač pa je bila povsem odvisna od uvoza. Po vojni pa uvažati nismo mogli, zato smo začeli te elemente sami proizvajati. Tako smo že leta 1950 začeli delati črpalke za centralno kurjavo. Leta 1953 pa smo tudi proizvodnjo preselili iz Kranja v Ljubljano in sicer na Trato.

Naslednji pomemben korak pri razvoju Toplovida je bil leta 1951, ko je bil k Toplovodu priključen elektroinstalacijski oddelek Tehnike, tako da je imel Toplovod zdaj poleg oddelka za vodovodne in toplovodne instalacije tudi oddelek za elektroinstalacije.

Jugoslavija montažne dejavnosti pred vojno skoraj ni poznala, saj so instalacijska dela v glavnem opravljala tuja podjetja, opremo pa so sploh v celoti uvažali. Po vojni je bilo za uresničitev razvojnih načrtov treba z velikimi napori razvijati lastno montažno dejavnost in proizvodnjo instalacijske opreme. Kako pa je bilo s kadri?

»Vprašanje kadrov se mi je zdelo od vsega začetka bistveno, zato sem v Kranju organiziral prvo instalatersko šolo v Sloveniji. Prej so se namreč vodoinstalatortji šolali skupaj s kovinarji, toda takšno skupno šolanje jim seveda ni moglo dati dovolj specifičnega znanja, ki je potrebno za izvajanje montažnih del. Tako smo v Kranju postavili tri barake — dve stanovanjski za internat in tretjo, v kateri so bile učilnice in kabineti.«

Kdo pa je poučeval?

»Splošne predmete so poučevali profesorji kranjske gimnazije, strokovne pa Toplovodovi inženirji in tehniki.«

Pouk iz prakse za prakso, bi rekli danes, skoraj neke vrste usmerjenega izobraževanja.

»Res je. Kolikor vem, je bil Toplovod tudi prva delovna organizacija v Sloveniji, ki je uvedla praktični pouk. Opazili smo namreč, da svaki monter na

gradbišču po svoje uči vajence, kako naj dela. Da bi rešili ta problem, smo opremili delavnico, v kateri so potem najboljši monterji vodili praktični pouk, tako da so se učenci zares naučili delati, kot je treba.«

Kakšna pa je bila nadaljnja usoda te instalaterske šole?

»Kasneje se je, mislim da leta 1955, preselila iz Kranja v Ljubljano in še kasneje se je združila z gradbeniško poklicno šolo. Ta šola zdaj nadaljuje tradicijo omenjene prve instalaterske šole. IMP pa je bil stalno dobro povezan s to šolo, na kateri se oblikujejo kadri za našo dejavnost. Tako smo tudi mi leta 1970 organizirali oddelek za klimatizacijo.«

Omenili ste začetek proizvodnje instalacijskih elementov, ki je bila nujna, da bi se domača montažna dejavnost postavila na lastne noge in se otrsela uvozne odvisnosti. Kako je Toplovod prišel do teh novih izdelkov. Je bilo to zgolj kopiranje ali že tudi lasten razvoj?

»V začetku smo seveda kopirali. Če odmislim nekaj poskusov, se je razvojno delo v Toplovodu v pravem pomenu besede začelo šele leta 1960, ko smo ustanovili razvojno službo za avtomatiko in črpalke. Po priključitvi Elektrosignala smo nato ustanovili še razvojni oddelek šibkega in jaknega toka, kasneje pa tudi razvojni oddelek za klimatizacijo.«

Govorila sva o poslovnem in strokovnem razvoju Toplovida. Toda Toplovod je bil tudi med tistimi podjetji, ki so razmeroma zgodaj začela razvijati samoupravljanje.

»Tako je. Leta 1950 je bil izvoljen prvi delavski svet.«

Ta prva etapa v razvoju samoupravljanja v podjetju je razmeroma dobro opisana. Manj pa je gradiva o drugi etapi, ki je po mojem tudi zelo pomembna, to je o ustanovitvi enot z direktorji in svojimi delavskimi sveti, kar je pomenilo prvi korak k decentralizaciji upravljanja IMP ki je bil takrat še razmeroma velika organizacija.

»Spomladi leta 1963 je prišlo do združitve Toplovida in Elektrosignala, s 1. januarjem 1964 pa smo izvedli decentralizacijo. Imeli smo šest obratov, to je Ogrevanje-vodovod, Ljubljana, obrat Maribor, Koper, Trata, Elektromontaža in TEN. Vsak od teh obratov je imel direktorja, imeli so tudi lastne tehnične službe in tudi obratne delavske svete. In ker smo vedeli, da obratom ne moremo dati v roke le planov, ki jih morajo izpolnjevati, smo določili, da obratni delavski sveti samostojno razpolagajo s petdesetimi odstotki dobička oziroma skladov, kar smo naslednja leta povečevali za po 10 odstotkov in tako prišli, da so obrati leta 1966 sami odločali o porabi 70 odstotkov skladov in je šlo le 30 odstotkov v centralni sklad za investicije. Moje stališče je bilo takrat, da moramo vodilni delavci podjetja obratom pomagati, jih usmerjati, medtem ko moramo odločanje prepustiti njim.«

Vemo, da se je IMP naslednja leta zelo naglo razvijal. Ali bi lahko rekli, da je omenjena decentralizacija prispevala k razvojnemu poletu?

»Vsekakor je decentralizacija dala obratom spodbudo za razvoj tako po tehnični kot po investicijski strani.«

Naslednja etapa v organizacijskem in samoupravnem razvoju sta bila ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela in nato reorganizacija IMP v sestavljeno organizacijo združe-

nega dela. Kakšni problemi so se pojavljali ob tem?

»Člani takratnega vodstva delovne organizacije nismo imeli nobenih pomislekov pri ustanavljanju tozdov. Najprej smo po sprejemu ustavnih amandmajev reorganizirali prejšnje obrate kot tozde, po sprejemu Zakona o združenem delu pa smo pripravili predlog za ustanovitev sestavljene organizacije z več delovnimi organizacijami.

Moram pa reči, da kasnejša praksa ni šla povsem po dogovorjenih smernicah. Kot izhodišče nove samoupravne organiziranosti v sozdu smo se dogovorili, da se bodo osnovne poslovne in razvojne funkcije koncentrirale na ravni delovnih organizacij, se pravi razne službe od finančno-računovodskih do razvojnih. Praksa v IMP pa gre v to smer, da hočejo imeti tozdi vse, da se službe drobijo, obenem da duplirajo in triplirajo. S tem se zmanjšuje učinkovitost in izredno povečujejo stroški. Poglejte, še v letu 1975 je bilo ra-

zmerje med proizvodnimi in rezijskimi urami 70 proti 30 v korist proizvodnih, zdaj pa je že 50 proti 50.

Z vprašanjem organiziranosti sem se precej ukvarjal, primerjal sem stanje v različnih delovnih organizacijah in različnih panogah in sem ugotovil, da je ta samoupravna razrahljanost značilna za vso gradbeniško panogo, kamor spadamo tudi mi, monterji. Industrija je bolj homogena kot so gradbinci in monterji, tam so tozdi med seboj tesneje povezani.«

V tem pogovoru ne moreva mimo zelo pomembnega dejstva, da je Toplovod že pred več kot dvajsetimi leti začel delati na tujem, kar je še zlasti aktualno v sedanjih gospodarskih situaciji. Mislim, da je bil Toplovod ena prvih slovenskih organizacij, ki so prevzele dela v tujini.

»Res je, Toplovod je bil prvi. Že leta 1961 smo prevzeli dela za Sulzerja v Baslu. Kmalu nato je šla naslednja skupina naših mon-

terjev v Reutlingen, nato pa so šli v tujino tudi elektromonterji v kooperaciji s Siemensom.«

Kako je prišlo v Toplovodu do odločitve, da prevzamete dela v tujini?

»Preprosto: potrebovali smo devize za opremo in ker nismo imeli proizvodov, ki bi jih lahko izvažali, smo morali na tuje z delovno silo. Toda od navadnega prodajanja delovne sile smo kmalu napredovali do tega, da smo samostojno prevzemali posamezna dela. Iz Švice in ZRN smo prehajali tudi na druga tržišča — v Avstrijo, NDR, leta 1975 pa smo skupaj s Sulzerjem začeli prvo delo v Iraku.«

Kako je takrat politika gledala na vašo angažiranost v tujini?

»Prva leta nismo slišali nobenih komentarjev, nato pa smo slišali nekaj kritik, češ doma je toliko dela, monterjev manjka, vi pa prevzamete dela v tujini. Moram pa reči, da to niso bila neka politična stališča, recimo,

republiškega izvršnega sveta, pa obrobne opazke na raznih stankih. Mi se zanje nismo zanimali in smo delali naprej. Kmalu so nam sledili tudi gradbinci, potem tudi teh pripomb ni bilo več.«

Res je, zlasti po gospodarski reformi se je slovensko gradbeništvo in tudi montažna dejavnost močno angažirala v tujini. Kasneje pa se je večina organizacij vrnila v domače loge. Zakaj menite, da je ravno IMP ostal med tistimi redkimi organizacijami, ki so vsa ta leta sklepali nove in nove pogodbe za izvajanje investicijskih del v tujini?

»Kot že rečeno, je IMP kmalu po letu 1965, postopoma prevzemal vse bolj kompleksna dela. Prevzemali smo tudi projektiranje, skratka začeli sodelovati v vseh fazah inženiringa, izvajanje montažnih del in nismo ostali le pri prodajanju delovne sile. Mnogi drugi pa niso ravno tako, zato smo se morali umakniti.«

LOJZE JAVORN

Razvoj, ki je omogočil boljše življenje

Kristina Zevnik, ali Tinca, kot ji pravijo vsi prijatelji in sodelavci, je prišla k Toplovodu, skupaj z okrog 30 delavci zasebnega montažnega podjetja inž. Boleslava Likarja iz Ljubljane.

»Spomladi 1947 sem se zaposlila v tehničnem sektorju Likarjevega podjetja. To je bilo za zasebno podjetje za montažo centralne kurjave in toplovida. Kmalu nato je bilo nacionalizirano. Uradno sicer šele 1948, toda v resnici je inž. Likar svoje podjetje priključil h Toplovodu že 1. oktobra 1947.« Tako je Tinca Zevnik prišla med tiste de-

Tinca Zevnik

lavce, ki so v IMP od ustanovitve Toplovida dalje.

Firma inž. Likarja je imela prostore v Slomškovi ulici 27. V pritličju te hiše je bilo skladišče, v prvem nadstropju pa pisarne. Inž. Likar je po združitvi ostal v Toplovodu kot uslužbenec, kasneje pa je postal predavatelj za strojništvo na Univerzi.

Takrat je bil sedež Toplovida še v Kranju. Direktor je bil Jože Lazar, tehnični direktor pa inž. Dušan Gregorka. »Gregorka si je menda tudi izmislil ime Toplovod,« pravi Tinca Zevnik. »Razmišljali so kako naj bo novemu podjetju ime, pa je Gregorka rekel: V glavnem delamo kurjavo, se pravi toplo vodo, pa imenujmo podjetje Toplovod.«

Spomladi 1948 je bila druga nacionalizacija in v Toplovod so poleg Likarjeve firme vključili še nekaj manjših podjetij — v Ljubljani še firmi Pičman in Nahtigal v Kranju Florjančič, malo pozneje pa še v Mariboru podjetje Grčko. Maja 1948 so sedež podjetja prenesli v Ljubljano. Takrat je bil direktor že Stanko Krumpak.

Koliko je bilo takrat zaposlenih v Toplovodu?

»Okrog devetdeset, kajti razen Likarjevega podjetja so bila vsa ta podjetja majhna s po manj kot deset delavci,« se spominja Tinca Zevnik in nadaljuje: »Po Krumpakovem prihodu in preselitvi podjetja v Ljubljano so začeli formirati oddelke. Na Slomškovi ulici, v nekdanjih Likarjevih prostorih, se je začel razvojno-tehniški sektor Toplovida. Na Ilirski ulici, tam kjer je

imela prej prostore firma Pičman, pa se je formirala finančno-računovodska služba, to je oddelek za obračun osebnih dohodkov, fakturni oddelek in druge finančne službe. Do pomladi 1948 sem delala v razvojnem oddelku, potem pa me je direktor Krumpak prisilil, da sem šla, čeprav nerada, v obračun osebnih dohodkov.« In tako je prišla v finančno-računovodsko službo, kjer je ostala do danes.

Da bi združili službe, ki so bile na različnih lokacijah — na Slomškovi in Ilirski ulici, se je porodila zamisel o gradnji barake na Črtomirovi ulici. Gradili pa so jo udarniško ob popoldnevih.

»Vsi, od monterjev do administracije s Krumpakom na čelu smo hodili po delu gradit novo stavbo. Pa ne samo, da smo tako postavili barako na Črtomirovi, še marsikaj drugega smo opravili udarniško. Kolikokrat smo šli ob popoldnevih ali celo ponoči razkladat železniške vagonce! Če so prišle cevi ali drugo blago in ni bilo delavcev za raztovarjanje, so pač organizirali udarniško delo. Takrat so bili drugačni časi, kot danes.«

Toplovod in kasneje IMP je slovel kot organizacija z dobro akumulativnostjo in prav visoka akumulativnost je pojasnilo, kako je bilo mogoče izpeljati ambiciozne investicije in doživeti tak razvoj, kot ga je IMP dosegel. Toda kot vidimo, so bili začetki skromni. Kdaj so se pravzaprav začela tista zlata leta, ko je bilo denarja za razvoj na pretek?

»Že v petdesetih letih je imel Toplovod zelo lepe gospodarske rezultate. Po združitvi z Elektrosignalom pa se mi zdi, da se je to začelo odražati tudi navzven. Takrat smo se uveljavili na tržišču kot močna firma, ki dela solidno, kar nam je prineslo ugled, ta pa nam je omogočil dobre poslovne rezultate.

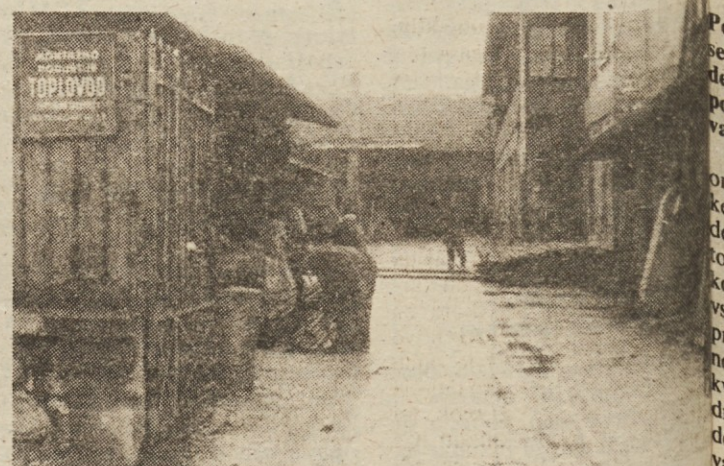
Res je, kot pravite, da smo akumulativnost izkoristili za investicije v razvoj, vendar ne samo to. Zelo se je tudi izboljšal standard delavcev. Poglejte, še v Črtomirovi družbene prehrane sploh ni bilo. Imeli smo pol ure odmora. Ob desetih je zazvonil zvonec, tako kot v šoli in lahko smo šli ven, če je bilo lepo vreme. Nekateri so si malico prinesli s seboj, drugi pa so jo šli kupit v trgovino, kakor se je kdo znašel. Ob pol enajstih pa je spet zazvonel zvonec konca malice. No, potem so zvonec ukinili, ampak družbene prehrane pa nismo dobili vse, dokler se nismo preselili v novo poslovno stavbo na Titovi.

Zdaj pa se ljudje pritožujejo, da je malica slaba. Le pogledajte, kako smo delali včasih po šest ur tedensko in še popoldne neplačane nadure, pa tople malice nismo imeli, sploh ničesar nismo imeli.

Pa ne le malice. Takrat tudi ni bilo izobraževanja ob delu, skoraj ni bilo možnosti za nakup stanovanj. Vse to smo organizirali v letih po združitvi ob tem, da smo v istem času zgradili še celo vrsto tovarnih in nakupnih velikih opreme. Hočem reči, da smo obenem tudi veliko naredili za standard delavcev.«

S kakšnimi občutki primerjate tiste čase in življenje takrat z današnjim?

»Iskreno povem, da pogrešam tiste čase. Takrat smo se medseboj vsi poznali in to je zelo vplivalo na odnose. Razvoj podjetja, problemi, vse to nam je bilo vsem jasno. Zdaj pa so naša spoznanja bolj ozka, oblikujejo se majhni kolektivčki, ki nimajo več vploga eden v drugega. Včasih pa smo se poznali vsi od kurirjev in monterjev, do administracije in vodilnih in vsi smo bili v nekem smislu enaki. Danes pa ne čutim več tiste širše povezanosti in moram reči, da jo močno pogrešam.«

Toplovdovo skladišče na Metelkovi.

Spomin na nekdanje čase? Takole so se delavke računovodstva spomnile kake pred barako na Črtomirovi leta 1962, preden so se preselile na Parmovo ulico.

Naše največje bogastvo so izkušeni monterji

Marjan Košir, vodja izvedbenega oddelka v tozdu OV, in Anton Primc, vodja montaže v tozdu OV, sta edina od nekdanjih Toplovodnih monterjev, ki še danes delata v IMP-ju.

Če gledamo zgodovino IMP skozi današnje razmere, ne moremo mimo ugotovitve, kako močno se je razširila naša montažna dejavnost in kako je napredovala njena opremljenost. Ob tem se seveda vprašamo, kako vam je v tistih povojnih letih ob toliko manjšem številu ljudi in skromnejši opremljenosti uspelo narediti vse velike objekte od Litostroja do Tama, od železarn do tovarne glinice v Kidričevem?

Košir: »Takrat nismo dosti razpravljali. Plani so bili sprejeti, obveznosti določene in roki postavljeni in so tudi držali.«

Kontrolirali so jih ministri posebno.

Košir: »Tako je.«

Ste imeli kaj zapletov?

Košir: »Zaradi rokov ne, ker smo se jih držali. Imeli pa smo težave, ker dostikrat nismo dobili pravega materiala. Celo cevi dostikrat ni bilo pravih dimenzij. V tistih povojnih časih je bila največja težava, da je vsega manjkalo.«

Primc: »Če vprašate, kako smo zmogli vsa ta dela, moram predvsem poudariti, da se je takrat delalo z veliko večjo zagnanostjo kot danes. Bili smo ponosni, da smo bili eni prvih monterjev in da smo delali te pomembne objekte. Takrat smo veliko dali na svoje ime in dejavnost.

Kaj pa lahko rečete o razvoju tehnologije v montaži? Katere so najpomembnejše spremembe v teh petintridesetih letih?

Primc: »Ne bi rekel, da je montaža doživela bistven napredek. Monterji smo bili in smo v bistvu rokodelci. Vsak objekt je bil unikaten in na vsakem moramo reševati nove probleme. Kar je izboljšav, so šle v tej smeri, da olajšujejo delo in povečujejo učinkovitost. Tako smo, na primer, včasih ročno urezovali na pravo, danes imamo rezilnice. Včasih so imeli varilci razvijalce, danes imajo plin v jeklenkah.«

Košir: »In novost je, da imamo vse več vnaprej pripravljenih elementov. V začetku smo na gradbiščih krivili cevi. Imeli smo poljske kovačnice, kjer smo cevi krivili in segrevali. To je naporno, zamudno in terja precej znanja. Danes pa dobi monter tovarniško izdelan lok, ki ga nato samo zvari. Danes marsikateri mlad monter verjetno niti ne bi znal ukriviti cevi.«

Delali ste na mnogih objektih. Povejte kakšnega, ki se ga še posebej spominjate, bodisi da je delo dobro uspelo, ali da ste imeli posebne težave, ali da ste reševali posebno zahtevne probleme!

Primc: »Nobenega ne bi mogel omeniti kot nekaj posebnega, ker je vsak objekt, na katerem delam, nekaj posebnega. Naj bo to tovarna, naj bo hotel, ali kar koli drugega, monter mora na vsakem objektu reševati nove probleme. Vsak objekt je zame novo doživetje. Rutinsko delo je kvečjemu stanovanjski blok, vsi drugi objekti pa so unikati. Če delam, na primer, v kemični tovarni, moram najprej spoznati, kakšna je tehnologija, da boš lahko montiral opremo. Lahko delam celo dve tovarni iste vrste, toda če je med njima deset let časovne razlike, je tehnologija toliko napredovala, da spet začnemo znova.

In če zdaj gledamo našo organizacijo, potem moram reči, da so naš največji kapital ljudje, izkušeni vodilni monterji, ki imajo dolgoletno prakso in so sposobni reševati najrazličnejše probleme, ker so univerzalni. Res je osnova vsega montažnega dela varjenje in vijačenje. Toda monter mora poznati tudi funkcije opreme, ki jo vgrajuje.«

Monterški poklic je torej zelo zanimiv.

Primc: »Predvsem je to težak poklic in tudi zanimiv.«

Košir: »In ni ustrezno stimuliran v primerjavi s svojo težavnostjo.

Omenili ste znanje. Tudi to je bil problem, saj je imela Jugoslavija pred vojno slabo razvito montažno dejavnost. Največja podjetja so imeli v rokah tuji podjetniki. Domačih strokovnjakov je bilo malo. Kako ste reševali ta problem?

Košir: »Omenil bi inž. Likarja, ki je bil podjetnik in se je njegovo podjetje priključilo Toplovodu. Je pa imel za tiste čase dober vodilni strokovni kader.«

Primc: »Toplovod je dal precej za usposabljanje. Celo vrsto inženirjev in vodilnih monterjev smo poslali tudi na izpopolnjevanje v tujino. To je bilo leta 1959, takoj po tem, ko so se meje začele malo bolj odpirati. Prej je bilo, kot veste, zelo težko priti čez mejo.«

Košir: »Sam sem bil med tistimi, ki smo se šli leta 1959 izpopolnjevati v Švico. Tam sem bil pol leta.«

Kaj pa ste se naučili?

Košir: »V Švici so takrat delali precej stropnega in talnega ogrevanja. Moram reči, da se stropno ogrevanje pri nas ni nikoli uveljavilo, pa tudi zunaj so ga prav kmalu opustili, ker je slabo vplivalo na počutje ljudi. Talne kurjave pa so ostale. Spoznali pa smo tudi sodobnejša orodja in jih začeli uvažati, da smo olajšali delo monterjev.«

Kmalu nato je začel IMP tudi izvajati montažna dela v tujini. Ste kdaj delali v tujini?

Primc: »Jaz sem delal na nekaterih objektih. Spominjam se, na primer, dogodka, ko smo delali kotlarno Herzfeld v NDR. To je bilo v istem času, ko smo delali tudi farmo Eberswalde. Takrat mi je rekel neki domačin, gradbeni inženir: »Poglejte, kako so se stvari spremenile! Včasih smo mi Balkan zalagali z opremo, danes pa Balkan nas.« V Herzfeldu smo montirali kotle Djuro Djakovič. Mislim, da ga je to kot starejšega inženirja prizadelo. Je pa vršanje, ali bi bil Djuro Djakovič tudi danes še konkurenčen.«

Kako pa gledate na prihodnost?

Košir: »Bolj črno. Vsak dan se ukvarjamo s problemi, ker ni

dela, ker so cene nizke. Včasih so nas pa zasipali z delom.«

Zasipali so nas z delom in imeli smo dobro akumulacijo. Bi rekli, da smo ta denar dovolj smotrno nalagali?

Primc: »V IMP smo na račun dobrih zaslužkov montaže dolga leta gradili proizvodne objekte. Najprej smo zgradili proizvodnjo na Trati in montaža se je morala preseliti na Vojkovo, od koder smo se zaradi širjenja proizvodnje morali spet izseliti in smo končno pristali v Črnučah. Upam, da v teh nekaj letih, kar jih še imam do pokojnine, ne bom doživel nobene deložacije več.

Toda če se povrneva k vprašanju perspektiv, bi rekel, da delo še bo. Ne bo pa več časa, da bi delali dolgo. Včasih smo delali tovarno tudi po tri leta. V zaostreni konkurenci pa bomo dobili posel, če ga bomo sposobni narediti v letu dni. Mislim pa, da tu ne bodo glavni problem ljudje. Imamo monterje, ki znajo dobro in hitro delati. Glavni problem je oprema, ker so dobavni roki dolgi.«

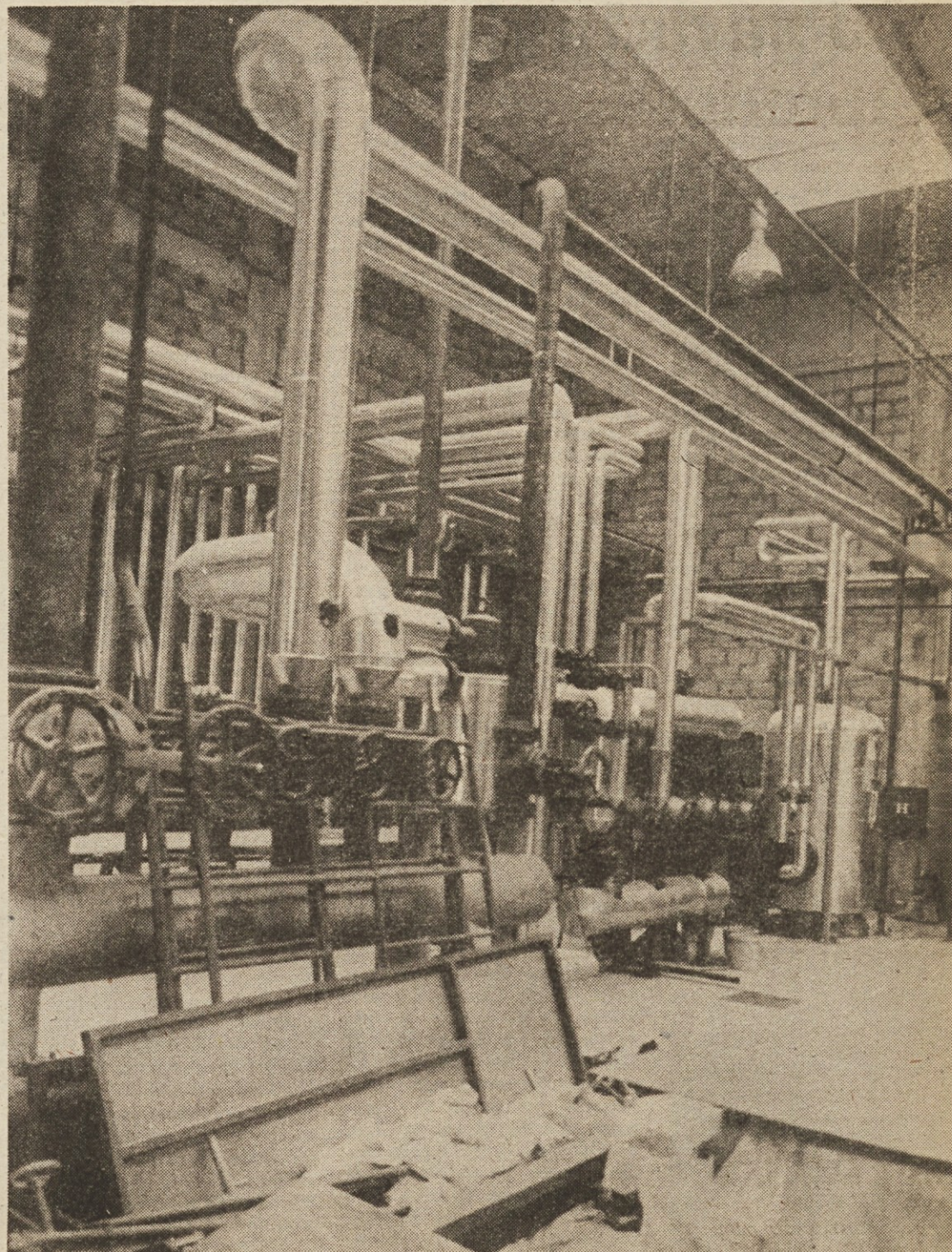
Hočete reči, da je IMP montažna dejavnost dolga leta pomagala graditi proizvodnjo, zdaj pa je prišel čas, da proizvodnja pomaga montaži?

Primc: »Vzeli ste mi z jezika. Zdaj bi morala proizvodnja parirati našim potrebam v skupno korist.«

Še nekaj je na koncu dodal Anton Primc: »Vsi bi se morali zavedati, da so največji kapital montaže delavci z dolgoletno prakso. Monter se ne izučil v šoli pač pa na gradbišču. Šola mu da osnovo, šele s prakso pa dobi potrebno znanje. Zato so izkušeni monterji naše bogastvo, ki ga moramo varovati.

Košir: »Res, to je pomembna resnica, da je človek najpomembnejši. Če pogledam, kaj smo delali v zadnjih letih, vidim, da nam je vsak pomembnejši objekt pobral enega ali dva človeka. Poglejte, kopališče Tivoli, Iskra — Elektrooptika, stolpnica Bavarski dvor in drugi. Povsod, kjer montiramo zahtevamo opremo, se pojavi investitor, ki želi človeka za vzdrževanje. In kdo je za to primernejši od tistih, ki so opremo montirali? Plačajo ga bolje, mi pa izgubimo človeka.«

LOJZE JAVORNIK

Naša gradbišča: Rudnik urana Žirovski vrh

Pri gradnji rudnika urana Žirovski vrh, ki so ga začeli graditi v letu 1979, sodeluje tudi IMP. Za to investicijo je tozdr Projektivni biro izdelal strojno tehnološke projekte vključno z inštalacijami. Osnovne podlage za te projekte je izdelala firma FLOUR MININO METALS iz ZDA.

Del opreme so dobivali tozdr IPKO Podpeč, DO TIO Idrija in tozdr ISO Slovenske Konjice.

Cevne inštalacije montirajo monterji iz tozdr OV in Klima montaža, elektroinštalacije pa monterji iz tozdr Elektromontaža. Z deli na tem objektu je IMP začel konec leta 1980 in jih bo predvidoma zaključil do preizkusnega pogona konec junija prihodnje leto.

Dela omenjenih treh IMP-jevih tozdr pa obsegajo montažo procesnih in neprocesnih napeljav vključno z dobavo vseh potrebnih armatur, napeljav elektroinštalacij in izgradnjo vseh trafopostaj.

Celotna vrednost IMP-jevih del s projektiranjem in dobavo vred pa bo znašala okoli 250 milijonov dinarjev.

Pri izvajanju nekaterih IMP-jevih del nastajajo problemi zaradi nedobavljenega repromateriala iz uvoza in tudi zaradi pomanjkanja materiala na domačem tržišču. Na sliki: Kotlarna Rudnika urana Žirovski vrh.

MARIJA PRIMC

TIO Idrija: Hitra rast produktivnosti

IMP v Idriji je bil ustanovljen z odločbo občinskega ljudskega odbora Idrija 11. novembra 1954 pod imenom Komunalno podjetje Idrija. 10. maja 1963 se je podjetje preimenovalo v montažno podjetje Simpleks Idrija. 1. januarja 1973 pa se je to podjetje priključilo k IMP Ljubljana.

Stanje podjetja Simpleks pred priključitvijo k IMP Ljubljana je bilo takole: Stopnja zaposlovanja je precej presegala stopnjo zaposlovanja v Sloveniji. Po uspešnih korakih na montažnem področju je bil tudi dohodek nadpovprečen, obseg del pa se je z nadpovprečno stopnjo rasti povečeval. Kasneje je začela upadati akumulacija in likvidnost tako, da podjetje pred pripojitvijo k IMP Ljubljana ni moglo izpolnjevati prevzetih kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti. Poslovno leto 1972 je Simpleks zaključil z izgubo v višini 600 milijonov starih dinarjev. Rešitev je bila v iskanju širših integracij.

Med najugodnejšimi možnostmi je bila integracija z IMP Ljubljana. Zato je 1. januarja 1973 delavski svet sprejel sklep o integraciji. Samo pol leta kasneje je bil sprejet sklep o organizaciji v temeljno organizacijo združenega dela. Mesec kasneje je bil podpisan samoupravni sporazum o združitvi z delovno organizacijo IMP Ljubljana. Ko je 1. januarja 1978 prišlo do samoupravne reorganiziranosti IMP Ljubljana v SOZD, se je tozdr

TIO skupaj s tozdr Klima montaža, Klima proizvodnja in Panonija združil v delovno organizacijo IKOS oz. Klimat. Z rastjo tozdr in z usmeritvijo posameznih programov v specifične dejavnosti s področja kmetijstva, klima tehnika in montaže se je DO Klimat 1. januarja leta 1980 razformiral tako, da so iz nje nastale tri delovne organizacije: Panonija, Klimat in TIO. Klima montaža pa se je priključila k Promontu. Današnji naslov firme je IMP TIO Idrija.

Pravi razvoj je delovna organizacija TIO dosegla po letu 1973, ko so se stabilizirale razmere in, ko se je uvedel proces proizvodnje klimatskih naprav. V tem obdobju se je šestkrat povečal obseg poslovanja, produktivnost dela se je povečala za štirikrat. Tako produktivnost so dosegli z investicijami v sodobno tehnologijo in z razširitvijo proizvodnih prostorov. Pomemben dejavnik v ugotovitvi razmer je tudi zaključenost te delovne organizacije v poslovnem sistemu IMP, ki se kaže iz štirih zornih kotov in sicer iz programske usmerjenosti na področju klimatizacije, industrijskih posod, sanitarnih vozlov

in novih programov za štednjo energije. Ves čas je bila prisotna tudi finančna povezanost z interno banko in povezanost pri dopolnjevanju programa kot rezultat širitve investicijske dejavnosti sozda IMP na jugoslovanskem trgu in tujih trgih.

Ugodni poslovni rezultati v letih 1973 do 1978 so pripomogli k normalizaciji finančnih razmer, saj se je v tem času dohodek povečal za osemkrat ter celotni prihodek za šestkrat. Bistveno počasneje pa so naraščali osebni dohodki od produktivnosti dela tako, da je DO TIO v letu 1978, ko je bila na višku svoje uspešnosti, povečala amortizacijska sredstva za šestkrat in dosegla 34-odstotno stopnjo v rentabilnosti v primerjavi s poslovnimi naložbami. Dotedanja investicijska aktivnost kaže na nekatere izrazite poraste v letu 1969, ko so bili postavljeni novi obrati v Idriji, nato leta 1973, ko je bilo sanacijsko leto in leta 1979, ko je bila zgrajena nova tovarna industrijskih posod v Godoviču ter leta 1980, ko je bila postavljena nova tovarna za proizvodnjo klimatskih naprav.

Od leta 1978, ko je bila aktivirana prva investicija po sanacijskem letu 1973, so se začele kazati likvidnostne težave, ki so jih delovna organizacija TIO še do danes ni otresla. Poleg likvidnostnih težav se je z realizirano

gradnjo v Godoviču poslabšala struktura osnovnih naložb, upadal je relativni pomen tehnološke opreme. 84 odstotkov opreme je bilo opisane. Vloženih je bilo ogromno finančnih sredstev v infrastrukturo, ki še sedaj zelo bremenijo obseg razpoložljivega dohodka.

V letu 1969 je bilo v nekdanjem Simpleksu zaposlenih 550 delavcev in je bila ta OZD v idrijski občini deklarirana kot eden od nosilnih stebrov industrializacije občine. Po integraciji leta 1973 so se montažne dejavnosti preselile v druge delovne organizacije tako, da je v tem času padel delež zaposlenih za več kot polovico, tako, da je bilo v letu 1973 zaposlenih 210 delavcev. Sedaj je v delovni organizaciji TIO zaposlenih 330 delavcev na treh ključnih programih in sicer na programu klimatskih naprav, na programu inštalacijske tehnike in na programu industrijskih posod.

V DO TIO se zelo čuti pomanjkanje obratnih sredstev, pogrešajo pa tudi plasma svojih izdelkov tako na jugoslovanskem trgu, kot tudi na zunanjih tržiščih v takem obsegu, da bi lahko uvedli industrijski način proizvodnje. Zato je glavni cilj te delovne organizacije po postavitvi kriznega štaba, ki ga označujejo kot tretjo sanacijo, da se razširi trg za obstoječo proizvodnjo

v takem obsegu, da bo možen industrijski način proizvodnje na obstoječih in novih programih. Ti programi bodo dopolnjevali sortima klimatskih naprav, ki jih IMP vgrajuje na svojih objektih ter prodajo opreme tujim monterjem, kar vse bo omogočilo boljšo akumulacijo v prihodnje.

Osnovna strategija razvoja DO TIO temelji na poglobljanju programa s področja klimatizacije, na uvajanju izdelkov s področja štednje energije ter na širjenju programa racionalizacije izgradnje stanovanj. DO TIO bo tako postala v prihodnjih letih pomemben dobavitelj opreme za celoten SOZD IMP in za monterje v drugih državah.

Z vključitvijo v mednarodno delitev dela se je resneje spopadla letos, ko dosega izvoz v višini 1 milijon ameriških dolarjev s tem, da namerava letno samoupravno organiziranost posameznih delovnih organizacij in sozda, ki vodijo v večjo gospodarsko uspešnost.

MARIJA PRIMC

Predstavljamo vam tozda Trata-Avtomatika in Trata-Črpalke

Z letošnjim 1. januarjem sta se iz tozda Trata konstituirala tozda Trata Avtomatika in Trata Črpalke. O tem, kaj delata nova tozda in kakšna je njuna samoupravna organiziranost bo povedal tale zapis:

V tozdu Trata Avtomatika združuje delo 193 delavcev. Direktor tozda je Boris Gazvoda. Tozda je organiziran iz treh sektorjev in sicer iz proizvodno tehničnega sektorja, razvojnega sektorja in splošno kadrovskega sektorja. Druge naloge v imenu tozda pa opravlja delovna skupnost skupnih služb DO IKO.

Proizvodni program tega tozda obsega proizvodnjo regulacijskih naprav za sisteme ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije ter v novejšem času tudi procesno tehniko. Poleg tega je v tozdu tudi močna servisna dejavnost.

Proizvodnja regulacijskih naprav obsega elektronske regulacijske naprave, elektromehanske regulacijske naprave in regulacijske naprave brez pomožne energije.

Planirani celotni prihodek, ki naj bi ga tozda letos dosegel, znaša 250 milijonov dinarjev, dohodek naj bi bil 106 milijonov dinarjev, akumulacija pa je predvidena v višini 24 milijonov dinarjev. V prvih 6 mesecih letos je znašal celotni prihodek 167 milijonov dinarjev, kar je 67 odstotkov

planiranega letnega dohodka, dohodek je tozda dosegel v višini 75 milijonov dinarjev (71 odstotkov planiranega v celem letu) ter akumulacijo v višini 285.000 dinarjev (119 odstotkov letnega plana).

Skonstituiranjem obeh tozdov Trata Avtomatika in Trata Črpalke so na Trati želeli doseči specializacijo posameznih programov in sicer proizvodnjo avtomatike ter proizvodnjo črpalk. Hkrati pa so hoteli s tem doseči tudi hitrejšo uresničitev zastavljenih srednjeročnih ciljev. Ugodni gospodarski rezultati se kažejo tudi v poslovanju letošnjega tretjega četrtletja.

Razvijajo nove izdelke, ki jih bodo lahko izvažali

Najšibkejša točka v poslovanju tozda je izvozno uvozna menjava, saj so v prvem polletju uresničili komaj 30 odstotkov uvoznega plana. Res je, da zamujeno popravljajo, kot je dejal direktor Boris Gazvoda, a bo kljub temu izvoz predstavljal komaj 6 odstotkov celotnega prihodka. Z razvojem nekaterih novih proizvodnih programov, so si v tozdu postavili za cilj, da bodo v prihodnjem letu uresničili izvoz v višini 10 odstotkov celotnega prihodka. Čeprav je minilo že 8 mesecev poslovanja v novem tozdu, še vedno niso organizirali vseh služb. To imajo namen urediti še letos, ko bodo razrešeni prostorski problemi, ko se bosta tozda ITAK in delovna skupnost DO IKO preselila v nove prostore.

V tozdu Avtomatika so doslej največ pozornosti namenili kadrovski zasledbi razvojnega sektorja, kjer je zaposlenih 23 delavcev, predvsem inženirjev prve in druge stopnje. Povprečna starostna struktura teh delavcev je okoli 32 let, s čimer je zagotovljena dolgoročnejša delo.

Novosti na področju elektronike

Letos so posodobili in razširili proizvodni program zlasti na področju elektronike (elektronski regulatorji S 100, S 200, S 500 in najnovejši S 300, regulacijski ventili višjetlačnih stopenj, regulacijski ventili v izvedbi barvnih kovin itd.). Tudi vsa nadaljnja razvojnja in investicijska dejavnost je usmerjena v razvoj in proizvodnjo elektronike ter finomehanike. To pa seveda pomeni tudi prestrukturiranje kadrov. Omenjeni programi zahtevajo mnogo več vloženega znanja in dela kot pa materiala.

Tovrstna programska usmeritev pa je, glede na to, kaj naj bi se v Ljubljani razvijalo, edino pravilna, meni direktor Boris Gazvoda.

Kljub pozitivnim gospodarskim rezultatom, ki jih tozda dosega, pa ne manjka problemov. Teh je največ pri oskrbi z reprovromateriali. Do večjih zastojev v ciklusu proizvodnje sicer letos ni prišlo, bojijo pa se, da bodo zastoji nastali v prihodnje, saj nimajo na zalogi reprovromateriala.

Drugi največji problem je osvajanje novih, že razvitih proizvodnih programov zato, ker so v tozdu velikokrat odvisni od kooperantov — dobaviteljev. Novi programi, ki jih sedaj osvajajo, so elektronski regulatorji sistema 300 na osnovi PTC tipal za vodo in zrak, nov sistem modularnih regulatorjev S 400, termoelektronski pogon, elektromotorni pogon z linearnim odmikom, regulacijska armatura tlačnih stopenj NP 40 in nekateri manjši projekti.

Od navedenih programov je najzahtevnejši in hkrati najpomembnejši program regulatorjev S 400, ki bo verjetno razstavljen na prihodnjem sejmu Interklima v Zagrebu.

Ob koncu najinega pogovora je direktor Boris Gazvoda še

dodal:

»Vsi proizvodni tozdi, kot tudi DO čutijo premajhno povezanost znotraj tozda, zlasti na področjih razvojno programske dejavnosti, enotnejših nabav reprovromaterialov sistematičnejše izvozne dejavnosti in v tem smislu pričakujemo od novo ustanovljenega blagovnega prometa.«

Delavski svet stalno spremlja gospodarsko problematiko

V delavskem svetu tozda, ki mu predseduje Peter Slapšak, je 11 delegatov. Doslej je imel 11 rednih in 5 izrednih sej. Na njih so delegati predvsem obravna-

V pogovoru so iz tozda Trata Avtomatika sodelovali: Boris Gazvoda, direktor tozda Trata Avtomatika, Anton Plantan, predsednik IO sindikata, Peter Slapšak, predsednik delavskega sveta tozda, Bojan Novak, predsednik OO ZSMS, Janez Rojic, sekretar OOKZ.

vali vrsto samoupravnih sporazumov, pravilnikov in dogovorov. Obravnavali in sprejemali so periodične obračune ter analize poslovanja. Delavski svet je ves čas spremljal gospodarsko situacijo tozda. Obravnaval in potrdil je predlog za stanovanjske kredite. Imenoval je nekatere komisije. Skrbel je za uresničevanje sklepov, sprejetih na delavskem svetu in tudi za potek pravičnega informiranja delavcev v tozdu.

Vse predloge sklepov pred delavskim svetom obravnavajo na svojih sejah družbenopolitične organizacije in izvršni odbor delavskega sveta.

Delegati so vabljeni na seje pismeno 2 do 3 dni pred sejo. Gradivo prejmejo skupaj z vabilom. Glede udeležbe delegatov na sejah ni problemov, saj so delegati prisotni v večini.

V prihodnje čaka delavski svet obravnavanje vrste samoupravnih aktov in tekoče gospodarske problematike.

Sindikati posveča posebno skrb informiranju

Izvršni odbor sindikata v tozdu, ki ga vodi predsednik Anton Plantan, je imel 10 sej. V tem mandatu si je sindikat tozda začetel naloge, ki izhajajo iz programa dela, ki temelji na stališčih, 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, 2. konference Zveze sindikatov Slovenije in statuta Zveze sindikatov Slovenije.

Naloge sindikata tozda Avtomatika so bile priprava in izvedba samoupravnega preoblikovanja tozda Trata v tozda Trata Avtomatika in tozda Trata Črpalke, spremljanje izvajanja nalog in določb Zakona o združenem delu o utrjevanju in uveljavljanju družbenega položaja delavcev. V sodelovanju z osnovno organizacijo ZK in osnovno organizacijo ZSMS v tozdu so pripravljali gradivo za seje delavskega sveta in o tem gradivo razpravljali. Izvršni odbor sindikata je skrbel za izboljšanje informiranja članov kolektiva, posebno pa delegatov v samoupravnih organih. Spremljal je gospodarsko problematiko tozda ter izvrševanje sprejetih planskih nalog, pa srednjeročnih planskih dokumentov tozda. Aktivno je tudi sodeloval pri razpravah in sprejemanju samoupravnih splošnih aktov tozda. Prizadeval si je za uresničitev zastavljenih stabilizacijskih programov. Nadalje se je vključeval v reševanje družbenega standarda delavcev predvsem na stanovanjskem področju.

Spremljal je delo delegacij (zbora združenega dela in delegacije SIS). Pri organiziranju izobraževanja ob delu je izvršni odbor sodeloval s kadrovskim

sektorjem. Organiziral je rekreacijo delavcev tozda ter udeležbo na športnih tekmovanjih tozda.

Za 10. kongres sindikata Slovenije se je sindikat tozda pripravil z obravnavo kongresnega gradiva, ki ga je dobil od šišenskega občinskega sindikalnega sveta ter usmeril razpravo predvsem na področje varstva pri delu in vrednotenje dela.

V prihodnje se bo sindikat tega tozda posvetil predvsem informiranju, skrbi za socialno varnost delavcev, ljudski obrambi in družbeni samozastiti. Vzpodbujal bo nagrajevanje po delu. Nadalje bo spremljal uresničevanje začrtanih planskih nalog, skrbel za sodelovanje družbenopolitičnih organizacij znotraj tozda itd.

Večjo skrb bo namenil kulturni dejavnosti, športu in rekreaciji delavcev.

Mladina si je zastavila precej nalog

V tozdu so kmalu po tozdiranju organizirali osnovno organizacijo mladine, v kateri je vključenih 52 mladincev. Njen predsednik je Bojan Novak. OO ZSMS je imela v 1. polletju največ dela v zvezi z organiziranjem novoustanovljene OO ZSMS.

Po polletnem zatišju bo ta organizacija začela intenzivnejše delati. Zato so izdelali akcijski plan dela in si začetli naslednje naloge: vključevanje mladih v vse samoupravne organe v tozdu, spremljanje družbenoekonomskih odnosov, spremljanje kadrovske politike, reševanje nekaterih enostavnejših problemov mladih družin, vključevanje v uresničevanje stabilizacijske politike, zagotovitev možnosti izrednega šolanja vsem mladim delavcem ter analiziranje poteka vključevanja pripravnikov v delovni proces.

Na idejnopoličnem področju so v program vključili študijske seje, seminarje, pogovore, pripravo kulturnih programov ob pomembnih dnevih, ljudsko obrambo in družbeno samozastito, informiranje, prireditve in telesno kulturo. OO ZSMS se bo povezovala z osnovno organizacijo sindikata in z osnovno organizacijo ZKS.

Malo članov ZK

V osnovni organizaciji Zveze komunistov Slovenije tozda Trata Avtomatika je 14 članov. Sekretar te organizacije je Janez Rojic. Člani OO ZK se sestajajo na sejah enkrat mesečno po potrebi. Pred sejami se o problemih pogovorijo na sekretariatu, si razdelijo naloge in potem poročajo na seji OO ZK.

Glede na to, da je v tozdu malo članov ZK, se za reševanje nekaterih nalog dogovorijo skupaj z IO sindikata. Program dela osnovne organizacije ZK je podoben programu dela izvršnega odbora sindikata.

V pripravi na oba kongresa ZKS in ZKJ so bili člani dokaj aktivni. Največ skrbi so v osnovni organizaciji ZK namenili stabilizacijskim ukrepom, povečanju izvoza, zmanjšanju uvoza, medsebojnim odnosom in nagrajevanju po rezultatih dela. Po kongresih so evidentirali 6 novih članov ter štiri vključili v program šole marksizma.

V prihodnje nameravajo skrbeti za socialno varnost delavcev, za izboljšanje nagrajevanja delavcev v neposredni proizvodnji po rezultatih dela. Svoj program dela bo OO ZK usklajevala z občinskimi programi, ter se čim bolj povezovala z drugimi osnovnimi organizacijami ZK v okviru DO IKO. Več kot doslej se bodo posvetili mladini, ki je bila doslej nekoliko zapostavljena. Več skrbi bodo namenili tudi samoupravni delavski kontroli, pa tudi delu samoupravnih organov in poskrbeli, da bodo gradiva ter predlogi za sklepe na sejah teh organov predhodno dobro pripravljani.

Trata — Črpalke: okrepi razvojni in tehnološki sektor

V tozdu Trata Črpalke je zaposlenih 135 delavcev. Za krmilom tozda je direktor Josip Kolar. Za letos je bilo sicer v planu predvideno, da bo v tozdu združevalo delo 155 delavcev. Razlog za to, da je delavcev manj, kot je bilo planirano, pa je v pomanjkanju proizvodnih prostorov, ki jih bo tozda dobil v prihodnje leto, ko se bo tozda ITAK preselil v novo tovarno. Tozdu primanjkuje kader v razvojnem sektorju, v tehnološkem oddelku in nekaj proizvodnih delavcev.

Proizvodni program tozda Trata Črpalke obsega centrifugalne obtočne črpalke za sisteme centralnega ogrevanja, klimatizacije in prezračevanja in sicer naslednjih družin: obtočne črpalke OŠ, GHR, CL, CB, AV, BV, VA, G in dvojni črpalni agregati DCA, krmilne naprave KN. Poleg serijskega programa navedenih tipov črpalk izdelujejo tudi specialne izvedbe, kot so eksplozijsko varna izvedba »S« in podobno. Poleg programa črpalk imajo v tozdu tudi program drsnih tesnil za tesnenje vrtečih gredi različnih premerov, izvedb za različne pretočne medije. Dejavnost tozda nadalje obsega še izdelavo orodij in servisno dejavnost za lasten proizvodni program.

Črpalke — eden prvih IMP-jevih proizvodov

Program črpalk je bil eden prvih proizvodnih programov, ki jih je razvil IMP, oziroma njegov predhodnik Toplovoda v tovarni na Trati. Program so predstavljale črpalke tipa OC v petih osnovnih izvedbah. Tako se je IMP uvrstil med prve proizvajalce črpalk na področju ogrevanja. S črpalkami ni bilo mogoče pokrivati zahtevnih pogojev obratovanja posebno glede šumnosti, ekonomičnosti, delovanja in vgradnje. Iz navedenih potreb je bil razvit program takimi omenjenih brezšumnih črpalk GH. Konstrukcija teh črpalk je bila prirejena izključno za vgradnjo v obtočne sisteme. Hkrati pa je bila dosežena minimalna šumnost delovanja. Pomembno je, da so rotorji vgrajenih elektromotorjev izvedeni v aluminiju, čeprav imajo zunanji proizvajalci črpalke le te izvedene v bakru. To je nedvomno velik prihranek tudi glede na minimalne reklamacije, saj je bilo izdelanih približno 100.000 kosov črpalk tipa GH. Pa tudi to je pomembno, da so črpalke izdelane iz domačih materialov in sestavnih delov. Črpalke GH niso v celoti nadomestile črpalk OC. Poleg tega so nastale potrebe po večjih zmogljivostih in z različnim namenom uporabe. To so bile razvite črpalke tipa CL in CB. To so centrifugalne črpalke linijske in blok izvedbe ohišja. Namen uporabe teh črpalk je vsestranski tako za obtočne sisteme, klima in hladilno tehniko, kot tudi za splošno uporabo: namakanje polj, polnjenje in praznjenje bazenov, rezervoarjev in podobno.

Izvedba in hidravlično področje črpalk CL, CB ustreza standardom ISO, DIN. Prav tako je pomembno, da se lahko te črpalke uporabljajo tudi za zahtevne posebne namene v petrokemiji in ladjedelništvu. Na teh področjih so tudi že uspešno uveljavljene. Konstrukcijska sestava agregata daje možnost prigradnje vseh vrst standardnih elektromotorjev vključno z eksplozijsko varnimi oziroma »S« izvedbami.

Za pokrivanje potreb potrošne hladne in tople vode je izdelana črpalka BV 32 v bronasti izvedbi.

Poleg navedenih programov črpalk so še črpalke iz kooperacijskega sodelovanja z zahodno nemško firmo Speck. To so črpalke VA in G, ki so načelno enako zgrajene kot GH črpalke,

hidravlično se deloma tudi pokrivajo. Letos bodo v tozdu osvojili celotno izdelavo črpalk VA 25, VA 32, ki je doslej temeljila na kooperacijskem sodelovanju s firmo Speck. S proizvodnjo črpalk pokriva tozda Trata Črpalke približno 70 odstotkov potreb jugoslovanskega tržišča, jih tudi izvažajo v okviru kooperacije s firmo Speck, precej pa jih vgrajujejo izvajalci investicijskih del v tujini.

Sedanje črpalke izboljšujejo in razvijajo nove

Dolgoročni razvoj črpalk obsega nadaljnji razvoj obstoječih črpalk ter razvoj novih družin črpalk. Te so: GHN črpalke, potopne črpalke, prečrpalne agregati za odpadne in fekalne vode. Izvedbe GHN črpalk so konstrukcijsko zasnovane po konceptih obtočnih črpalk z novostjo regulacije števila vrtljajev (večstopenjski elektromotorji). S tem bo omogočena prilagodljivost črpalk za posebne sisteme ogrevanja in hlajenja. Omenjena regulacija bo izpeljana ročno ali elektronsko, prigradeno dodatno avtomatiko. Hidravlično področje GHN črpalk bo pokrivalo obstoječe črpalke tipa GHR, VA in G. S tem bo doseženo poenotenje tržniških družin črpalk.

Prečrpalni agregati so v celoti loti novost na jugoslovanskem tržišču. Namenjeni so za pretok odpadnih in fekalnih voda, predvsem tam, kjer je nivo dotoka pod nivojem kanalizacijske mreže. Velikosti in zmogljivosti omenjenih agregatov se nanašajo na zahtevnost pretoka po sameznih objektih (bolnice, inštalacije podobno).

Potopne črpalke so večstransko uporabne. Delujejo lahko samostojno za črpanje talnih voda (kleti, jaški) ali v sklopu prečrpalnih agregatov. Družin menzijske in zmogljivosti potopnih črpalk so povezane glede na potrebe pretočnih količin in dvizgih višin.

Velike težave pri oskrbi z reprovromaterialom

Razmere na jugoslovanskem trgu pri preskrbi z reprovromaterialom so prizadele tudi tozda Trata Črpalke. Velike težave nastajajo pri preskrbi nujno potrebnih uvoženih delov. Težave pa so tudi okoli dobave materialov nekaterih domačih proizvajalcev. Čedalje več domačih proizvajalcev zahteva devizno udeležbo, kar še poslabšuje položaj zunajonjetrovinskega poslovanja.

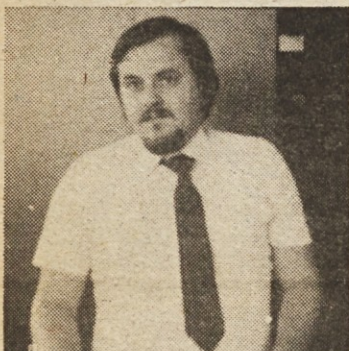
Problem v tozdu je tudi prostorska stiska, saj se pod eno streho stiskajo trije tozdi. To bodo rešili s selitvijo tozda ITAK v nove prostore.

Povečanje serij in dimenzij črpalk je zahtevalo nov pristop na področju reševanja tehnološkega. Zato so izdelali nov koncept osvajanja strojnega parka. Poleg klasičnih obdelovalnih strojev, ki so že precej iztrošeni, ima tozda tudi novejšo programsko stroje. Lani so nabavili novo numerično strojno. Prihodnje leto imajo namen povečati strojni park z novimi numeričnimi stroji in posodobitvijo montaže črpalk. Ker tozda osvaja nov proizvodni program drsnih tesnil, je nujno potrebno spreminjati tudi tehnologijo, ki se povzpela na višjo raven. Proizvodni proces v tozdu krmilijo s proizvodno dokumentacijo, obdelano na računalniku. Prihodnje leto se bodo priključili na nov računalnik (Iskra Delta). Zato pričakujejo, da bo poslovanje hitrejše in ažurnejše.

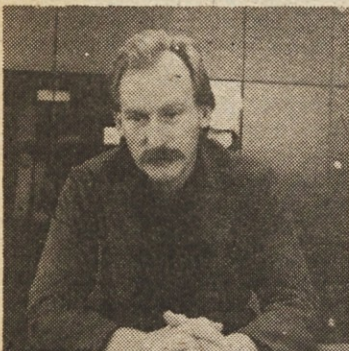
Delavci, ki stanujejo zunaj Ljubljane, se težko vključujejo v politično delo

Predsednik izvršnega odbora sindikata v tozdu je Mijo Goricanec.

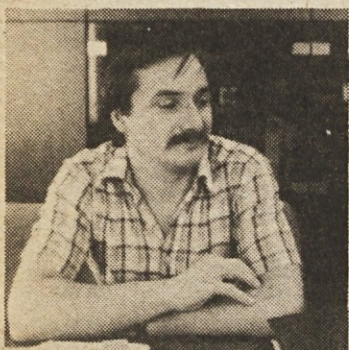
Po reorganizaciji tozda Trata na 2 tozda se je tudi sindikat ustrezno reorganiziral. Pri tem je

Boris Gazvoda

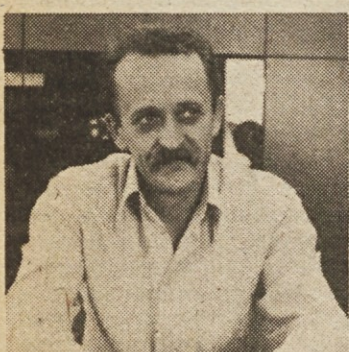
Anton Plantan

Peter Slapšak

Bojan Novak

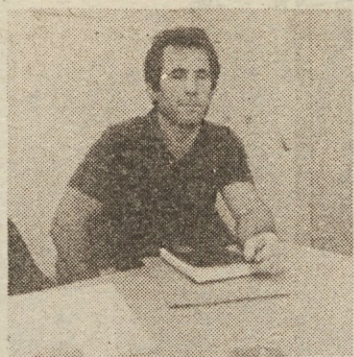
Janez Rojic

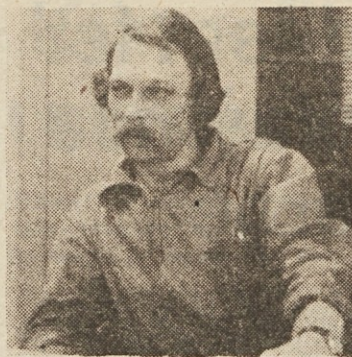
Josip Kolarič

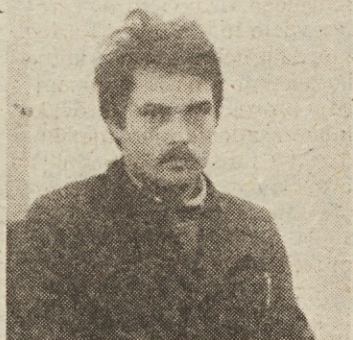
Janez Škander

Stane Zagoričnik

Mijo Goričanec

Tine Čizman

Rajko Primc

Martin Brinovec

astalo v sindikatu veliko dela, najti prejeti je bilo treba vrsto amoupravnih aktov, izvesti volilne v samoupravne organe tozda v skupščine občine in sisov. indikat opravlja tudi naloge, ki nu jih nalaga občinski sindikalni vet občine Šiška. V okviru možosti rešuje vprašanja socialne arnosti svojih delavcev. Prizaobeva si tudi za to, da bi v tozdu čilolj zaživel športno življenje. žival pa za organiziranje športnih pktivnosti v tozdu ni dovolj polnibjev. Razlog za to, da športno nevljenje ne zaživi dovolj, je v som, da je veliko delavcev zunaj pojubljanje, ki se teže udeležujejo ortnih prireditvev in v tem, ker jev vsa tekmovanja v okviru sozda

V tozdu Trata Črpalk so v enogovoru sodelovali Josip Kolarik, direktor tozda, kožez Škander, tehnični direktor, Stane Zagoričnik, vodja razvojnega oddelka, Mijo Goričanec, predsednik vsnega odbora sindikata, Tine Čizman, predsednik OO ZSMS, Rajko Primc, predsednik delavškega sveta tozda, Martin Brinovec, sekretar OOZK.

Na sobotah in nedeljah pa se jih delavci iz drugih republik, ki ob ncu tedna odhajajo na svoje anome, često ne morejo udeležiti. Kljub temu pa so se nekateri delavci udeleževali vseh tekmovanj, ki so bila organizirana v okviru sozda, v okviru občine Šiška nja Krajevne skupnosti Šentvid. indikat enkrat letno organizira bisk spominskih obeležij iz OB. Letos je bila to pot VNOJ. Prav tako organizira di obisk kulturnih prireditvev gledališče, koncerti). Organira in vodi tudi razprave v sindikalnih skupinah o samoupravnih aktih. Skrb pa tudi za to, da so lani sindikata čimbolje obveščeni o vseh pomembnejših dogajanjih v tozdu.

Na sindikalni kongres se je indikat tozda pripravil z obravnavo predkongresnega gradiva, a katerega so zbrali tudi prirombe, ki se nanašajo na poroče inventivne dejavnosti. Te ripombe bodo delegati z občine šiška prenesli na kongres.

Delavski svet tozda, ki mu predseduje Rajko Primc, ima 9 delegatov. Seje, ki jih je bilo doslej 14 (11 rednih in tri izredne), sklicuje predsednik s pismenimi vabilom približno en teden pred sejo. Skupaj z vabilom pošlje delegatom tudi gradivo za seje. Udeležba delegatov na sejah je glede na to, da je en delegat na delu v Iraku, eden pa premeščen v delovno skupnost DO IKO, povprečno blizu 80 odstotna. Oba delegata bodo zamenjali z nadomestnimi volitvami pred koncem letošnjega leta.

Vsi člani delavskega sveta so bili na družbeno-političnem usposabljanju

Delavski svet redno vabi na svoje seje tudi predsednika sindikata, predsednika mladine, sekretarja osnovne organizacije ZK in predsednika samoupravne delavske kontrole. Vsi sklepi delavskega sveta so objavljeni v internem glasilu DO IKO Informacije. Vsi delegati delavskega sveta tozda so se udeležili seminarja o delovanju delavskega sveta, ki je bil v tozdu organiziran v okviru Delavske univerze.

Ker se je tozda v začetku letošnjega leta na novo organiziral, je bilo treba obravnavati in sprejemati vse samoupravne akte za normalno delovanje tozda. Delavski svet, ki je imel v zvezi s tem nemalo dela, je razpisal referendum za sprejemanje samoupravnih aktov in volitve za delegiranje delegatov v skupščine občine, SIS in komisije, ki se volijo s tajnim glasovanjem.

Delavski svet je sprejemal analize o gospodarjenju tozda ter skupaj z delavskim svetom tozda Trata Avtomatika tudi delitveno bilanco, ki izhaja iz reorganizacije. Obravnaval in sprejemal je planske naloge tozda in

delovne organizacije za srednjeročno obdobje. Na vsaki seji delavskega sveta so delegati seznanjeni s trenutno gospodarsko situacijo tozda ter iščejo rešitve za izboljšanje gospodarjenja.

V tem tozdu je 18 članov ZK. Predsednik osnovne organizacije ZK je Martin Brinovec. Člani OO ZK se sestajajo na sejah enkrat mesečno, po potrebi pa tudi večkrat na mesec. Aktivnost članov je zadovoljiva. OO ZK aktivno sodeluje s samoupravnimi organi in z družbenopolitičnimi organizacijami v tozdu ter z občinskim komitejem občine Šiška. Osnovna organizacija ZK je v tozdu začela delovati po reorganizaciji tozda Trata. Na svojih sejah je razpravljala o vseh samoupravnih aktih. Vključevala se je v razpravo o gospodarski problematiki tozda.

V predkongresni dejavnosti so bili člani ZK precej aktivni. Obravnavali so vse predkongresne dokumente. Po kongresu pa so na osnovi smernic, ki so bile sprejete, na kongresu izdelali program OO ZK tozda Trata Črpalk ter ga vključili v akcijski program s poudarkom, da bodo dosledno uresničevali stabilizacijski program. Postavili so si nalogo, da se bodo čimveč posvečali izobraževanju članov ZK in pridobivanju novih članov. Te naloge so se lotili s tem, da so evidentirali in poslali v tečaj za novospregate člane ZK 7 delavcev, na tečaj za samoupravljanje 4 delavce, v trimesečno politično šolo marksizma enega delavca ter enega delavca v trimesečno politično šolo v občini.

V začetku letošnjega leta pa so trije člani ZK končali trimesečno politično šolo v Ljubljani. OO ZK je izdelala politično varnostno oceno tozda. Dala je mnenje za sprejem direktorja in tezničnega direktorja tozda. OO ZK spremlja politična dogajanja v svetu in obsoja genocid nad palestinskim ljudstvom.

V tozdu Trata Črpalk je ustanovljena tudi osnovna organizacija ZSMS, ki ima 36 članov mladincev, kar je približno ena četrtina delavcev tozda. Njen predsednik je Tine Čizman. V prvi polovici letošnjega leta je imela OO ZSMS največ dela z evidentiranjem članov in izpejavo programsko volilne konference za novoustanovljeno mladinsko organizacijo. Mladina je zastopana v vseh samoupravnih organih. Na športnem področju se mladinci udeležujejo vseh akcij, ki jih organizira sindikat tozda. Mladina v tozdu je povezana z občinsko konferenco mladine, od katere prejema gradiva. V začetku letošnjega leta so se trije mladinci udeležili seminarja v Lipici, ki ga je organizirala občinska konferenca mladine občine Šiška.

Naloge, ki so si jih zastavili še do konca leta, so spremljanje in uresničevanje stališč 11. kongresa mladine, ki bo letos v Novem mestu.

Mladina iz tozda Trata Črpalk tudi dobro sodeluje z mladino drugih tozdov v okviru DO IKO.

MARIJA PRIMC

Pogled nazaj in naprej

Trideset in pet let,
glej, glej,
IMP jubilej,
kar naprej,
kar naprej.

Za začetek, kot dojenčka,
smo gospodarno, hranili
naš in vaš razvoj,
z načrti si opoj dajali
za srečen jutri,
moj in tvoj.

Parov rok deset in čez,
zavzelo delo spet in spet,
sanje glav in še kaj,
zakaj, zakaj,
vse to naprej,
v tisoče je čas moči
dajal, dajal.

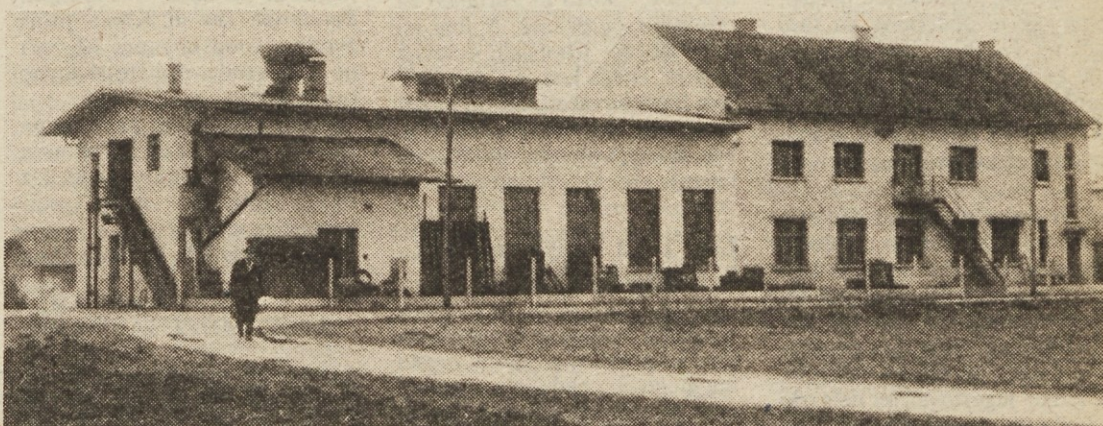
Tisoče je, njih,
sev, sev,
začelo je »garat«
neki pridno,
drugi tudi ne,
delat', spa', vstaj'
to zakon bil je in obveza.

Obljub smo morali se držati,
za uspeh tudi kaj goljufati,
delo s kvaliteto in napako,
delo poceni in drago,
kakor komu je pač šlo,
delo z žulji in brez njih,
prostovoljno in prisilno,
a bil je uspeh.

Nam prostor širil se,
od meje pa do meje
šel naš je tak al' tak glas,
v vsako vas;
Slovenijo smo preplavili
z vzorom in imeni,
zdaj nas že na tisoče melje,
plane, delo in pa — želje.

Ta jubilej naj pove,
da vedno več moči
v nas gori!
Težave in uspehe
razdružujemo v delo,
saj bo jutri nov dan,
bolj kot današnji
z voljo in srečo obdan.

FRAN VODNIK

Trata, leta 1960: Proizvodni prostori livarne, kovinske proizvodnje in poslovni prostori.

Skladiščne barake, naprava za razbijanje livarskega železa (grodelj) in del livarne na Trati — do leta 1960

Trata nekoč in danes

Kovinska proizvodnja na Trati se je začela leta 1947. Leta 1948 je bila nacionalizirana livarna Smole. V teh nacionaliziranih prostorih se je delno odvijal delovni proces kovinske proizvodnje, delno pa livarska dejavnost. Tako se je odvijala livarska dejavnost v prostorih današnje pločevinarne, kovinska dejavnost pa v avli sedanjih poslovnih prostorov.

Leta 1953 je bila zgrajena proizvodna hala za potrebe kovinske proizvodnje. Še isto leto se je v njene prostore preselila iz Kranja celotna kovinska proizvodnja takratnega Toplovida. Leta 1959 se je ta delavnica preimenovala v kovinski obrat. S širjenjem dejavnosti in asortimenta proizvodnje je dobil obrat leta 1961 nov naslov Obrat regulacijskih armatur in aparatov z livarno.

Z uveljavitvijo ustavnih sprememb leta 1962 oziroma 1963 pa je bil omenjeni obrat organiziran kot samostojna ekonomska enota. Izvoljen je bil prvi delavski svet, izvoljeni pa so bili tudi drugi samoupravni organi. Od tedaj se je začel kovinski obrat naglo razvijati. Hitri razvoj v gradbeništvu in s tem tudi v mon-

tažni dejavnosti je terjal sodobnejšo serijsko proizvodnjo regulacijskih armatur, črpalk in pločevinastih izdelkov. V ta namen so bili leta 1961 zgrajeni novi delavniški — proizvodni prostori. S tem je dobil obrat možnost, da organizira serijsko proizvodnjo regulacijskih armatur in črpalk.

Leta 1966 je bil k podjetju IMP priključen Agroservis iz Ivančne gorice. Po tej priključitvi je bila kovinska dejavnost prenešana v Ivančno gorico.

S tem je bila dana lepa možnost za razvoj livarske dejavnosti v okviru IMP, na območju Trate pa je bil omogočen ugodnejši razvoj pločevinastih izdelkov, zlasti toplotnih aparatov.

Z uveljavitvijo ustavnih dopolnil v letu 1973 je bil obrat organiziran kot tozda v sestavi IMP z

imenom Tovarna regulacijskih armatur, črpalk in aparatov.

Leta 1978 sta tozda Trata in tozda Skip organizirala delovno organizacijo Industrija kovinske opreme Ljubljana.

Leta 1979 so se delavci tozda Trata odločili za statusne spremembe.

Delovni proces takratne izvenerske proizvodnje se je izločil iz sestave tozda Trata in se organiziral kot tozda Industrija termičnih aparatov in konstrukcij.

Lansko leto je ponovno prišlo do statusnih sprememb s tem, da sta se iz tozda Trata izločila delovni proces regulacijskih armatur in delovni proces črpalk ter sta se organizirala tozda Avtomatika in tozda Trata črpalk. Statusne spremembe je narekoval hiter razvoj obeh dejavnosti, poleg tega pa je razvoj delovnih procesov zahteval specializacijo tozdov le za en program oziroma za eno dejavnost.

MARIJA PRIMC

Trata, leta 1960: Proizvodni prostori livarne, kovinske proizvodnje in poslovni prostori.

Najnovejši objekti na Trati: nova Itakova tovarna

Panonijskih petintrideset let razvoja od obrtne delavnice do sodobne tovarne

Tudi delovna organizacija Panonija slavi letos petintridesetletnico, zato je prav, da preletimo njen razvoj od skromne obrtne delavnice do tovarne z več kot 700 zaposlenimi.

Odločba Mestnega ljudskega odbora Murska Sobota o ustanovitvi državnega obrtnega podjetja Kleparstvo v Murski Soboti ima datum 31. marec 1948, toda za dan ustanovitve štejejo v Panoniji 6. junij 1947, kajti že takrat je zaradi interesa širše družbene skupnosti prešla delavnica zasebnega kleparja Gustava Ditriha v državno upravljanje.

V delavnici na Titovi 33 v Murski Soboti je takrat delalo 30 delavcev. Izdelovali so razne izdelke drobne kovinske galanterije (cedila, modele za pecivo, termovke in podobno), pa tudi peči na žaganje, štedilnike na trda goriva in druge izdelke.

Zaobljuba delavcev:

»Prispevali bomo svoj delež pri razvoju domovine!«

Prvi korak v razvoju podjetja je bil že leta 1948 po resoluciji Informbiroja. Kot v kolektivnih povsod po Jugoslaviji, so tudi delavci murskosoboškega Kleparstva obljubili, da bodo s povečanimi delovnimi naporji dokazali, da lahko jugoslovanski delavski razred sam obnovi domovino po razdejanju druge svetovne vojne in stopi na pot nadaljnjega razvoja. Jugoslavija je takrat seveda potrebovala različne izdelke kovinske galanterije, zato so v Kleparstvu zgradili večjo delavnico in skladišče. Tudi število zaposlenih so naglo povečevali, tako da je imelo Kleparstvo leta 1952 že 156 delavcev.

Na predlog takratnega tajništva za gospodarstvo pri Okrajnem ljudskem odboru Murska Sobota je bil izstavljen sklep o ustanovitvi industrijskega podjetja. Vložen je bil zahtevek pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Mariboru za vpis v sodni register gospodarskih podjetij in ustanovljeno je bilo industrijsko podjetje z vpisom v sodni register na dan 12. marca 1952. Takrat se je podjetje tudi preimenovalo. Novo ime: Industrija kovinske galanterije Panonija.

Prvi kmetijski izdelki — vinogradniške škroplilnice in kotli za živinsko krmo

Proizvodni program še vedno ni bil prečiščen. Takrat in v naslednjih letih so delali najrazličnejše izdelke, celo otroške igrače

in pisarniško opremo iz aluminijastih cevi. Nas seveda zanima, kako se je začel kmetijski program, po katerem je Panonija znana danes. Po eni strani se je začel s kotli za živinsko krmo in nato kotli za žganjekuho. Drug zgodnji Panonijin kmetijski izdelek pa je bila vinogradniška škroplilnica.

Proizvodnja se je širila še naprej in tako je Panonija leta 1961 znova povečala proizvodne prostore na Titovi cesti. Leta 1965 pa so zgradili (prav tako na Titovi cesti) novo skladišče gotovih izdelkov, menzo in kurilnico za centralno ogrevanje. S tem so tudi močno izboljšali delovne pogoje. Istega leta, s 1. februarjem 1965, so začeli tudi prehajati na 42-urni delovni teden (prej je bila delovna obveznost 48 ur na teden).

Leta 1972 — nova tovarna in priključitev Ločilke

Kmalu nato pa so ugotovili, da jim lokacija v središču mesta onemogoča nadaljnji razvoj, zato so začeli priprave na gradnjo nove tovarne v murskosoboški industrijski coni. Gradnjo so začeli leta 1970, tovarna je bila končana maja 1972, preselili pa so se 1. junija 1972.

Tega dne se je Panoniji pridružila invalidska delavnica Ločilka. Ta integracija je bil prvi korak daljnoročnega procesa. V murskosoboški občini in širši družbeni skupnosti so namreč v tistem času želeli postaviti koncept razvoja kovinskopredelovalne industrije, tako so se začeli pogovori o integraciji Panonije v občini in zunaj nje.

Z združitvijo Panonije in Ločilke je 1. junija 1972 nastala nova enotna organizacija z imenom: Panonija, kovinska in elektroindustrija. Ob združitvi je bilo zaposlenih 356 delavcev.

Zaradi vključevanja v nadaljnjo integracijo slovenske kovinskopredelovalne industrije se je Panonija s 1. januarjem 1975 vključila v sestavljeno organizacijo združenega dela Fužinar, ki je imela sedež v Ljubljani. Tedaj je bilo v Panoniji že nad 500 zaposlenih.

Vključitev v Fužinarja pa Panoniji ni prinesla pričakovanih rezultatov, zato so kmalu nato začeli iskati drugačno možnost povezovanja in se v začetku leta

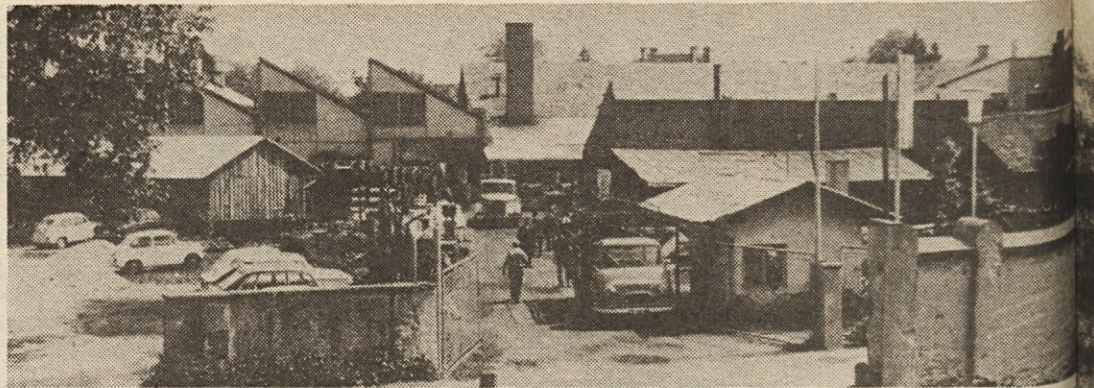
1977 vključili kot temeljna organizacija v IMP, ki je bil takrat še delovna organizacija.

V tistem času je bil sprejet zakon o združenem delu, ki je naložil združenemu delu zahteve po novi samoupravni organiziranosti, v IMP je bila sprejeta odločitev, da se bo organiziral kot sestavljena organizacija združenega dela. Nova organiziranost Industrijskih montažnih podjetij je začela s 1. januarjem 1978. Panonija je bila kot tozd — skupaj s Klimo montažo, Klimo proizvodnjo in TIO Idrija — vključena v delovno organizacijo Klimat. Vendar pa tudi ta organiziranost ni obveljala dolgo, saj se je najprej Klimo montaža povezala v Promont, Panonija, Tio in Klimo proizvodnja (pod imenom Klimat) pa so postale enovite delovne organizacije.

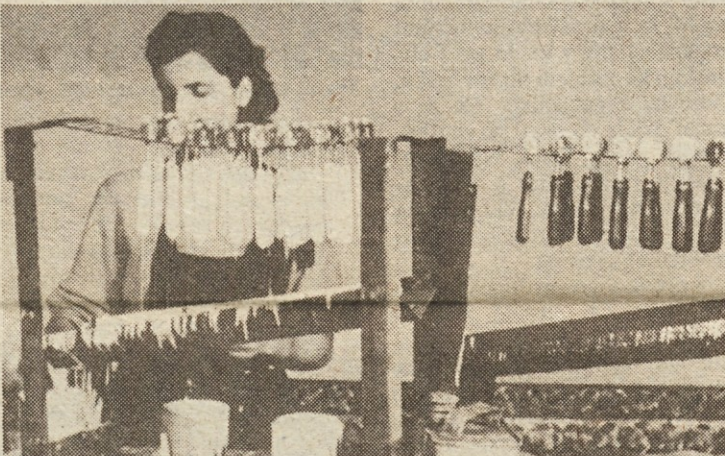
Pri proizvodnem razvoju pa moramo omeniti, da je Panonija leta 1978 dogradila prizidek z okrog 2000 kv. metri proizvodne površine.

Po podatkih, ki jih je zbral

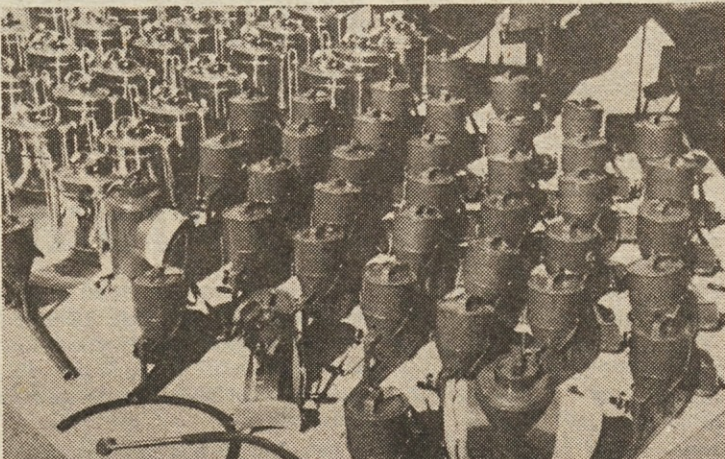
JANEZ DRVARIČ
priredil LOJZE JAVORNIK

Takšni so bili stari Panonijini prostori na Titovi 33 v središču Murske Sobotice.

Tudi to so delali v Panoniji — kolesca za rezanje testa.

Žveplalniki in nahrbtni škroplilnice.

Proizvodnja peči na žaganje.

Naših petintrideset let

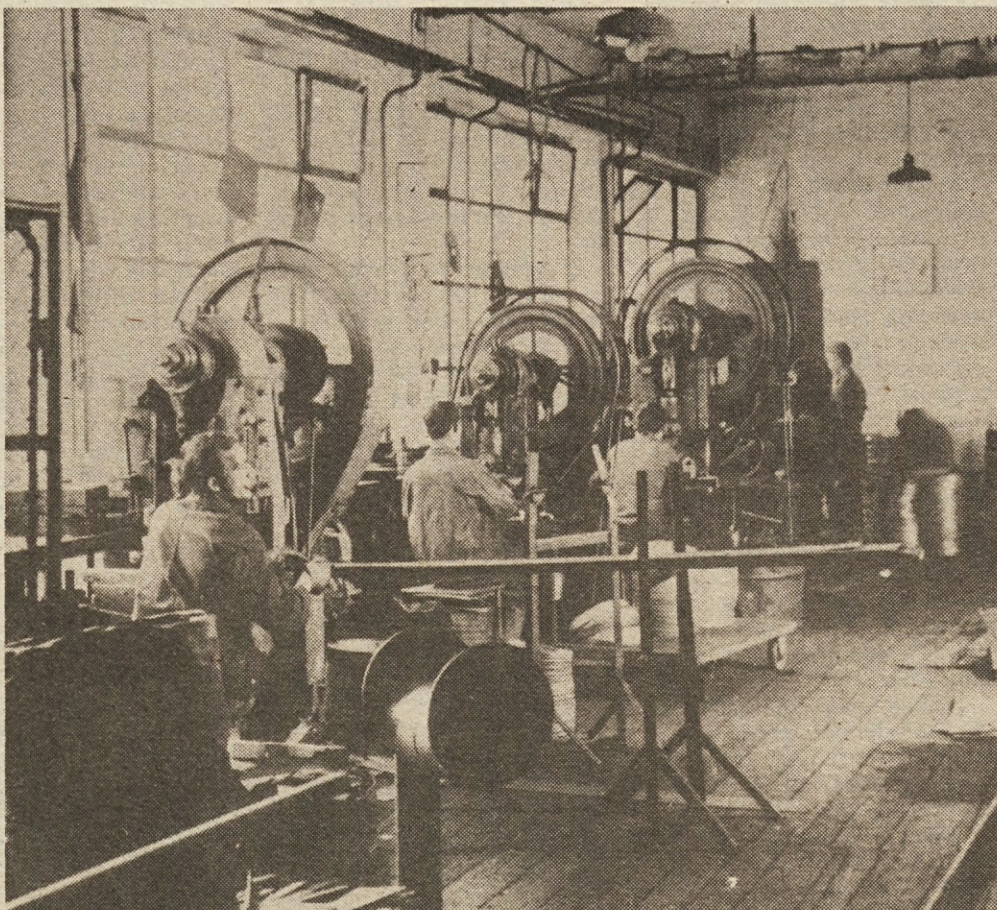
Panonija bila je pred 35 leti majhna delavnica — a iz majhne delavnice je postala tovarna; od malih proizvodov smo razvili in opremili tovarno s stroji in novimi delovnimi močmi.

Zdaj stoji tovarna z mladimi močmi, stroji se vrtijo od jutra do poznega večera, oblikujejo pločevino iz polizdelkov nastajajo novi proizvodi.

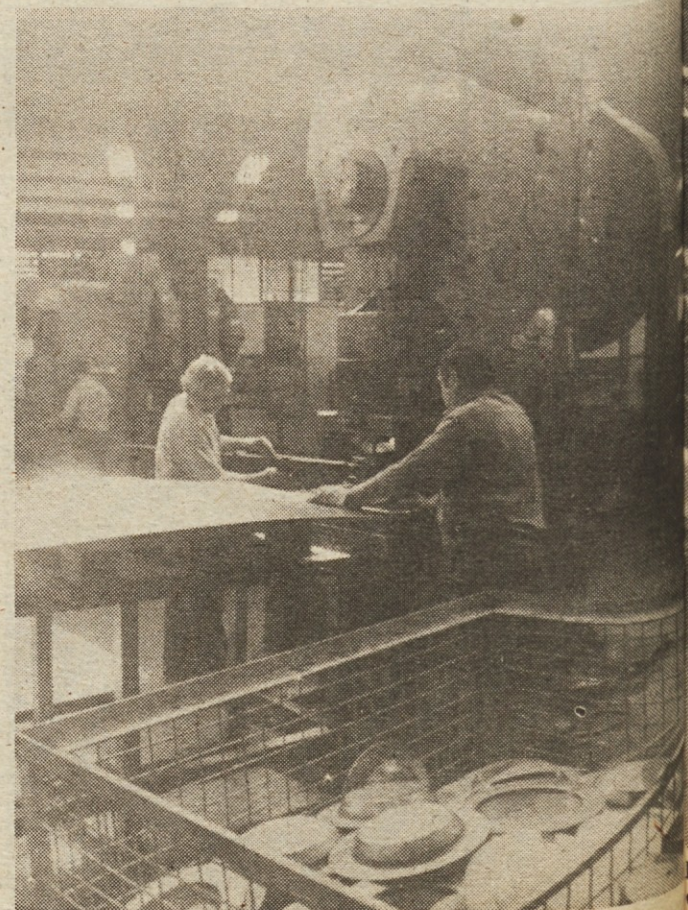
Iz delavčevega znoja iz truda, iz inženirjevega načrta, se rojevajo nove zamisli. Delavci inovatorji iščejo nove inovacije

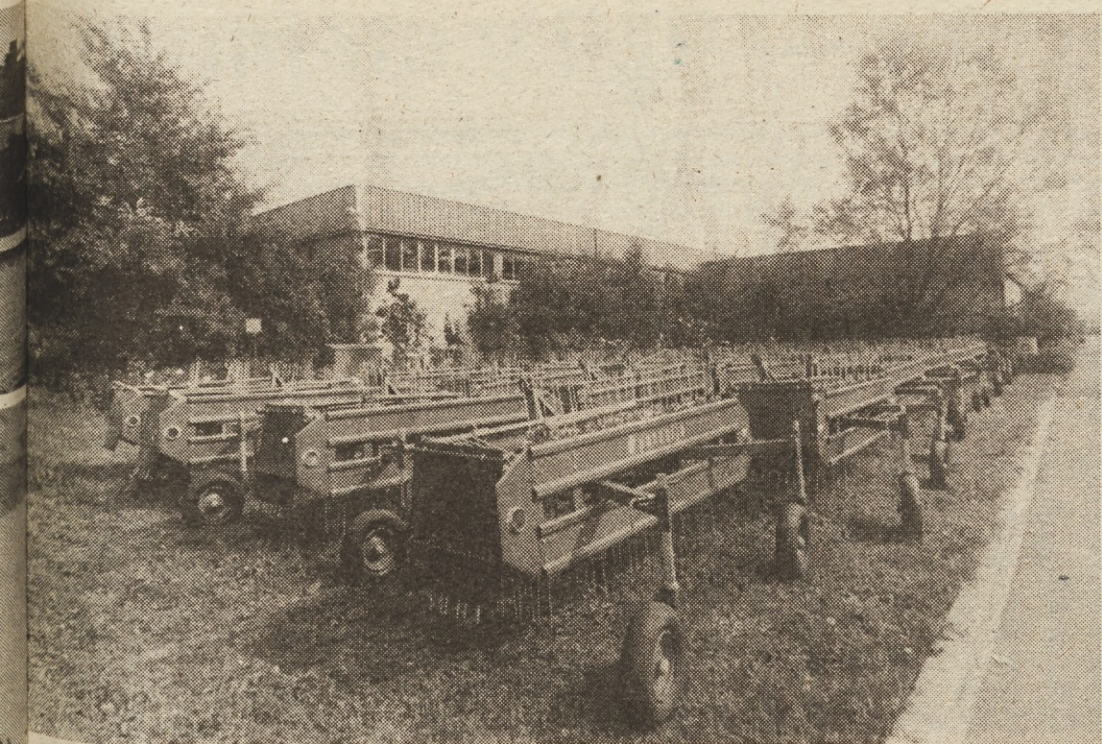
Letos 35-letnico slavimo z novimi proizvodi, s kvalitetnimi izdelki, borimo se za boljše delo da bo čimveč za izvoz.

FRANC KUCHAR

Proizvodni prostori Panonije nekoč in danes.

Panonijski danes

Danes je v Panoniji zaposlenih 715 delavcev in učencev v gospodarstvu. Tovarna ima precejšnje strojne opreme, imajo tudi veliko orodjarjo, ki lahko ponudi storitve tudi drugim interesom. V letu 1982 načrtujejo ustvariti dobro milijardo dinarjev celotnega prihodka.

Osnovna Panonijina dejavnost je proizvodnja kmetijskih strojev, stranska dejavnost pa kooperacija z nekaterimi jugoslovanskimi in tujimi podjetji v kovinske industrije (TAM, Železarna Štore, Becker, Zetor, itd.). V okviru IMP sodelujejo kot kooperanti s Klimatom.

Ker je proizvodnja kmetijskih strojev Panonijin osnovni program, s katerim se lepo uveljavlja na jugoslovanskem tržišču, je prav, da ta program podrobneje predstavimo.

Od prvih skromnih začetkov je Panonija naredila veliko pot do jasno oblikovanega programa, ki jim omogoča izdelavo večjih serij in s tem tudi boljše organiziranost proizvodnje, kjer že nekaj časa pri osameznih operacijah razvijajo delo na tekočem traku in tako povečujejo storilnost.

Po drugi strani pa Panonija stalno zaokrožuje svoj proizvodni program z novimi izdelki in tako dopolnjuje ponudbo. Tudi v IMP Glasniku smo že poročali o dveh pomembnih strojih, ki jih je Panonija letos uvrstila v svoj program — to sta kombinirani stroj za obdelavo tal in stroj za stiskanje sena.

Pri razvoju svojega proizvodnega programa sodeluje Panonija z zagrebškim kmetijskim inštitutom in mariborsko Višjo agronomsko šolo. Kjer je potrebno, pa kooperira s tujimi partnerji, pri čemer zbira podjetja, ki se odlikujejo z vrhunsko kakovostjo proizvodov — na primer tovarni Becker in Zetor.

Če pa opišemo podrobneje, lahko Panonijin program kmetijskih strojev razvrstimo v štiri skupine:

● **Predsetvena in setvena mehanizacija.** Sem sodijo mehanski in pnevmatski sejalniki, to je setvena mehanizacija, novost pa je že omenjeni kombinirani stroj za obdelavo tal. Panonija je poleg Osiješkega Olta edini jugoslovanski proizvajalec, ki izdeluje tako mehanske kot pnevmatske sejalne stroje, se pravi, da ima kompletno ponudbo. Pnevmatski sejalni stroji, ki jih Panonija izdeluje v kooperaciji z Beckerjem, sodijo v svetovni kakovostni vrh.

● **Naprave za zaščito rastlin.** To so znane nahrbtnne škroplilnice, kjer ima Panonija najbolj popoln program med vsemi jugoslovanskimi proizvajalci. Razvijajo pa tudi večje trak-

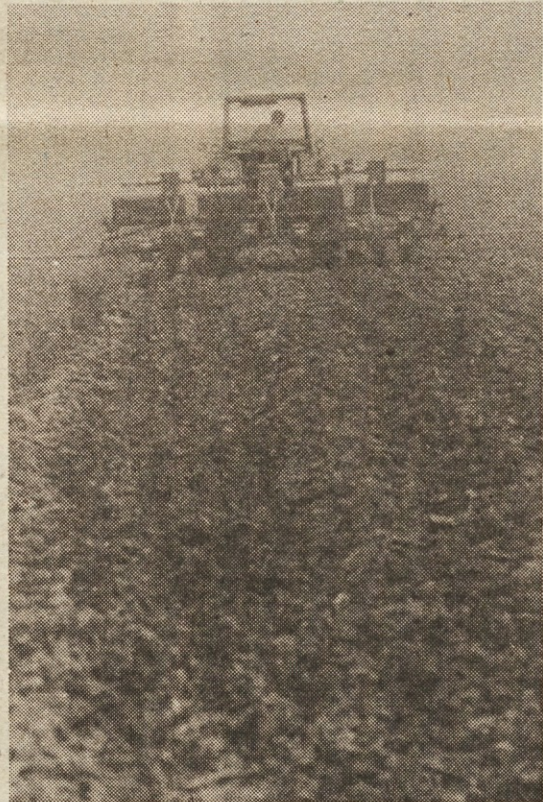
torske škroplilnice, tako da bodo tudi na tem področju zaokrožili ponudbo.

● **Transportni stroji.**

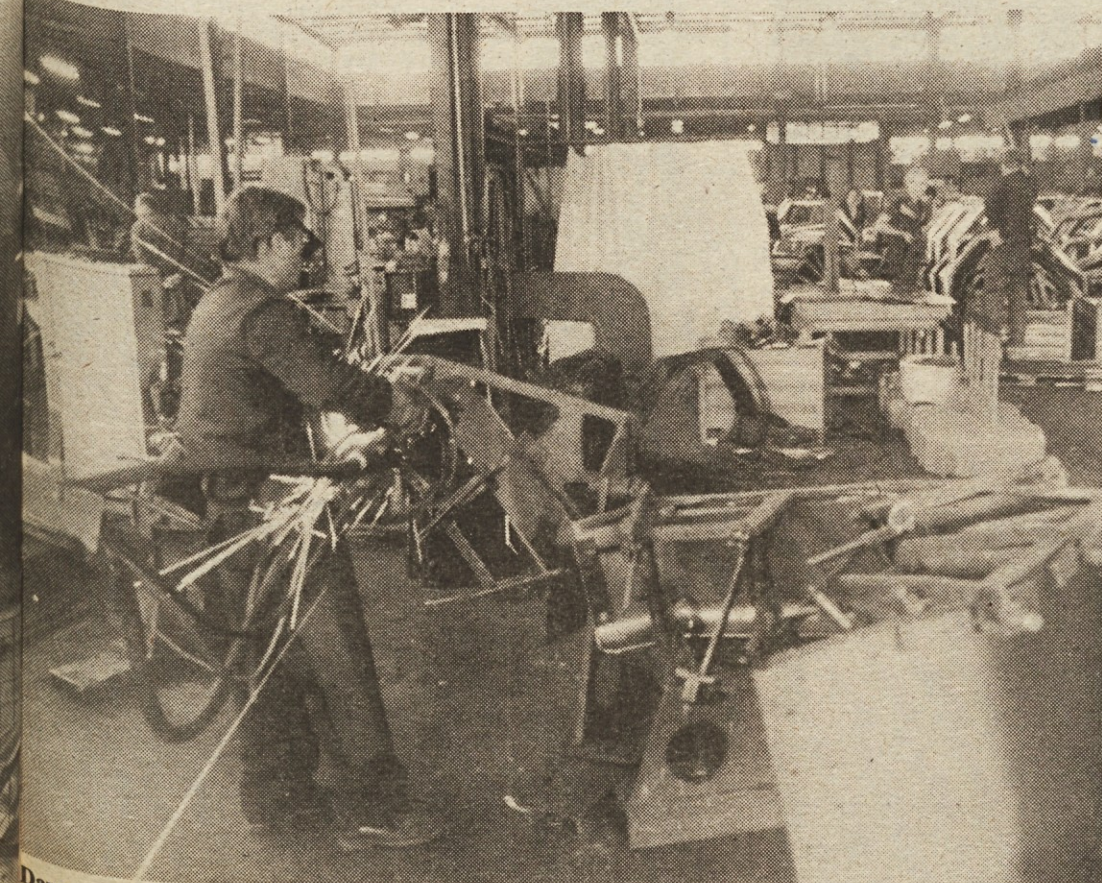
V to skupino sodijo obračalniki, kjer je Panonija poleg SIP Šempeter največji jugoslovanski proizvajalec. Panonija izdeluje tudi prikolice, ki po kvaliteti prekašajo izdelke drugih jugoslovanskih proizvajalcev. Letos so že začeli izdelovati še nakladalnice in stroje za stiskanje sena, s čimer so kompletirali izbiro kmetijskih transportnih strojev.

● **Drobna kmetijska oprema in stroji.**

Kotli za žganjekuho in žveplalniki so Panonijin železni repertoar — izdelki, s katerimi je ta tovarna tudi začela svoj razvoj. Danes je Panonija edini jugoslovanski proizvajalec, ki izdeluje večje serije kotlov za žganjekuho. V to četrto skupino drobne opreme uvrščajo tudi parkovne kosilnice, kjer je Panonija spet edini jugoslovanski proizvajalec, ki izdeluje kosilnice z reduktorjem in brez njega.

Sejalnik becker.

Danes ima Panonija učinkovito organizirano in dokaj dobro opremljeno proizvodnjo. Na sliki: montažni oddelk.

Klima Celje: petindvajset let razvoja aerotermične opreme

Klima Celje se je s svojima tozdoma Industrijska proizvodnja in Montažna proizvodnja vključila v IMP jeseni 1978. Začetki te delovne organizacije pa segajo daleč nazaj, tja v prva leta tega stoletja.

Leta 1903 je bila v Celju ustanovljena zasebna instalacijska delavnica G. Gradt. To podjetje je po osvoboditvi prešlo v družbeno last in celjski mestni ljudski odbor je osnoval Obrtno instalacijsko podjetje.

Kljub imenu pa se podjetje ni ukvarjalo samo z instalacijami, pač pa je razvilo tudi proizvodnjo. Toda daleč od tega, da bi podjetje takrat še imelo izoblikovan program: »Delali smo, kar je pač takrat manjkalo v domovini«, pravijo ljudje, ki so bili takrat v podjetju. Manjkalo pa je vsega. Tako so v obrtnem instalacijskem podjetju izdelovali razno kosovno opremo za montažo, pa tudi štedilnike na trda goriva in celo jedilni pribor.

Obenem je podjetje raslo in imelo v drugi polovici petdesetih let že 250 zaposlenih ter proizvodnjo, ki se je že dušila na stari lokaciji v mestnem jedru na Vodnikovih ulici. Tako so se odločili za selitev v celjsko predmestje Gaberje, kjer so leta 1962 zgradili prvo proizvodno halo.

Že pred izgradnjo nove tovarne so tudi postavili temelje sedanjega programa na področju klimatizacije in prezračevanja in tako dali jasno smernico nadaljnjemu razvoju. Konec petdesetih let, ko so izdelali prve serije ventilatorjev, je bil samo še eden proizvajalec teh izdelkov v Jugoslaviji.

Kasneje so svoje proizvodne prostore ob Delavski ulici še širili. Leta 1970 so zgradili dodatno montažno halo, v katero so prenesli serijsko proizvodnjo, medtem ko so v stari halo zadržali kosovno proizvodnjo.

Leta 1973 so razširili prostore v hali individualne proizvodnje, uredili lakirnico in zgradili oddelk za uravnoteženje tekačev. S tem je kosovna proizvodnja dobila ponovni zamah.

Leta 1975 so bili zgrajeni poslovni prostori ob podaljšnem objektu kosovne proizvodnje. S tem je bila delovna organizacija končno združena na isti lokaciji, saj je bila komercialna z upravo dotlej še na Titovem trgu.

Leta 1977 so zgradili kombiniran objekt, v katerem so poslovni prostori in obrat družbene prehrane, jeseni 1980 pa so slovesno odprli novo halo tozda Montažna proizvodnja.

Proces širjenja pa se nadaljuje. Lani je Klima odkupila prostore sosednjega libelinega tozda IFA, ki jih bodo adaptirali.

Po petindvajsetih letih razvoja aerotermične opreme ima Klimin tozda Industrijska proizvodnja v svojem programu naslednje skupine izdelkov:

- radialne in aksialne ventilatorje,
- strešne ventilatorje,
- elemente za distribucijo zraka,
- klima centrale,
- industrijske sesalce,
- zračne filtre
- grelnike in
- rušilce zvoka.

V proizvodnji je Klima razvijala serijsko proizvodnjo, istočasno pa v svoj proizvodni program vnašala zanimive izdelke kosovne proizvodnje, za katere je spričo rastočih potreb ocenila, da so koristni in akumulativni.

Na področju industrijskega prezračevanja je s povezanostjo obeh tozdov zagotovljena kompletnost ponudbe od zasnove, izdelave opreme, izdelave projektov, izvedbe montaže do predaje izvedenega objekta investitorju.

Na področju montaže je glavna specializacija Klima Celje kompleksno urejanje instalacij (predvsem prezračevanja in klimatizacije) za industrijo in sicer predvsem za tekstilno, tobačno, prehransko in lesno. Poleg tega ima Klima tudi skupine, ki izvajajo ogrevanje in vodovod, vendar opravljajo ta dela v glavnem le na celjskem območju.

Zanimivo je, da proizvodnja in montaža opreme za prezračevanje in klimatizacijo ne čuti tako močno posledice omejevanja investicij kot nekatere druge montažne panoge. Res je, da v Jugoslaviji gradimo manj novih objektov, toda za prezračevanje in klimatizacijo je še ogromno dela pri posodabljanju tehnologije v nekaterih industrijskih panogah (tekstilna, kemična, grafična industrija in papirništvo), lesna industrija prehranska in tobačna industrija).

Ena od pomembnih spodbud za posodabljanje proizvodnih procesov na teh področjih je težnja po humanizaciji dela. Vrsta mednarodnih institucij je na tem področju sprejela standarde in pobude za zaščito delavcev, v naši samoupravni socialistični družbi pa ima ta skrb še poseben pomen.

Toda izboljševanja delovnih razmer ne smemo gledati le kot prizadevanje za dobro počutje delavcev in varovanje njihovega

zdravja, pač pa so to obenem posegi, ki lahko omogočijo tudi učinkovitejšo proizvodnjo. V sodobni tekstilni industriji, na primer, je klimatizacija delovnega procesa nujna zaradi vse večje uporabe umetnih vlaken, saj lahko le ob natančno predpisani vlazi dosežemo optimalne učinke.

Dodatni izziv za proizvodnjo in montažo prezračevalne opreme pa je prinesla energetska kriza. V sedemdesetih letih se je energija močno podražila in zavedli smo se, da so klasični energetski viri omejeni, zato moramo z njimi smotrno ravnati. Za klimatizacijo, ki si je prej upravičeno pridobila sloves velikega zapravljalca energije, je to pomenilo temeljit razmislek o osnovnih konceptih.

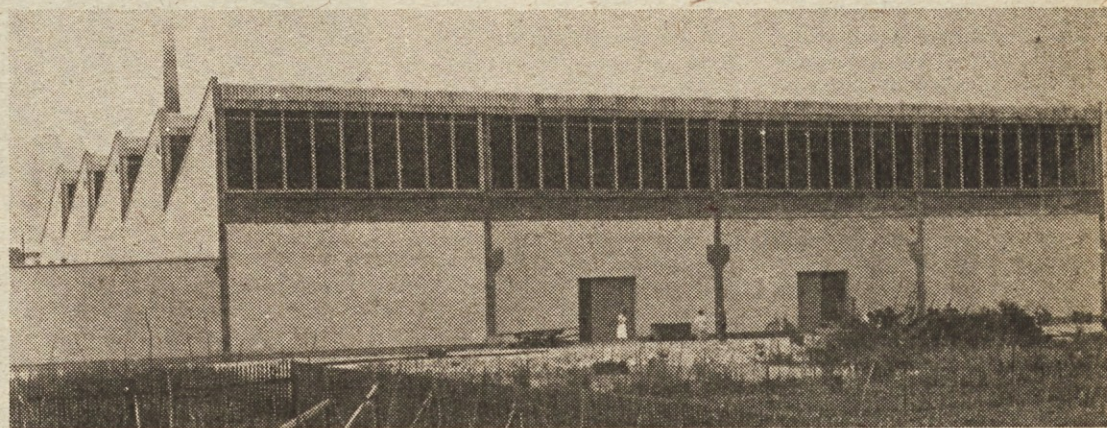
Pri tem smo ugotovili, da so možne tehnične in tehnološke rešitve tudi za ta problem. Mišlimo na uporabo kombiniranih energetskih virov, odpadne energije in podobne možnosti, s katerimi lahko energijo dosti bolj varčno uporabljamo, kar se nam takrat, ko je bila poceni, ni zdelo pomembno. To res terja večje začetne investicije, je pa dobro naložen denar, ki se zelo hitro povrne.

Iz proizvodnje celjske Klime naj posebej omenimo še dve področji:

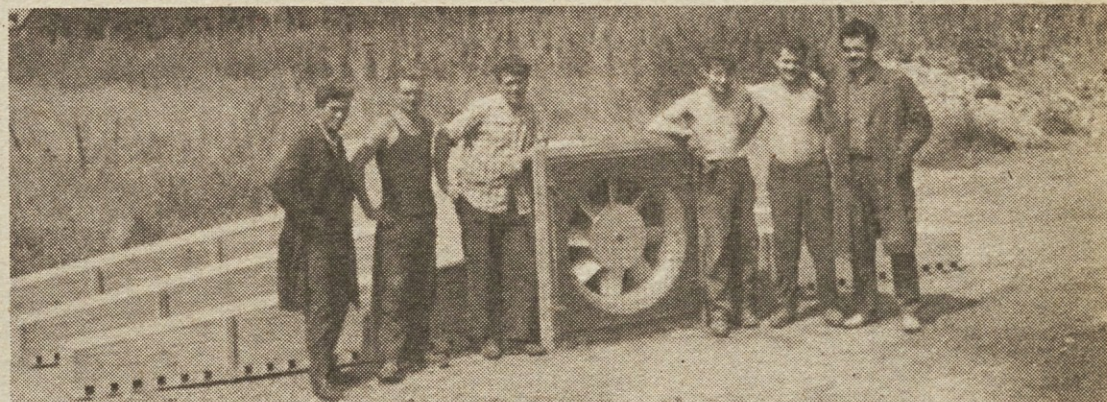
Prezračevanje in uravnavanje temperature v hlevih je naloga, v katero so vložili deset let strokovnega dela, da so razvili ali priredili celo paleto proizvodov in lahko nudijo kompletno opremo za sodobne farme, ki so namenjene intenzivni reji domačih živali (svinje, piščanci, itd.) Tudi na tem področju so analize pokazale, da vzdrževanje optimalne temperature in dobro prezračevanje še kako vplivata na prirejo.

Drugo specializirano področje celjske Klime pa je prezračevalna oprema za ladje. Sodelujejo z vsemi jugoslovanskimi ladjedelnicami, ki jim dobavljamo opremo za prezračevanje ladijskih strojnic, skladišč, prostorov za posadko, skupnih in drugih prostorov. Velika večina ladij, ki so jih zgradile jugoslovanske ladjedelnice za domače in tuje naročnike, ima našo opremo. Vso to opremo so atestirale svetovno znane klasifikacijske družbe (Lloyd's Register, Bureau Veritas, Germanischer Lloyd, Sovregister in American Register) in je tudi na seznamu mednarodno priznanih izdelovalcev ladijske opreme (Maker's List).

LOJZE JAVORNIK

Klima Celje leta 1962

Skupina delavcev ob tipičnem Kliminem proizvodu — ventilatorju. Tudi ta posnetek je iz začetka šestdesetih let.

V Ivančni gorici imamo največjo slovensko livarno

Livarstvo se je v IMP začelo razvijati leta 1948, ko je bila nekdanja Smoletova livarna pripojena k Toplovodu. V tej livarni je bilo tudi nekaj obdelovalnih strojev, ki so bili zametek za začetek obdelovanja armatur.

Do leta 1960 ta livarna ni dosegla nobenega razmaha ne tehničnega ne organizacijskega in je proizvajala okoli 150 ton odlitkov letno. V njej je bilo zaposlenih samo 22 delavcev, ki so delali v eni izmeni.

Kazalo je, da bodo livarske zmogljivosti postale ozko grlo oziroma da bodo ovirale nadaljnji razvoj proizvodnje armatur, saj se je začela v tem času proizvodnja armatur dokaj naglo razvijati. Začela so se pojavljati prve doma razvite obtočne črpalke in druge armature, ki jih je potrebovala tedaj (leta 1960) že precej razvita dejavnost s področja toplotne tehnike.

Zato, pravi direktor DO Livar Valentin Mendežev, so začeli razmišljati o tem, kako povečati kapacitete v livarni in izboljšati kvaliteto. S prihodom sedanega direktorja Livarja Tineta Mendeževca, so začeli uvajati sodobnejšo tehnologijo dela z uvedbo novih tehnoloških postopkov in organizacijo v začetku dvoizemskega in v naslednjem letu triizemskega dela. Tako so po treh letih (1963) povečali proizvodnjo že na 900 ton odlitkov s 15 do 70 zaposlenimi.

Ker v skromnih prostorih in na neustrezni lokaciji ni bilo mogoče razvijati tehnologije in početi proizvodnih zmogljivosti, lo take mere, ki bi ustrezala proizvodnji armatur, so začeli razmišljati o gradnji nove livarne na novi lokaciji. Žal so imeli teave z urbanisti in zadeva ni stela tako, kot so želeli. V tem času pa so se delavci nekdanjega Agroservisa borili s težavami ekonomske, tehnične in kadrovske narave.

»Povabljeni smo bili kot najbolj primerni, da priskočimo na pomoč,« pravi direktor Tine Mendežev, »pa tudi sicer je bila ponudba zanimiva glede na dolgoročni razvoj livarske dejavnosti v IMP.« Delavci IMP so prevzeli vodstvo prisilne uprave z namenom, da sanirajo stanje, da kolektiv priključijo k IMP, da v obstoječih prostorih organizirajo livarsko dejavnost ter da se livarska dejavnost v Ljubljani na Trati v določenem času ukine.

Tako je bil junija 1966 razpisan referendum o pripojitvi Agroservisa Ivančna gorica k IMP.

Že v času prisilne uprave so povečali proizvodnjo z 250 na 500 ton. Prvo leto po združitvi z IMP so ustvarili 1257 ton proizvodov, leta 1970 pa 3000 ton. Tedaj so opravili tudi prvo manjšo rekonstrukcijo in povečali zmogljivosti nekaj nad 5000 ton. Leta 1975 so zgradili novo livarno. V njej so že prvo leto dosegli proizvodnjo 11.000 ton izdelkov. Tehnološki proces so izpolnili leta 1979 z eno najsodobnejših linij na svetu, to je, s strojem disamatic.

S tehničnimi rešitvami in izboljšavami bodo letos dosegli zmogljivost okoli 17 tisoč ton.

IMP livarna je največja slovenska livarska livarna, ki predstavlja 25 odstotkov vseh slovenskih livarskih zmogljivosti.

Delovna organizacija Livar je eden od najpomembnejših izvoznikov IMP. Že v skromnih začetkih livarstva na Trati je ta livarna iskala možnosti za izvoz. Že tedaj so preko Tehnoimpexa izvozili 250 ton litoželeznih armatur za madžarskega kupca. To so bili sicer prvi skromni začetki, vendar je bilo to blago izvoženo z velikim zadovoljstvom delavcev livarne in njihovega kupca. Do leta 1975 je bilo nekaj manjših poizkusov in uspehov tudi z izvozom na Zahod. Z izgradnjo nove livarne leta 1975 je kolektiv pridobil sodobne ustrezne zmogljivosti ter je potem iz leta v leto povečeval izvoz na Vzhod in Zahod. Letos v jubilejnim letu IMP bodo v delovni organizaciji Livar že dosegli 7 milijonov dolarjev izvoza.

Razvoj DO Livar izhaja iz leta 1978. Tedaj se je konstituirala delovna organizacija z dvema tozdoma in je že v času reorganizacije pripojila nekdanji livarni Galjevico in Žižnico kot tretji toz.

V času samoupravne preobrazbe kolektiva so v Livarni v Ivančni gorici dopolnjevali tudi poslovno organizacijo ter so vse poslovne funkcije prenesli na delovno skupnost delovne organizacije Livar tako, da je tozdu ostala primarna naloga.

Delovna organizacija Livar, ki je največja proizvodna delovna organizacija v grosupeljski občini s pomembno nalogo nosilca gospodarskega razvoja v občini, bo letos dosegla okoli milijardo in 150 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

Razumljivo, da ob tako dinamičnem razvoju Livar danes ni brez razvojnih načrtov za prihodnost. Eden od načrtov, vpet v srednjeročni razvojni program, je bil realiziran že lani z gradnjo tovarne armatur (HVA). Do leta 1985 bo v Ljubljani zgrajena livarna barvnih kovin, saj sedanja posluje pod zelo težkimi delovnimi pogoji, pa vendar zelo uspešno in tudi izvažajo.

Pripravljen je projekt in vsa ustrezna dokumentacija ter ekonomska tehnična dokumentacija za povečanje zmogljivosti livarne sive in nodularne litine.

Z zaključitvijo tega projekta je predvideno povečanje proizvodnih zmogljivosti na dodatnih 5000 ton proizvodov, kar bodo predvsem izvozili na Zahodno tržišče.

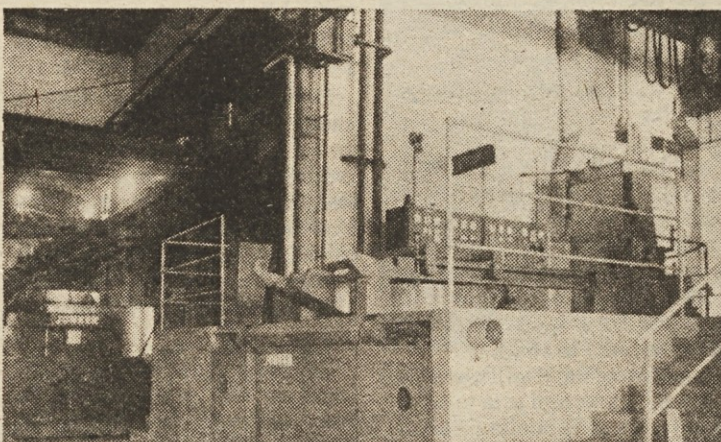
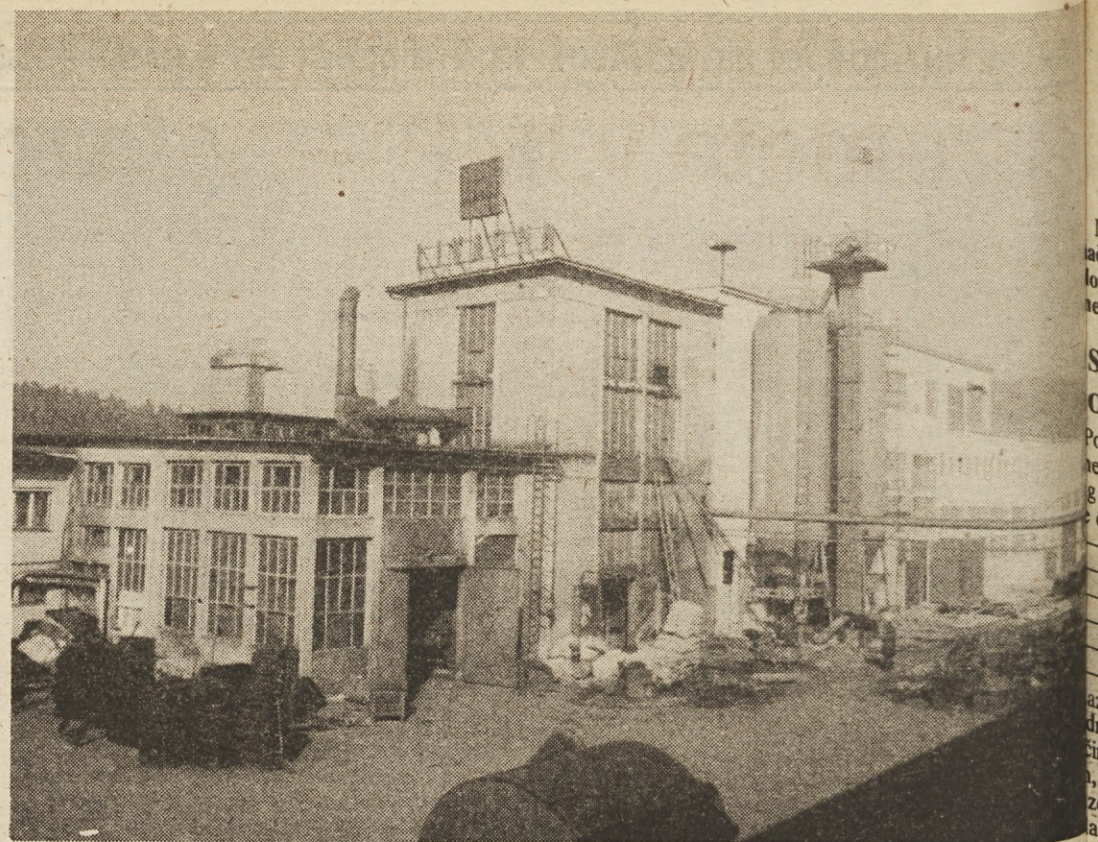
Z uvedbo sodobnih elektrotalilnih agregatov bodo odpravili problem deficitarnosti surovega železa in koksa, ker je vložek izključno iz odpadnih materialov. Taka tehnološka rešitev bistveno izboljšuje tudi ekološko situacijo

v proizvodnih prostorih in vpliva na okolje.

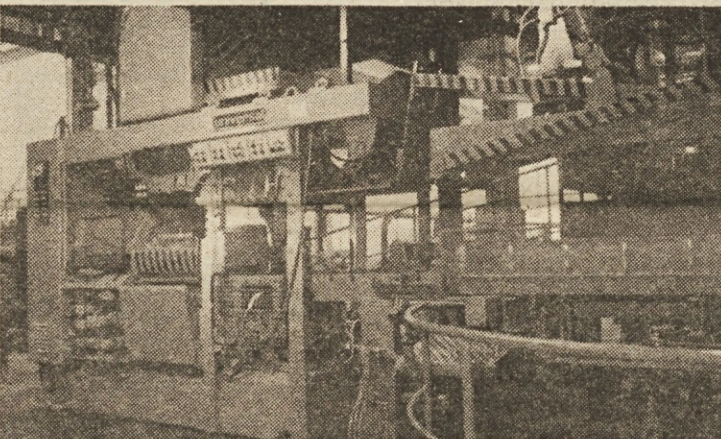
Livarjev kolektiv je bil v vseh 18 letih nadpovprečno uspešen tako z vidika prihodka, dohodka in akumulacije. S tem je prav gotovo dal kvaliteten prispevek k razvoju, ugledu ter h krepitvi družbenoekonomskega razvoja celotnega IMP. Za svoj uspešen razvoj tako na ekonomskem, tehničnem, organizacijskem, kadrovskem in družbenopolitičnem je prejel številna priznanja. Tako je kolektiv prejel zlato plaketo Združenja livarn Jugoslavije. Tako plaketo so dobili le trije kolektivi v Jugoslaviji. Kolektiv DO Livar je dobil tudi najvišja priznanja občine Grosuplje za trajne dosežke na področju razvoja gospodarskih in družbenoekonomskih odnosov — to je priznanje Luisa Adamiča.

MARIJA PRIMC

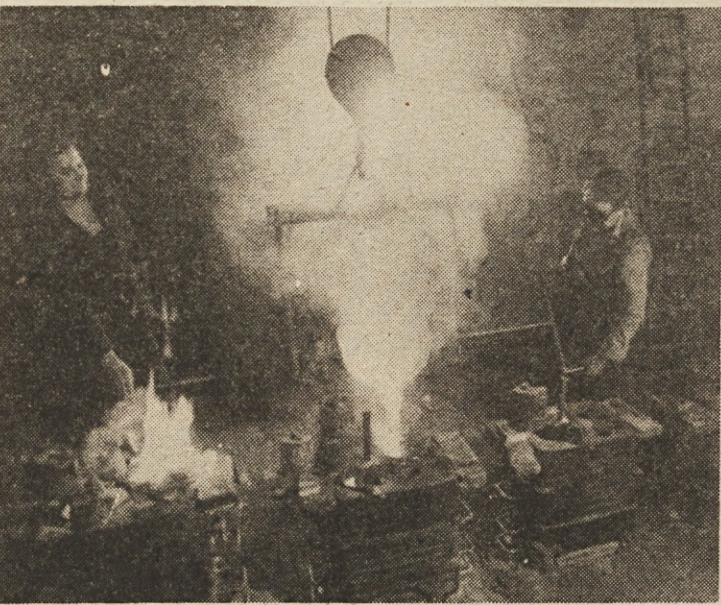
Livarna v Ivančni gorici.

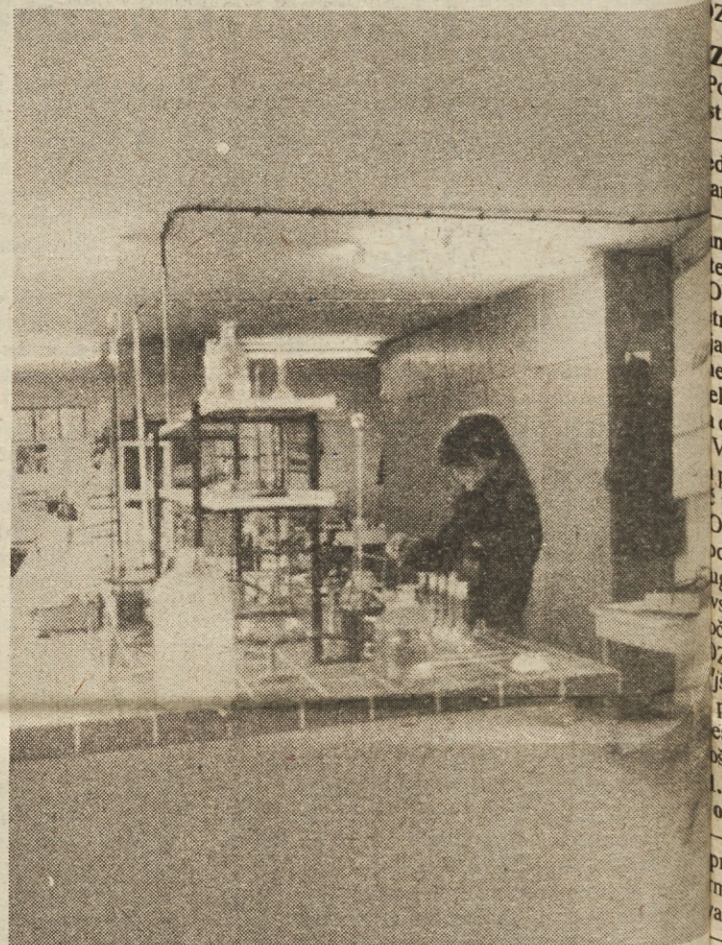
Sodobni talilni agregati v livarni sive in nodularne litine.

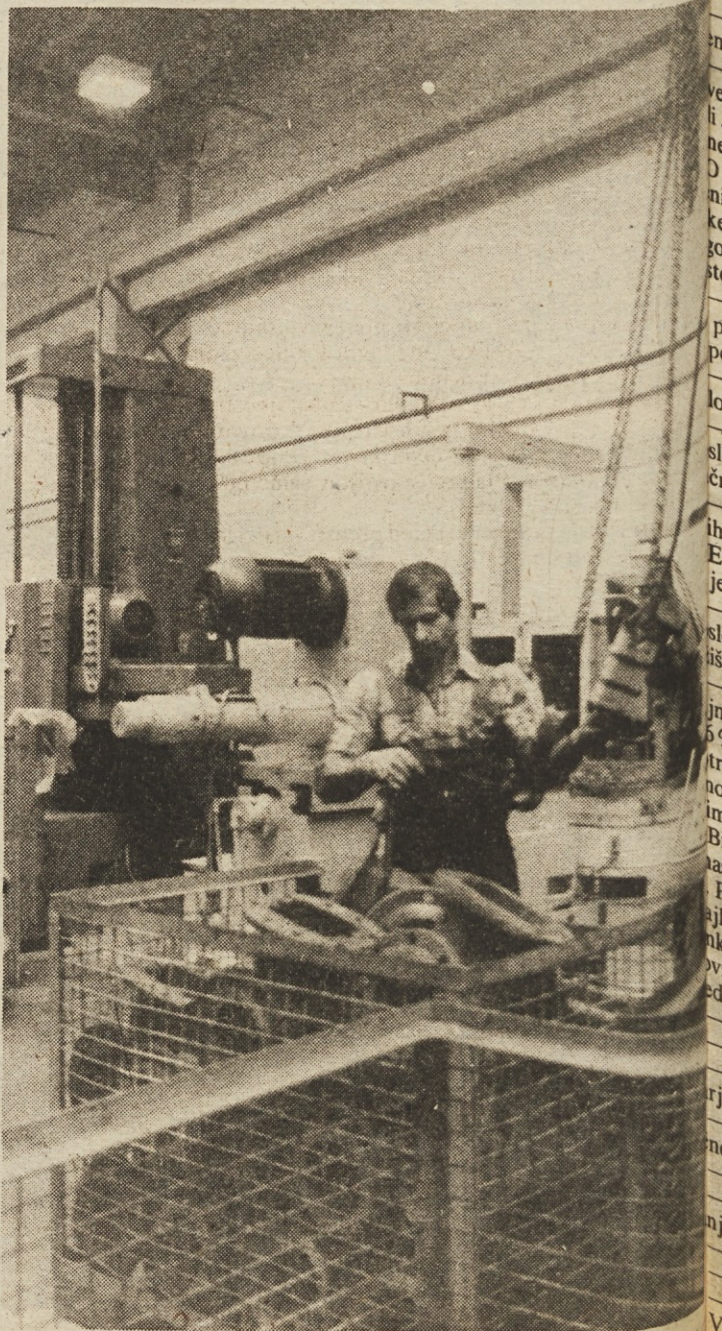
Brezkavirni avtomatski kaluparski stroj v tozdu LSNL.

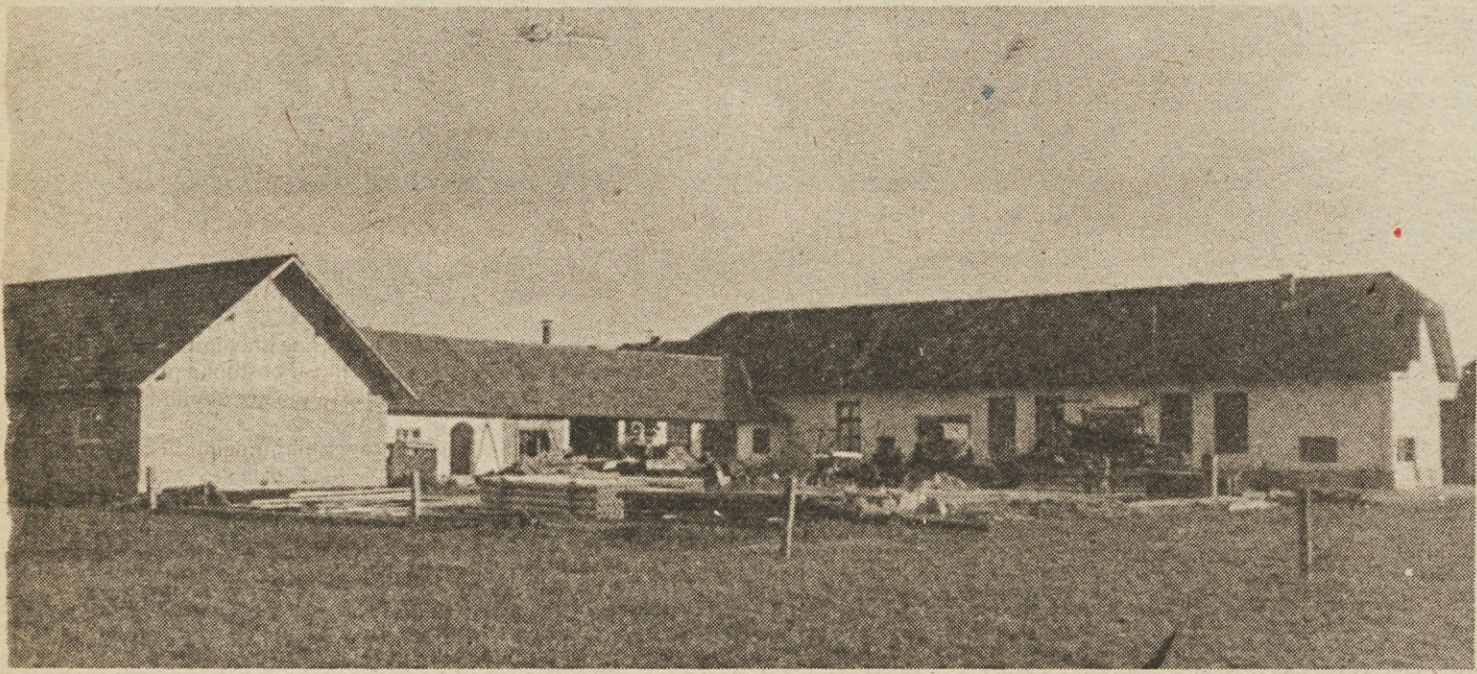
Livarna barvnih kovin: Vlivanje v peščene forme.

Kakovost izdelkov stalno preverjajo v sodobno opremljenem laboratoriju.

Nova tovarna armatur.

Pompin na leto 1966: Tedanji objekti Agrostroja v Ivančni gorici.

Osnutek nove organiziranosti blagovnega prometa v IMP — v tozdu posebnega pomena

Na tej strani objavljamo gradivo o vprašanih organiziranosti blagovnega prometa v IMP. V prvem delu je popisano dosedanje stanje in označeni so problemi, ki nas tarejo. V drugem delu pa je opisan predlog nove organizacije. Gradivo je nastalo na osnovi analize dosedanjega poslovanja in pripomb, ki so jih imele delovne organizacije, ki uporabljajo te storitve, in je bilo osnova za pripravo Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med tozdom Blagovni promet in ostalimi tozdi IMP.

SEDANJE STANJE

Organiziranost

Po preobrazbi celotne organiziranosti IMP s 1. 1. 1978 so se določene dejavnosti skupnega pomena za SOZD združile v TOZD Inženiring izvoz—uvoz. Tako so v sklopu tega TOZD organizirane naslednje dejavnosti:

- investicijska dela doma,
- investicijska dela v tujini,
- predstavniška mreža po Jugoslaviji,
- ekonomska propaganda,
- blagovni izvoz,
- blagovni uvoz.

Vse investicijske del vse ostala dela spadajo praktično v celoti na TOZD blagovnega prometa za celoten IMP, kar je razvidno tudi iz finančnega financiranja, ki ga opredeljuje samoupravni sporazum o pravnih obveznostih in odgovornostih med TOZD Inženiring izvoz—uvoz in združenimi TOZD (financiranje na podlagi svobodne menjave). Poleg tega pa je v TOZD zastopstva organizirana zastopniška konsignacijska dejavnost, ki se izvaja za vse zainteresirane TOZD v IP, saj je glede na pozitivno jugoslovansko zakonodajo v okviru TOZD lahko samo 1 TOZD registriran za to dejavnost.

Značilnosti poslovanja

Poslovanje v preteklih letih je bilo obeleženo predvsem z 2 značilnostmi:

- izredno hiter razvoj kompleksnega investicijskega nastopa, predvsem na zunanjem trgu, ki pa organizacijsko in ekonomsko (analitično in finančno) ni bilo podprto v zadostni meri,
- konjunkturna na domačem tržišču na področju plasmana proizvodnih TOZD, kar je pogojevalo nepovezanost in neenoten nastop posameznih TOZD na trgu.

Obe te značilnosti sta pravzaprav nujno povzročili praktično komitno orijentacijo TOZD Inženiring izvoz—uvoz samo na investicijsko dejavnost tako, da so bile vse ostale funkcije tega TOZD v bistvu tretje. To je bilo v prvih letih »tiho« podprto tudi s strani posameznih TOZD, ki zaradi situacije na tržišču niso potrebovale pomoči od TOZD Inženiring, kot pa so jo dobile.

Ob dejstvu, da plane prodaje narekujejo v IMP predvsem proizvodne kapacitete in da razvoj še ni dal pričakovanih rezultatov ter ob ugodni situaciji na tržišču v zadnjih dobrih dveh letih, je seveda vsem razumljivo, da sedanji rezultati prodaje, predvsem na področju izven Slovenije, ne izpolnjujejo pričakovanih posameznih TOZD. Prav tako pa mora biti seveda tudi popolnoma jasno, da je vse rezultate pričakovati le z drugačnim pristopom pri reševanju problemov, da pa to po drugi strani pomeni pravzaprav neke vrste esticijo v boljšo prodajo, ki lahko šele na daljši rok zagotovi manjše obse.

1. Ugotovitve, ki veljajo za trenutno stanje prodaje na področju, ki obdelujejo skupna predstavništva, so naslednje:

- slaba povezanost med komercialnimi službami v TOZD oz. DO predstavništvi, ki se kaže predvsem v neorganiziranem pretoku informacij, neusklajenost pri posameznih poslih in pomanjkljivo sodelovanje pri operativno komercialnem pristupu pri konkretnih akcijah,
- kot posledica tega so bili tudi neoperativni in neustrezni komercialni sestanki med komercialna TOZD oz. DO in vodji predstavništva, saj se bistvene stvari — t. j. dogovor o skupni prodajni politiki oz. ceni — v glavnem sploh niso obravnavale,
- v povezavi s tem je opazno nereagirane tudi na bistvene spremembe v tržni situaciji

— vse to izhaja tudi iz dejstva, da še ni dovolj veliki meri prisotna vest, da mora celotna prodajna organizacija skrbeti za realizacijo po li Jugoslaviji, ne pa se zapirati v prodajo na posameznih področjih, nesorazmerje med kadrovsko zasedbo v komercialah v TOZD oz. DO in pa predstavniško mrežo (kjer je po trenutnem stanju 39 zaposlenih, od tega 3 v Ljubljani, 5 vodij, 11 režijcev — šofer, tajnice, snanke in samo 16 operativcev + 4 za Panonijo iz Fužinarja za celotno jugoslovansko tržišče izven Slovenije, kar onemogoča tudi branžno stopanost po področjih

— nezadostna razpostranjenost predstavniških lokacij, saj vemo, pri prodaji izredno veliko vlogo igra lokalna zaprtost trga, torej potreben teritorialen princip prodaje,

— predstavništva imajo premalo samostojnosti pri posameznih ločitvah, seveda v okviru nekih vnaprej dogovorjenih osnov, — način financiranja predstavniške mreže je neustrezen (tudi kot sledica vrednotenja dela predstavništva samo po prometu po zaključnicah do letošnjega leta!)

— neustreznost je povezanost med predstavništvom in pa servisi, ki so v ih prostorih, organizacijsko pa spadajo pod proizvodne TOZD EN, TRATA), saj je servis pri proizvodnji IMP drugi del prodaje, je še kako važen za bodoče dogovore pri odjemalcih,

— predstavniška mreža ostaja brez nadgradnje, ki bi poleg delne slovene koordinacije imela tudi funkcijo usmerjanja in analiziranja tržišča,

— kljub vsemu pa je predstavniška mreža relativno poceni proja organizacija (strošek 2,5% od prometa po zaključnicah oz. 6% od skupne prodaje po področjih zunaj Slovenije, pri čemer je trebno upoštevati še dejstvo, da se zaradi takega načina prodaje v nogih primerih izognemo trgovskemu rabatu, ki pa je seveda nemerno višji od teh procentov).

Bistvenega pomena pri razreševanju teh problemov pa je zavest, da naših predstavništvih sedijo predstavniki IMP, ne pa trgovski potniki. Predstavniki imajo veliko več obveznosti kot pa trgovski potniki. Najbolji primer za to je predstavništvo Beograd, kjer so vse različne akcije predstavništva združene zaradi pomembnosti Beograda v povsem in upravnem pomenu. Predstavništvo Beograd se poleg posredovanja prodaje, akvizicije ukvarja še z:

- izvoznimi posli (ne samo za Irak)
- uvoznimi posli (pridobitev RK!)
- ekonomsko propagando (sodelovanje na sejnih, prijava seminarjev, TV, radio),
- nabavo (po navodilih direktno iz TOZD poskušajo nabaviti kri-ne materiale),
- v zadnjem času tudi delo na investicijskih poslih doma,
- sestanki (zbornica, SIV, SIS za cene, razna združenja) in poro-nje,
- zagotavljanje deviz in deviznih pravic,
- združevanje sredstev za IMP,
- kontakti (predvsem SDPR).

Vsa ta dejavnost seveda ni neposredno merljiva, prav gotovo pa ve-

liko prispeva k normalnemu poslovanju IMP. Po drugi strani pa je bilo financiranje predstavništva urejeno le na podlagi prometa po zaključnicah v primerjavi s planom, na katerega predstavništva v glavnem niso imela nobenega vpliva. Še ta promet, nerealno majhno prikazani že zato, ker predstavništva veliko sodelujejo tudi pri poslih, za katera sama ne pišejo zaključnic, pa je bil še manjši, kot pa bi lahko bil, tudi zaradi nerednih dobav izdelkov in rezervnih delov, kar ne vpliva na končni rezultat.

2. Za področje ekonomske propagande lahko ugotovimo naslednje:

- oddelek za EP je direktno povezan s TOZD uporabniki (komercialne službe ali vodstvo TOZD), kar vodi do različnih zahtev in nemarketiško podprtega delovanja,
- premalo definirani program dela oz. angažiranost,
- pomanjkanje sodelovanja ob razvoju novih izdelkov, zaradi česar pride do prevelikega odloga med začetkom prodaje in projektno-dokumentacijsko podprto informacijo,
- že struktura zaposlenih kaže, da je poudarek dela na oblikovanju, ne pa na tržno orientirani EP.

3. Izvoz—uvoz

- opravlja praktično samo strokovno-administrativna dela v zvezi z izvozom oz. uvozom blaga,
- nobenih možnosti niti pristojnosti v kreativnem oblikovanju izvoza oz. uvoza,
- obseg dela določajo pozitivni predpisi na tem področju, v okviru teh pa možnosti in zahteve TOZD, v zadnjem času pa tudi usklajevanje v okviru SOZD.

4. Zastopniška dejavnost

- organiziranje kompletne zastopniške dejavnosti v TOZD Zastopstva, ki pa mu to (za razliko od registracije) še zdaleč ne predstavlja glavne dejavnosti,
- preslaba angažiranost pri neprehrambenih zastopstvih zaradi premajhnega interesa TOZD,
- pomanjkanje enotne politike in strokovnega dela tako pri izbiri zastopstev kot tudi pri nadaljnjem kvalitetnem prehodu na druge oblike sodelovanja,
- zaradi vsega tega tudi slabši rezultati iz teh razmerij.

II. OSNUTEK NOVE ORGANIZACIJE

A. Funkcionalna opredelitev

Glede na našete slabosti, ki se pojavljajo pri poslovanju dejavnosti skupnega pomena, je potrebno opredeliti takšno funkcionalno povezavo, ki bo omogočala hiter in učinkovit razvoj na področju blagovnega prometa.

Ker se poslovni proces začne z nabavo, ki ga je potem treba obdelati in proizvod posredovati na tržišče, je smotno in funkcionalno sam proces blagovnega prometa razdeliti na

- nabavo in
- prodajno funkcijo.

Zaradi specifičnosti (zakonskimi in ekonomskimi), ki jih zahteva poslovanje z zunanjimi trgi, pa je potrebno obe ti funkciji razdeliti tudi na domače in inozemsko tržišče.

1. **Nabavna funkcija** z naslednjimi agregiranimi nalogami:
 - direktno izvršuje poslovno politiko SOZD na področju nabave,
 - ugotavlja letne potrebe strateškega repromateriala za vsako TOZD (količina, kvaliteta, dinamika),
 - prevzema kompletno odgovornost za nabavo strateških repromaterialov na skupno dogovorjenih osnovah (to pogojuje tudi samostojnost pri odločitvah pri nabavi),
 - zagotavlja marketinško obnašanje na domačem in tujem trgu (analiza trga — cene, konkurenca, kvaliteta, dobavni roki, vodi vse potrebne evidence — trendi...) ter se na podlagi tega odloča o nabavi,
 - v sodelovanju s TOZD in IB planira finančna sredstva (dinarska in devizna) za potrebe nabave,
 - tesno sodeluje s:
 - skupno prodajo pri vodenju poslovne politike predvsem do posameznih trgovskih hiš, pri izkoriščanju komparativnih prednosti IMP,
 - TOZD pri planiranju in sami nabavi,
 - uvoznim oddelkom pri samem izvajanju posla (isto velja tudi za konsignacijski oddelek),
 - IB okoli finančnih možnosti nabave (+ TOZD),
 - poslovno organizacijo v DS SOZD pri pripravi računalniškega projekta (tako mora urediti evidenco strateških materialov, enotno šifracijo).

Pod pojmom strateški materiali razumemo vrste repromaterialov, ki so bistvenega pomena za delo večine TOZD v IMP in se glede na dogovor na kolegiju SOZD v letu 1981 delijo na grupe:

- črna metalurgija,
- barvna metalurgija,
- električni motorji, kabli,
- barve, kemikalije,
- v ta okvir lahko vključimo tudi dogovorjene vrste skupne opreme.

Po grobi oceni znaša vrednost teh repromaterialov v letu 1982 za IMP vsaj 1 mio din.

Stroškovni prihranki pri takšnem poslovanju so vidni predvsem v: — enotnem nastopu in s tem ugodnejšimi pogoji (roki, cene), kar mora rezultirati tudi v manjših težavah proizvodnega procesa,

- realnejše zaloge repromateriala in s tem delno sproščanje obratnih sredstev,
- zaradi večjih količin lažje doseganje raznih popustov (super rabat, cassa sconto...),
- enotnejša in ugodnejša politika do deviznega združevanja in združevanja za pospeševanje prodaje,
- doseganje kontra poslovanje — vezana trgovina s posameznimi trgovskimi hišami (tovrstna primerjava se v glavnem ne vodi!)

2. Prodajna funkcija z naslednjimi agregiranimi nalogami:

- direktno izvršuje poslovno politiko SOZD na področju prodaje,
- zbira vse podatke o tržni problematiki po posameznih področjih in programih,
- na tej podlagi ocenjuje absorpcijsko moč tržišča po posameznih segmentih in pripravlja strategijo nastopa in akcij,
- natančno definira prodajne poti in posebne cilje za posamezne izdelke na področjih,
- aktivno sodeluje pri spremljanju planov s povratnim vplivom na razvoj in proizvodnjo pri načrtovanju novih oz. izboljšanih izdelkov,
- ima vodilno vlogo pri ocenjevanju akcij in obnašanju na tržišču ter v okviru dogovorjenih osnov prevzema absolutno odgovornost za plasman skupno dogovorjenega plana (ob dogovorjeni delitvi dela po področjih s TOZD na podlagi predlaganih zahtev in programov), kar zahteva tudi kompletno vključitev servisov izven Slovenije v prodajno službo,

— zagotavlja strokovno podporo plasmanu izdelkov, ki se lahko in morajo ponujati kompleksno v paketu (energetika predvsem) — sposobnost hitro in kvalitetno obdelati in pripraviti zahtevne ponudbe po naročilu in zahtevah, ki izhajajo iz dogovorov prodaje doma in v tujini,

- tesno sodeluje s:
- komercialnimi službami v TOZD oz. DO pri planiranju in analizi prodaje, načrtovanju akcij...

— strateškim marketingom in razvojem v DS SOZD pri oblikovanju in preoblikovanju ponudbe pri povpraševanju v skladu s svetovnimi trendi,

- interno banko (+ TOZD) pri politiki kreditiranja,
- skupno nabavo pri politiki napram velikim trgovskim hišam,
- izvozom pri strokovni podpori pri ponudbah.

Za leto 1982 velja, da je skupen plan blagovne prodaje IMP izven Slovenije kar 3 mio din (zahteva TOZD) oz. 2 mio din po predvidevanjih predstavništva.

Stroškovni prihranki pri takem poslovanju so vidni predvsem v: — uspešnejšem nastopu na tržišču na podlagi boljše obdelave tržišča,

- hitrejšem prilagajanju potrebam tržišča ali z novimi oz. dopolnjenimi izdelki (na podlagi informacij in povezave z razvojem) ali pa z učinkovito marketinško — propagandno akcijo na določenem kritičnem področju,
- zbiranje kreditnega potenciala pri kompleksnih ponudbah in kritičnih programih,
- zanesljivejšo povratne informacije proizvodnji sproščajo obratna sredstva o nekurantnih zalogah,
- z boljšim delovanjem servisa na dolgi rok povečevati lastne možnosti tržnega potenciala.

3. Zunanjetrgovinska funkcija z naslednjimi agregiranimi nalogami:

- direktno izvršuje poslovno politiko na področju zunanje trgovine,
- zagotoviti mora kvaliteten premik pri izvozu:
- s sodelovanjem z domačimi ZT organizacijami,
- s sodelovanjem z že ostoječimi predstavništvi jugoslovanskih organizacij v tujini,
- na ta način na najhitrejši in najcenejši način doseči obdelavo zunanjega tržišča,
- kot cilj se postavlja natančno opredeljena izvozna strategija za posamezne programe v IMP (dežela, politika cen, prodajne poti, akcije, EP),

— to zahteva tudi večjo pristojnost tako izvoznega oddelka (pri pogovoru in odločitvah o poslih mora imeti vnaprej dogovorjene razpore okoli cen, dobavnih rokov, kreditnih pogojev, s katerimi lahko operira in hkrati ve, da bo TOZD vse tovrstne obveznosti tudi izpolnil) kot tudi uvoznega oddelka pri iskanju uvoznih ponudb,

— na področju zastopniške dejavnosti povezovanje s TOZD, ki komercialno delujejo na zastopanih programih — z obdelavo trga in informacijami,

- stalna naloga, da se zastopniški odnos (ob interesu SOZD) spremeni v višjo obliko sodelovanja,
- tesno sodeluje s:
- TOZD,
- skupno nabavo pri uvozu repromateriala,
- skupno prodajo pri ponudbah,
- razvojnim strateškim marketingom DS SOZD pri izmenjavi informacij okoli programov,
- interno banko okoli devizne politike (+ TOZD).

Za razliko od usmerjevalnega razvoja v DS SOZD, kjer se bodo oblikovali perspektivni in uspešni programi na podlagi rok, bo ta pojava izvozna dejavnost delovala predvsem na kratki rok, torej pomoč pri plasmanu programov, ki že sedaj obstajajo v IMP. Seveda pa je povezovanje z usmerjevalnim razvojem okoli izmenjave informacij nujna.

— stalna naloga, da se zastopniški odnos (ob interesu SOZD) spremeni v višjo obliko sodelovanja,

- tesno sodeluje s:
- TOZD,
- skupno nabavo pri uvozu repromateriala,
- skupno prodajo pri ponudbah,
- razvojnim strateškim marketingom DS SOZD pri izmenjavi informacij okoli programov,
- interno banko okoli devizne politike (+ TOZD).

Za razliko od usmerjevalnega razvoja v DS SOZD, kjer se bodo oblikovali perspektivni in uspešni programi na podlagi rok, bo ta pojava izvozna dejavnost delovala predvsem na kratki rok, torej pomoč pri plasmanu programov, ki že sedaj obstajajo v IMP. Seveda pa je povezovanje z usmerjevalnim razvojem okoli izmenjave informacij nujna.

B. ORGANIZACIJSKA OPREDELITEV

V skladu s postavljenimi zahtevami pri funkcionalni organiziranosti nova organiziranost zahteva na novo postavitev

- **sektorja skupne nabave,**
- **sektorja skupne prodaje z:**
- operativnim marketingom,
- prodajno projektnim birojem za področje energetike in živilsko procesno industrijo,
- novo opredeljeno ekonomsko propagando (poudarek na tržni usmeritvi v sklopu operativnega marketinga),
- združenjem vseh oblik predstavništva izven Slovenije v IMP (poleg predstavništva v TOZD Inženiring še predstavništva Klima Celje in TOZD Zastopstev),
- **sektor zunanje trgovine**
- izvoz,
- uvoz,
- zastopanje,
- konsignacija
- **vodstvo organizacije,** ki bo sposobno speljati postavljene naloge.

Kot povsem nove oblike organiziranosti glede na današnje stanje se pojavljajo predvsem:

Prodajno-projektni biro bo združeval najboljše kadre za posamezne programe, ki ne bi bili sposobni samo hitro reagirati na zahteve tržišča po kompletni in povezani ponudbi, temveč bodo morali s poznavanjem tržnih gibanj (tudi na podlagi osebnih kontaktov) v celoti pomagati pri prodajni usmeritvi teh programov. Nujna je tesna povezava tako z usmerjevalnim razvojem kot z operativnim marketingom, dočim so kontakti s predstavništvom vsakodnevn.

Namen operativnega marketinga je koordinacija in vodenje posameznih akcij, istočasno pa bi se na tem mestu zbirale tudi informacije — tržni podatki, ki so obdelani praktično podlaga za kakršnekoli odločitve. Poleg že opredeljene povezanosti v skupni prodaji in razvojem je izredno važna povezava s poslovno organizacijo v DS SOZD pri pripravi računalniškega projekta za komercialno področje.

V sklopu tega oddelka pa je potrebno skrbeti tudi za generalni sistem pri oblikovanju cen (spremljanju predpisov, poenotenju meril in osnov za cene, priprava predlogov za tovrstne pravilnike, stalno zasledovanje in opozarjanje TOZD na možnosti postopka pri spreminjanju cen, močna povezanost z republiškimi in zveznimi organi za področje oblikovanja cen).

Sektor skupne nabave deluje na opisanih principih. Bistvena pridobljena kvaliteta je v tem, da IMP na ta način lahko uveljavlja svojo poslovno politiko pri zagotavljanju vezanih poslov na tujem nabava — prodaja in s tem povečuje svoj blagovni izvoz.

V vsakem primeru pa naj bi skupna nabava prevzela vlogo nabave strateških materialov tudi za investicijska dela v tujini.

Ker strokovno ni nobene razlike med navadnim blagovnim izvozom in pa izvozom za investicijsko dejavnost v tujini, smo to področje v osnutku organizacijsko združili v enoten zunanjetrgovinski sektor, kar bo omogočalo lažje delo v primeru izpada delavcev zaradi bolezni ali pa v primeru t.i. konici pri eni ali drugi vrsti izvoza.

Na podlagi 403. in 404. člena ZZZ in samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP o.s.o. Ljubljana sklepamo delavci temeljnih organizacij združenega dela in enovitih delovnih organizacij

- TOZD Ogrevanje-vodovod Ljubljana, o.s.o.
- TOZD Klima montaža Ljubljana, o.s.o.
- TOZD Montaža Koper, o.s.o. v sestavi DO IMP — PRO-MONT — Projektiranje in montaža, o.s.o. Ljubljana
- TOZD Montaža Maribor, n.s.o.
- TOZD Inženirski biroji Maribor, n.s.o.
- TOZD Projekcija Maribor, n.s.o.
- TOZD Blisk Murska Sobota, n.s.o.
- TOZD Elektrokovinar Ptuj, n.s.o. v sestavi DO IMP — Projektiranje-montaža-industrija, Maribor, n.s.o.
- TOZD Elektromontaža Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Tovarna elektronaprav — energetika Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Tovarna elektronaprav — telekomunikacije Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Dvigalo Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Industrija stikalne opreme Slovenske Konjice, n.s.o. v sestavi DO IMP — Elektro, montaža, oprema, naprave, dvigala — EMOND Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Trata-Avtomatika Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Trata-Črpalke, Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Industrija termičnih aparatov in konstrukcij Ljubljana, n.s.o.
- TOZD SKIP Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Industrija plastične in kmetijske opreme, Preserje, n.s.o. v sestavi DO IMP — Industrija kovinske opreme Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Industrijska proizvodnja Celje, n.s.o.
- TOZD Montažna proizvodnja Celje, n.s.o. v sestavi DO IMP — Klima Celje, n.s.o.
- TOZD Livarna sive in nodularne litine Ivančna gorica, n.s.o.
- TOZD Hladnovodne armature Ivančna gorica, n.s.o.
- TOZD Livarna barvnih kovin Galjevica, n.s.o.
- TOZD Vzdrževanje in proizvodnja orodij Ivančna gorica, n.s.o. v sestavi DO IMP — LIVAR Ivančna gorica, n.s.o.
- TOZD Inženiring izvoz-uvoz Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Zastopstva Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Projektivni biro Ljubljana, n.s.o.
- TOZD Alchrom Ruše, n.s.o.
- TOZD IZIP — Inženiring, zastopanje, izobraževanje, projektiranje, Ljubljana, n.s.o.
- EDO Klimat — Industrija klimatske opreme in strojev Ljubljana, p.o.
- EDO TIO Idrija, p.o.
- EDO Panonija Murska Sobota, p.o.

in delavci temeljne organizacije skupnega pomena za blagovni promet (v nadaljevanju Blagovni promet) združene v DO IZIP n.s.o. Ljubljana,

vse v sestavi SOZD IMP, po opravljeni predhodni obravnavi, na osnovi odločitev delavcev vsake od njih na zborih delavcev, naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN ODGO- VORNOSTIH

I. Temeljne določbe

1. člen

Ta sporazum ureja medsebojna razmerja glede pogojev svobodne menjave dela in ustvarjanja dohodka, kakor tudi druga medsebojna razmerja pri uresničevanju skupnih ciljev in interesov delavcev TOZD skupnega pomena za blagovni promet in delavcev TOZD, za katere delavci Blagovnega prometa opravljajo ta dela.

2. člen

Družbenoekonomski položaj Blagovnega prometa je določen s Samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD IMP v skladu z zakonom.

Urejanje medsebojnih razmerij v tem sporazumu in na podlagi tega sporazuma izhaja iz ciljev združevanja v SOZD IMP in opravljanja glavnih dejavnosti sestavljene organizacije združenega dela.

Pri urejanju razmerij opravljanja strokovno-administrativnih opravil med Blagovnim prometom in TOZD po tem SS se upoštevajo določbe samoupravnih sporazumov o združitvi v delovno organizacijo.

3. člen

Ta sporazum ureja:

- vrsto del, ki jih opravlja Blagovni promet
- planiranje del, ki jih opravlja Blagovni promet
- osnove in merila za pridobivanje dohodka Blagovnega prometa
- obračunavanje in plačevanje medsebojnih obveznosti
- temeljne pogoje glede strukture delovnih mest in kvalifikacij-ske strukture kadrov v Blagovnem prometu
- odgovornost Blagovnega prometa za opravljanje dela
- način usklajevanja stališč o skupnih zadevah
- način reševanja medsebojnih sporov
- postopek za sprejem, spremembe in dopolnitve tega sporazuma
- prehodne in končne določbe.

II. Vrsta del, ki jih opravlja TOZD Blagovni promet

4. člen

Blagovni promet opravlja v okviru svoje registrirane dejavnosti in pooblastil iz samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD IMP storitve za ostale TOZD v SOZD na naslednjih delovnih področjih:

- skupna nabava za strateške materiale za IMP,
- skupna prodaja blagovne proizvodnje v Jugoslaviji,
- zunanjetrgovinska dejavnost

5. člen

Funkcije, ki jih TOZD Blagovni promet opravlja za združene TOZD, so po navedenih delovnih področjih naslednje:

- **skupna nabava za strateške materiale za IMP**
- Naloge:
 - a) direktno izvrševanje poslovne politike SOZD na področju nabave,
 - b) ugotavljanje letnih potreb strateškega materiala za SOZD kot celote (količina, kvaliteta, dinamika),
 - c) enotno nastopanje napram dobaviteljem (ali direktno proizvajalcem ali trgovskimi organizacijami) v svojem imenu za račun TOZD
 - d) zagotavljanje marketinškega obnašanja na domačem in tujem trgu (analiza trga — cene, konkurenca, kvaliteta, dobavni roki, vodi vse potrebne evidence — trendi...) ter na podlagi tega odločanje o nabavi
 - e) v sodelovanju s TOZD in IB planiranje finančnih sredstev (dinarskih in deviznih) za potrebe nabave

Cilji:

- a) z enotnim in usklajenim nastopom doseganje ugodnejših pogojev (roki, cene) ob izkoriščenju komparativnih prednosti IMP,
- b) manjše težave v proizvodnem procesu zaradi zagotavljanja planirane dinamike nabav,
- c) v sodelovanju s skupno prodajo vodenje take poslovne politike predvsem napram posameznim trgovskim hišam, ki bo zagotavljalo enakopravnejši in ekonomsko močnejši položaj IMP na trgu,
- d) v sodelovanju s poslovno organizacijo v DS SOZD pripravljanje elementov za prenos nabavne funkcije na računalniški projekt

— skupna prodaja blagovne proizvodnje v Jugoslaviji

Naloge:

- a) direktno izvrševanje poslovne politike IMP na tem področju,
- b) zbiranje vseh podatkov o tržni problematiki po posameznih področjih in programih,
- c) marketinško obdelovanje trga in na tej podlagi usmerjanje proizvodnih programov TOZD,
- d) strokovna pomoč in usmerjanje TOZD pri globalni politiki in sistemu cen,
- e) predlaganje in uresničevanje z ekonomsko propagando podprto pospeševanje prodaje na določenih segmentih,
- f) kompleksno obdelovanje ponudb in koordinacija izvedbe na področju energetike in živilsko predelovalne procesne industrije (prodajno-projektivni biro)
- g) zagotavljanje predstavniške mreže po celi Jugoslaviji na področjih glede na skupno definirane potrebe,
- h) zagotavljanje podaljšane roke TOZD na komercialnem področju po vsej državi,
- i) organiziranje in funkcioniranje servisne službe po vsej Jugoslaviji v skladu s tržnimi zahtevami,

Cilji:

- a) uspešnejši nastop na tržišču na podlagi boljše obdelave tržišča,
- b) hitrejša prilagajanje potrebam tržišča ali z novimi ali z dopolnjenimi izdelki,
- c) vpeljavo marketinško-propagandne akcije na določenem kritičnem področju,
- d) zbiranje kreditnega potenciala pri kompleksnih ponudbah in kritičnih programih,
- e) sproščanje obratnih sredstev proizvodnim TOZD zaradi zanesljivejših povratnih informacij,
- f) povečanje lastnih možnosti tržnega potenciala na dolgi rok z boljšim delovanjem servisa,
- g) skupaj s skupno nabavo izkoriščati komparativne prednosti IMP v odnosu do trgovskih hiš,
- h) strokovna podpora pri izvozu blagovnih programov,
- i) ekonomsko propagando postaviti v funkcijo podpore marketinško definiranih prodajnih ciljev

— zunanjetrgovinska dejavnost

Naloge:

- a) direktno izvrševanje funkcije SOZD na področju zunanje trgovine (uvoz za potrebe IMP, izvoz za potrebe IMP v Jugoslaviji in pri izvažanju investicijskih del v tujini vključno s tranzitom, zastopanje, konsignacija)
- b) sodelovanje in koordiniranje izvoza s TOZD, domačimi zunanjetrgovinskimi organizacijami in z že obstoječimi predstavništvi jugoslovanskih organizacij v tujini,
- c) marketinško obdelovanje zunanjega trga,
- d) v 1. fazi prevzemanje samo kompletnih administrativno-strokovnih opravil za izvoz in uvoz, v 2. fazi pa že organiziranje kreativne podpore in vodstvo TOZD na tem področju
- e) vodenje in povezovanje zastopniške dejavnosti s TOZD, ki komercialno delujejo na zastopanih programih — z obdelavo trga in informacijami (pri čemer imajo TOZD, ki komercialno in poslovno obdelujejo programe posameznih principalov absolutno prioriteto pri skupnih nastopanjih s temi zastopanimi firmami, pri sklepanju kooperacijskih odnosov z njimi ter pri pridobivanju delnih ali kompletnih poslov preko drugih TOZD za svojo dejavnost) ter pridobivanju komercialnotehničnih podatkov za potrebe projektiranja, izdelave ponudb, montaže, zagon, opreme in servisiranja

Cilji:

- a) doseči bistveni premik pri tretiranju in obdelavi zunanjega trga,
- b) kot končni cilj se postavlja natančno opredeljena izvozna strategija za posamezne programe v IMP (dežela, politika cen, prodajne poti, EP...),
- c) diverzificiranje strukture na uvoznih in izvoznih poslih na podlagi postavljene strategije zaradi zmanjšanja poslovnih tveganj,
- d) s kvalitetnim in strokovnim delom spreminjati za IMP zanimive zastopniške odnose v višje oblike sodelovanja

6. člen

Za posamezne posle večjega obsega, ki glede na naravo in obseg del zahtevajo drugačno organizacijo dela in poslovanja med Blagovnim prometom in TOZD kot je predvidena s tem sporazumom, se izdela poseben poslovnik.

Ne glede na vrsto in obseg storitev, ki jih Blagovni promet opravlja na podlagi tega sporazuma, lahko posamezna TOZD po posebnem dogovoru poveri Blagovnemu prometu izvedbo posameznih storitev v okviru njegove dejavnosti in obratno.

Blagovni promet opravlja svojo dejavnost za podpisnice tega sporazuma pod enakimi pogoji.

III. Planiranje del, ki jih opravlja blagovni promet

7. člen

TOZD Blagovni promet skladno z zakonom, SaS o združitvi v SOZD IMP, ter samoupravnim sporazumom o temeljnih planov in drugimi samoupravnimi splošnimi akti planira svoje delo in razvoj v medsebojni povezanosti in odvisnosti s TOZD.

Medsebojna povezanost in odvisnost zahteva usklajevanje planov TOZD Blagovni promet in združenih TOZD.

8. člen

Obseg in vrsto del, ki naj jih opravi TOZD Blagovni promet, se določi na podlagi nalog te TOZD izhajajočih iz aktov v členu 7. in sicer:

- za srednjeročno plansko obdobje
- za letno plansko obdobje
- po potrebi za krajše plansko obdobje.

9. člen

Usklajevanje planov TOZD Blagovni promet se začne na podlagi planskih smernic za vsako plansko obdobje.

- V okviru planskih smernic pa že mora biti opredeljeno:
 - že preverjena ocena o nabavi posameznih enot repromateriala po specifikacijah za naslednje plansko obdobje, ki jo pripravi TOZD Blagovni promet ob predhodnem nujnem sodelovanju s TOZD,
 - ocena o absorpcijski moči posameznih področij za posamezne proizvodne programe IMP, ki jo pripravi Blagovni promet,
 - ocena zunanjetrgovinskih dejavnosti na področju direktnega blagovnega posredovanja s tujino, ki jo pripravi Blagovni promet ob predhodnem sodelovanju s TOZD,
 - oceno števila zaposlenih in realizacije po posameznih sektorjih Blagovnega prometa.

10. člen

Opredelitve iz smernic za plan predstavljajo istočasno tudi bazne podatke za nadaljnje delo okoli usklajevanja planov. Delovni pro-

gram usklajevanja plana TOZD Blagovni promet določi komisija pred planiranje in družbenoekonomske odnose, potrdijo pa ga vsi TOZD najkasneje v 14 dneh po sklepu komisije, kar omogoča normalen potek dela naprej.

11. člen

Delovni program usklajevanja plana TOZD Blagovni promet na podlagi planskih smernic poteka v naslednjih 5 fazah:

- opredelitev programa dela po posameznih sektorjih,
- opredelitev števila zaposlenih glede na posamezne vrste programa dela,
- določitev ponderjev (na podlagi posameznih programov dela kot osnovo za opredelitve elementov skupnega prihodka,
- izračun planirane realizacije TOZD Blagovni promet, razdeljen po združenih TOZD na osnovi elementov skupnega prihodka za posamezna dela in svobodne menjave dela
- opredelitev ostalih planskih ciljev in potreb.

12. člen

Program dela po posameznih sektorjih bazira na smernicah za planiranje in mora vsebovati:

- a) Sektor skupne nabave:
 - določitev strateških materialov za SOZD IMP za srednjeročno plansko obdobje
 - točno opredeljeno specifikacijo po posameznih enotah strateškega materiala za posamezne TOZD,
 - potrebno dinamiko nabav,
 - skupno določene planske cene za posamezne vrste materiala, morajo veljati za celoten IMP,
 - pregled že sklenjenih pogodb za pridobitev posameznih vrst materiala,
 - pregled materiala po še ne opredeljenih virih nabave,
 - pregled finančnih obveznosti za nabavo glede na že sklenjene pogodbe (dinarsko in devizno),
 - ocena finančnih potreb za manjkajoči del nabave (dinarsko devizno),
 - celotne finančne obveznosti uskladiti z realnimi možnostmi TOZD oz. SOZD,
 - opredeliti dinamiko finančnih odlivov (dinarskih in deviznih) celoten SOZD,
 - natančno določiti akcije, obveznosti, odgovornosti, roke in silce za nabavo kritičnih vrst repromateriala,
 - opredeliti možnost in način sprememb v planih nabave,
 - po možnosti opredeliti alternativne vrste repromaterialov,
- b) Sektor skupne prodaje v Jugoslaviji:
 - obseg planiranega plasmana po posameznih področjih — repromateriala, razdeljeno po posameznih proizvodnih programih v okviru TOZD,
 - določitev iz 1. alinee mora bazirati na podlagi ocen o absorpcijski moči posameznih tržnih segmentov, ki jo medsebojno uskladi TOZD in Blagovni promet,
 - poleg opredeljenega obsega prometa iz 1. alinee mora program dela po področjih in proizvodnih programih vsebovati še:
 - dinamiko plasmana,
 - natančno definirane prodajne poti
 - posebne cilje za posamezne izdelke po tržnih segmentih
 - opredeliti način sodelovanja med komercialnimi službami TOZD oz. DO in Blagovnim prometom
 - potrebne akcije za realizacijo postavljenih ciljev
 - posebne kadrovske zahteve zaradi postavljenih dolgoročnih in kratkoročnih ciljev,
 - okvire za dobavne roke izdelkov in rezervnih delov s strani TOZD proizvajalk glede na podpisane pogodbe ali potrebe po servisu,
 - potreben obseg servisnih storitev po Jugoslaviji
 - program raziskav trga za posamezne proizvodne programe (obstoječe ali tiste v pripravi)
 - norme servisnih storitev za izdelke v garancijski dobi,
 - opredeliti možnost in način sprememb v planih prodaje
- c) Sektor zunanjetrgovinske dejavnosti:
 - obseg planiranega izvoza in uvoza po TOZD,
 - opredelitev tujih partnerjev in dinamiko,
 - določitev programa za izvedbo začrtanih usmeritev
 - opredelitev zahtevnosti del po posameznih vrstah prometa,
 - akcije nastopa,
 - delitev dela in sodelovanje med TOZD in Blagovnim prometom
 - obdelava skupno dogovorjenih zanimivih zunanjih segmentov
 - določitev limitov okoli cen in dobavnih rokov za posamezne programe, pod katerimi je ekonomsko še upravičeno pridobivanje materiala
 - politika in sodelovanje okoli zastopniških principalov

13. člen

Na osnovi programov del nato v 2. fazi opredelimo kadrovske potrebe, ki so nujne za izvedbo zahtevanih del in nalog:

- skupno potreben čas za izvršitev nalog po sektorjih in oddelkih
- potrebno število in kvalifikacijsko strukturo delavcev,
- oboje ob upoštevanju dinamike dela, kot izhaja iz predloženih programov.

14. člen

1. in 2. faza postopka planiranja sta osnova za določitev ponderjev, ki izražajo potrebno angažiranost delavcev TOZD Blagovni promet, da se v celotnosti izvede program dela in cilji za posamezne proizvodne TOZD. Ti ponderji torej lahko od enega do drugega planskega obdobja za TOZD varirajo, odvisno pač od vsakoletnega programa dela. Ponderji se ugotavljajo za vsak sektor oz. področje posameznega TOZD in predstavljajo osnovni element za pripravo opredelitev udeležbe Blagovnega prometa v skupnem prihodu — ločeno po sektorjih.

15. člen

V 4. fazi planskega postopka se izračuna realizacija TOZD Blagovni promet, ločeno po sektorjih, ki bazira na opredeljenih storitvah Blagovnega prometa skozi prejšnje 3 faze planiranja.

Realizacija po posameznih sektorjih pa se razdeli po posameznih TOZD kot realizacija iz planiranega obsega storitev za TOZD skozi udeležbo v skupnem prihodu in na podlagi svobodne menjave dela.

Tako izračunane vrednosti potem združene TOZD upoštevajo v svojih planskih dokumentih.

16. člen

V 5. fazi TOZD Blagovni promet predvidi predvsem potrebna sredstva za obratne in osnovne naložbe, ki so nujne za nemoten in pravočasen potek izvršitve s programom predvidenih nalog in storitev.

17. člen

Osnovne naložbe za potrebe Blagovnega prometa in plan potrebna sredstva za obratne in osnovne naložbe so porazdeljene po posameznih sektorjih.

Financiranje investicij v osnovne naložbe se izvaja iz sredstev planirane celotne amortizacije in akumulacije Blagovnega prometa, med katerimi se razlikuje med dogovorjenim obsegom investicij v osnovnih naložbah in nepokritim financiranjem iz naslova amortizacije združenega namenskega za vnaprej dogovorjene potrebe iz sredstev za razširitev materialne osnove združenega dela Blagovnega prometa in posameznih TOZD, skladno s temeljnimi samoupravnimi sporazumi o združitvi in sredstev v SOZD IMP in predhodno usklajenim planom investicij.

18. člen

Obratne naložbe Blagovnega prometa so nujno potrebna sredstva za nemoteno in pravočasno izvrševanje nalog in storitev, ki so

predeljene z vsakoletnim programom dela in skladno z veljavnimi Zakonskimi predpisi.

Obratne naložbe Blagovnega prometa se oblikujejo za naslednje namene in višino:

- zaloge pisarniškega materiala v višini enomesečne porabe pisarniškega materiala.
- zaloge nedokončane proizvodnje pomenijo 15-dnevno vezavo celotnega prihodka Blagovnega prometa.
- denarna sredstva pomenijo 15-dnevno vezavo celotnega prihodka Blagovnega prometa, povečanega za sorazmeren del skupne porabe (omejeni del in programirani del).

V kolikor se TOZD Blagovni promet na področju dejavnosti blagovnega prometa pripravlja na prevzem oziroma sklenitev posla za predredno velik objekt (ponudba, pogajanja, vse do sklenitve pogodbe) pa je očitno da za pripravo normalen obseg obratnih sredstev iz tega dela ne zadošča, s predvidenimi sodelujočimi TOZD v tem poslu sklene sporazum o zagotavljanju oziroma združevanju sredstev, ki so potrebna za vso pripravo do sklenitve pogodbe. V tem sporazumu se določi opredeli obseg in način sodelovanja TOZD v pripravah za sklenitev posla, obseg in način zagotavljanja sredstev, njihova poraba, kakor tudi njihova usoda, če se posel sklene (vračunanje v stroške) ali se ne sklene (skupen riziko).

V. Osnove in načela za pridobivanje dohodka TOZD Blagovni promet

19. člen

Ekonomske položaj Blagovnega prometa in družbenoekonomski odnosi s TOZD se vzpostavljajo:

- a) na področju pridobivanja dohodka
- b) na področju razporejanja dohodka v Blagovnem prometu in v TOZD
- c) na področju doseženega dohodka v TOZD.

20. člen

V mejah in v skladu s tem SS materialne pogoje dela za Blagovni promet zagotavljajo TOZD. Povečanje sredstev Blagovnega prometa zagotavljajo TOZD. Povečanje sredstev Blagovnega prometa temelji na povečanju obsega dela skladno z letnimi smernicami za izdelavo lana SOZD IMP in na izboljšanju obstoječih pogojev dela Blagovnega prometa. Prispevek posamezne TOZD je sorazmeren obsegu izvršenega dela TOZD Blagovni promet zanj na podlagi osnov in meril iz tega sporazuma.

21. člen

Delavci Blagovnega prometa pridobivajo dohodek TOZD iz celotnega prihodka, ki ga ta ustvari

- s prodajo svojih storitev na trgu pod pogoji iz tega sporazuma
- z udeležbo pri skupaj ustvarjenem prihodu in dohodku s TOZD
- s svobodno menjavo dela
- na podlagi drugih osnov določenih z zakonom.

Višina dohodka, ki ga delavci Blagovnega prometa pridobivajo po prejšnjem odstavku je predvsem odvisna od prispevka k uspehu pri poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov združenih TOZD od vrste, obsega in kakovosti njihovega dela ter doseženega dohodka TOZD iz skupnih poslov.

22. člen

Del celotnega prihodka lahko pridobivajo delavci Blagovnega prometa s prodajo svojih storitev na trgu, vendar le, če:

- razpolagajo s prostimi kapacitetami ob izpolnjevanju vseh zahtev in plana storitev za TOZD
- vključujejo v Blagovni promet in druge posle OZD z dejavnostmi, ki je ne pokriva SOZD IMP,
- vključujejo v Blagovni promet in druge posle druge OZD, kadar TOZD ne more sodelovati
- v vseh primerih, ko se zainteresirane TOZD tako dogovorijo.

23. člen

Določila 22. člena pa smiselno ne veljajo za opravljanje servisnih storitev, ki so organizirane v sklopu skupne prodaje v Jugoslaviji. Servisne storitve se uporabnikom namreč zaračunavajo po predpisanih in potrjenih normativih in cenikih, pri čemer ločimo:

- servisne storitve v garancijski dobi izdelka,
- servisne storitve po preteku garancijske dobe

Z delom celotnega prihodka, ki ga Blagovni promet pridobiva na podlagi prodaje servisnih storitev za izdelke, ki jim je že pretekla garancijska doba, pokriva Blagovni promet tudi svoje funkcionalne stroške za storitve iz 1. alineje tega člena, vendar samo do višine, ki je opredeljena z vsakoletnimi normami v programu dela (kar je odvisno tudi od politike cen).

Stroške, ki so iz tega naslova evidentirani v večjem obsegu, pa pokriva prizadeta TOZD.

Servisne storitve pa se lahko opravljajo tudi za tuje partnerje na osnovi sklenjenih pogodb, kjer način obračunavanja storitev ni vezan na določila tega člena.

24. člen

Prav tako določila 22. člena smiselno ne veljajo za opravljanje zastopniške in konsignacijske dejavnosti. Obe te dejavnosti namreč svoj prihodek pridobivata na osnovi prodaje svojih storitev tujim partnerjem in na tej osnovi pridobljene provizije.

Glede na specifično in obsego poslovanja pri posameznih principalih pa si del zastopniške dejavnosti lahko del svojega celotnega prihodka pridobiva tudi na osnovi udeležbe v skupnem prihodu — na posameznih poslih skupaj s TOZD v IMP.

Določila 22. člena smiselno ne veljajo niti za oblikovalsko usmerjeni del ekonomske propagande. Celoten IMP naroča te storitve v tem oddelku ekonomske propagande, ki si s prodajo prospektnega ali reklamnega materiala zagotavlja realizacijo v takšni višini, da pokriva tudi svoje funkcionalne stroške.

Tovrstno poslovanje TOZD, EDO in DO v IMP preko organizacije Blagovni promet je obvezno, razen v primeru dokazanih boljših pogojev (cena, roki, kvaliteta) pri drugih ponudnikih, pri čemer je potrebno upoštevati tudi oblikovalno enotnost IMP.

A. Svobodna menjava dela

25. člen

Del celotnega prihodka, ki ga delavci TOZD Blagovni promet pridobivajo v skupnih predstavništvih IMP v okviru sektorja skupne prodaje, pridobivajo s svobodno menjavo dela.

26. člen

Del celotnega prihodka iz prejšnjega člena je del realizacije TOZD Blagovni promet, ki pokriva tiste stroške predstavništva, ki nastajajo zaradi opravljanja del in nalog, ki so skupnega pomena za celoten TOZD IMP.

V ta okvir delovanja predstavništva spadajo predvsem ohranjanje in razširjanje imagea SOZD IMP, posredovanje poslovnih in drugih informacij za združene TOZD in pa povezovalne naloge med TOZD in poslovnimi gospodarskimi krogi na posameznih področjih.

27. člen

Del celotnega prihodka TOZD Blagovni promet iz prejšnjega člena se izračuna na podlagi 20 % opredeljene realizacije vseh predstavništva.

Ta prispevek solidarnostno pokrivajo vse TOZD v SOZD IMP na podlagi enotno dogovorjenih meril.

B. Udeležba v skupnem prihodu

28. člen

Z udeležbo v skupnem prihodu si TOZD Blagovni promet pridobiva del celotnega prihodka, ki izvira iz opravljanja kompletne dejavnosti skupne nabave, dela skupne prodaje v Jugoslaviji (brez servisa, oblikovalskega dela ekonomske propagande in 20 % predstavništva) in dela zunanjetrgovinske dejavnosti (brez konsignacije in večinoma tudi zastopanja).

Podlaga za obračunavanje skupnega prihodka so posebni samoupravni sporazumi o združevanju dela in sredstev za skupno poslovanje po posameznih področjih dela, ki vplivajo na realizacijo skupno zastavljenih ciljev.

29. člen

Obvezne sestavine samoupravnih sporazumov iz prejšnjega člena so:

1. cilji združevanja dela in sredstev
2. predmet skupnega poslovanja (proizvodnja in prodaja določenih proizvodov na domačem trgu in na določenih zunanjih trgih oz. opravljanje in uporaba določenih storitev v blagovnem prometu)
3. obseg dela in sredstev, ki se združujejo za skupno poslovanje, vrste sredstev, ki se združujejo, namen združenih sredstev in način odločanja o njihovi uporabi
4. medsebojne pravice in obveznosti glede vrste, količine in kakovosti proizvodov ter rokov za dobavo proizvodov in storitev iz skupnega poslovanja
5. način določanja skupne politike
6. način določanja politike cen
7. primeri rizika iz skupnega poslovanja, pogoje in način ter podlaga za prevzemanje rizika, ter tudi vire in način zagotavljanja sredstev za prevzemanje tega rizika
8. način uresničevanja medsebojne odgovornosti
9. način usklajevanja stališč
10. način ustvarjanja skupnega prihodka
11. podlage in merila, po katerih se razporeja skupni prihodek oz. skupni dohodek, način njegovega razporejanja ter roke, v katerih se obračunava skupni prihodek (predvsem točna opredelitev sprememb absolutnega in relativnega razporejanja skupnega prihodka ob nedoseganju zastavljenega prometa oz. ciljev)
12. način reševanja sporov iz skupnega poslovanja
13. način in pogoje za spremembo sporazuma
14. način in pogoje za odpoved sporazuma
15. način spremljanja in ocenjevanja izvrševanja obveznosti določenih s sporazumom, ter druga vprašanja skupnega pomena.

30. člen

Pri sklepanju in izvrševanju sporazumov iz 29. člena bodo udeleženci spoštovali naslednja načela:

- usklajevanje stališč in tekoče problematike v posameznih poslih in v globalu se rešuje prek sveta blagovnega prometa in samoupravnih organov SOZD IMP
- reševanje medsebojnih sporov temelji na določbah statuta SOZD IMP
- izredni prihodki iz poslov po sporazumih iz čl. 29 se razporejajo po enakih merilih in na način kot velja za preostali del skupnega prihodka, oziroma se združuje za namene določene v teh sporazumih, SaS o združitvi v SOZD IMP in temeljnem samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev v SOZD IMP.

V. Obračunavanje in plačevanje medsebojnih obveznosti

31. člen

Ugotavljanje, razporejanje in obračun skupnega prihodka po SaS iz 29. člena se izvrši glede na pogoje posameznih poslov v rokih in na način, ki ga določajo zakon in navedeni SaS.

Pri tem pa je potrebno zasledovati cilj, da se celotna aktivnost na posameznih področjih opredeli skozi udeležbo v skupnem prihodu (tudi naknadno) pod pogoji, kot jih narekuje posamezen SaS.

32. člen

Prispevki TOZD po dogovorjenih pogojih svobodne menjave dela se obračunavajo in plačujejo v obliki mesečnih akontacij na podlagi usklajenega letnega plana Blagovnega prometa s trimesečnimi, polletnimi in letnimi poračuni plačanih akontacij skladno z realiziranimi stroški ter realizacijo planiranega obsega njegovih storitev.

Vse ugovore zoper plačila akontacij uveljavijo TOZD pri poračunih.

VI. Temeljni pogoji glede strukture delovnih mest in kvalifikacijske strukture kadrov v Blagovnem prometu

33. člen

Delavci Blagovnega prometa morajo pri določanju strukture delovnih mest in kvalifikacijske strukture kadrov v Blagovnem prometu upoštevati naslednje temeljne pogoje:

1. da uresničujejo ustrezni družbeni akti o kadrovske politiki, kakor tudi ustrezni akti in programi SOZD IMP in delovne organizacije, v katerih delavci Blagovnega prometa z združenimi TOZD skupno urejajo ta vprašanja,
2. da se optimalno zagotovi uspešnost in smotrnost opravljanja del Blagovnega prometa, kakor tudi racionalno in ustrezno izkoriščanje kadrov glede na njihove strokovne in druge sposobnosti ter s tem preprečuje ekstenzivno zaposlovanje in neustrezna kvalifikacijska struktura kadrov glede na njihova dela in naloge,
3. da mora biti vsako povečanje števila delavcev v Blagovnem prometu v odvisnosti z ustreznim porastom njegovih del,
4. da mora biti notranja organizacija Blagovnega prometa prilagojena vrsti, obsegu in kakovosti del ter specifična v sorazmerju z obsegom poslovanja oziroma opravljanja storitev za TOZD skladno z načeli sodobne organizacije dela,
5. da morajo biti oblikovane funkcije delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi skladno s 3. in 4. točko tega člena,
6. da se samostojno opravljanje strokovno zahtevnih del, kakor tudi del s posebnimi pooblastili in odgovornostmi pogoji, da je delavec ustrezno strokovno in delovno usposobljen za opravljanje teh del in da izpolnjuje vse druge pogoje ustreznih aktov o kadrovske politiki ter samoupravnih splošnih aktov, katerih temelji so v SOZD IMP skupno dogovorjeni.

34. člen

Blagovni promet se organizira tako, da lahko ob normalni storilnosti in tehnični opremljenosti pravočasno in v celoti opravi skupno dogovorjene naloge. Strukturo delovnih mest in kvalifikacijsko strukturo potrebnih kadrov po posameznih vrstah del in nalog se določijo glede na vrsto, obseg in kvaliteto dela skladno z določili tega SS.

35. člen

Blagovni promet podrobneje opredeli in uredi strukturo del in nalog in ugotovi potrebno število in kvalifikacijsko strukturo kadrov v Blagovnem prometu.

V primeru povečanja obsega storitev ali uvajanja novih in ob spreminjanju pogojev poslovanja bodo TOZD in blagovni promet zagotovili pogoje za opravljanje teh storitev.

VII. Odgovornost Blagovnega prometa za opravljanje del in skupni rizik

36. člen

Blagovni promet je odgovoren TOZD, podpisnicam tega SS, za pravočasno in kvalitetno opravljanje storitev na način in pod pogoji iz tega SS in drugih samoupravnih splošnih aktov, s katerimi je opredeljeno opravljanje njegovih storitev.

37. člen

Za neopravljene, nepravočasne, nekvalitetno in nepravilno (v nasprotju s predpisi, navodili, dogovori...) opravljanje storitev odgovarja Blagovni promet temeljnimi organizacijam tudi materialno s sredstvi, s katerimi razpolaga. Za škodo, ki jo povzroči temeljnimi organizacijam namerno ali zaradi velike malomarnosti, Blagovni promet odgovarja po splošnih načelih o odškodninski odgovornosti.

Obstoj in stopnja odgovornosti Blagovnega prometa za nastalo škodo kot tudi višino, način in roke povračila, ugotavlja in določa notranja arbitraža.

38. člen

Organi in delavci, ki so zadolženi za spremljanje in zakonito uresničevanje določb tega SS, so dolžni Blagovni promet pozvati na odpravo nepravilnosti pri njegovem delu.

Če delavci Blagovnega prometa ne sprejmejo ukrepov za odpravo nepravilnosti ali se te ponavljajo, ima to pravico delavski svet SOZD IMP.

39. člen

Blagovni promet ne odgovarja za primere nepravilnosti in škode iz tega poglavja tega SS, nastale iz objektivnih razlogov ali zaradi neizpolnjevanja obveznosti s strani TOZD.

Blagovni promet tudi ne odgovarja za kvaliteto, zakonitost, smotrnost in racionalnost svojih storitev, ki se brez njegovega soglasja uporabljajo v spremenjeni obliki.

40. člen

Pri opravljanju svoje dejavnosti je Blagovni promet odgovoren za varovanje poslovne tajnosti.

41. člen

Blagovni promet dvakrat letno poroča delavskemu svetu SOZD IMP o svojem delu, zlasti pa o izvršitvi delovnega programa.

42. člen

Skupne rizike opredeljujejo in določajo načini njihovega pokritja udeležke v posebnih samoupravnih sporazumih iz čl. 29.

Glede na skupni pomen TOZD Blagovni promet se udeležke za vezujejo v primerih pokrivanja skupnega rizika zagotoviti TOZD Blagovni promet najmanj takšen celotni prihodek, da bodo njegovim delavcem zagotovljeni enaki pogoji dela, kot jih imajo delavci ostalih udeležek v skupnem poslovanju (enakovredno pokrivanje celotnega prihodka).

VII. Vsklajevanje stališč o skupnih zadevah

43. člen

Podpisnice tega SS skupne zadeve vsklajujejo:

- prek organov upravljanja SOZD IMP
- prek generalnega direktorja SOZD, oboje v skladu z določili SS o združitvi v SOZD IMP in statuta SOZD
- prek sveta Blagovnega prometa.

44. člen

Zaradi uresničevanja skupnih interesov TOZD in delovnih organizacij, enotnega obravnavanja poslovnih odločitev, enotnega nastopanja in koordinacije in usklajevanja stališč o skupnih zadevah nasploh, se ustanovi svet Blagovnega prometa.

V svet Blagovnega prometa imenuje delavski svet vsake delovne organizacije, združene v SOZD IMP Blagovnega prometa, delovne skupnosti SOZD in interne banke svojega delegata z mandatno dobo 2 let. Ker je svet strokovni organ, ne pa organ upravljanja, je delegat lahko tudi individualni poslovodni organ.

Izvoljeni delegati izberejo iz svoje sredine predsednika sveta. Pred konstituiranjem skliče izvoljene delegate na prvo sejo predsednik del. sveta SOZD.

Direktor TOZD Blagovni promet prisostvuje sejam sveta po službeni dolžnosti.

Za reševanje splošnih problemov se svet Blagovnega prometa sestaja v kompletnej zasedbi. Kadar svet Blagovnega prometa obravnava konkreten posel, se seje udeležujejo samo predstavniki sodelujočih oz. zainteresiranih delovnih organizacij.

Če se zaradi neodločljivosti določenega dejanja (np. podpis pogodbe) svet Blagovnega prometa ne utegne sestati, je direktor Blagovnega prometa dolžan preskrbeti mnenje oz. privolitev članov sveta Blagovnega prometa udeleženih (sodelujočih) TOZD (osebno, telefonično, telex).

45. člen

Svet Blagovnega prometa:

- predlaga plan realizacije pogodb kot sestavni del celotnega plana temeljnih organizacij združenega dela
- predlaga program kreditiranja kupcev oz. investitorjev
- predlaga temeljne elemente SS o združevanju dela in sredstev
- spremlja realizacijo plana storitev Blagovnega prometa in jo pospešuje in koordinira s konkretnimi akcijami
- preučuje poslovanje TOZD z Inženiringom in predlaga elemente letnega in srednjeročnega plana vključevanja TOZD v posle blagovnega prometa
- preučuje možnosti racionalizacije poslovanja
- razpravlja in predlaga osnove in merila dohodkovnih odnosov
- razpravlja o tekočih in razvojnih nalogah in določa nosilca
- opredeljuje značaj rizikov in njihovo zavarovanje ter delitev
- spremlja zunanjetrgovinsko poslovanje
- odloča o drugih bistvenih vprašanjih, ki se tičejo Blagovnega prometa, v kolikor za odločanje niso pristojni organi upravljanja TOZD, DO ali SOZD.

46. člen

Svet Blagovnega prometa sklicuje in vodi predsednik sveta Blagovnega prometa. Svet Blagovnega prometa se sestaja po potrebi. Po potrebi lahko zahteva delegat sveta Blagovnega prometa sklic seje sveta Blagovnega prometa in predloži ter utemelji dnevni red.

Svet Blagovnega prometa odloča z večino glasov delegatov, določenih v 5. odstavku 44. člena tega SS.

47. člen

Odločitve sveta Blagovnega prometa so vodilo dela Blagovnega prometa. Direktor Blagovnega prometa je odgovoren, da se odloči ve sveta Blagovnega prometa uresničujejo.

IX. Reševanje medsebojnih sporov

48. člen

Za uporabo, razlago in uresničevanje določb tega SS so odgovorni organi upravljanja in individualni poslovodni organi podpisnici tega SS.

Nadzor nad uporabo tega sporazuma izvajajo organi samoupravne delavske kontrole SOZD, individualni poslovni organi podpisnici in SOZD ter delegati podpisnici v delavskem svetu SOZD.

49. člen

Eventuelne medsebojne spore izhajajoče iz tega SS bodo podpisnice reševale sporazumno. Če spora podpisnice ne bodo rešile po prejšnjem odstavku, bodo spor predložile v reševanje notranji arbitraži v skladu s SS o združitvi v SOZD in statutom SOZD.

X. Pravice, ki jih ima blagovni promet glede odločanja in uporabe sredstev v zvezi z opravljanjem del

50. člen

Z delovnimi sredstvi s katerimi delajo, upravljajo delavci Blagovnega prometa.

Dobitniki priznanj sozda IMP v letu 1982 — za zasluge pri gospodarskih rezultatih, delo v samoupravnih organih, inovacijske predloge in dosežke na drugih področjih

Za uveljavljanje družbenoekonomskih načel v poslovanju:

A — pri dvigov. produktivnosti in izboljševanju gospodarjenja v TOZD, DO, SOZD ali DS

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Tončka Pogačar	vodja pisarne	26 let	DS SOZD
Emil Rogelj	upravnik poč. doma	21 let	DS SOZD
Lidija Močilnikar	blagajničarka	22 let	DS SOZD
Jernej Gabrič	vodja gradbišča	29 let	ELM
Janez Grčar	vodja sl. za izvedbo	29 let	ELM
Josip Gregoran	vodja sklad. in pom. dej.	20 let	ELM
Anton Kos	vodilni monter	19 let	ELM
Milan Lovše	vod. monter	20 let	ELM
Vinko Jamnik	vodja gradb.	18 let	ELM
Janez Pleško	vod. monter I	22 let	ELM
Tomaž Škerjanc	vod. montaž II	15 let	ELM
Janez Šmelcer	vod. monter I	15 let	ELM
Anica Traunšek	vodja odd. v računov.	8 let	ELM
Cvetko Trček	vod. monter I	24 let	ELM
Jože Valant	vodja gradb.	29 let	ELM
Anton Zupančič	vod. gradb.	24 let	ELM
Vlado Jevšenak	mont. spec. I	23 let	ISO
Avugust Jurček	vodja sklad.	24 let	ISO
Florjan Ajtič	vodil. tehn.	19 let	ISO
Rudolf Škorjanc	kontr. II skupinov.	12 let	ISO
Rudolf Girandon	skupinov. ključ.	10 let	DVIGALO
Vincenc Udovič	vodja orodj. vzdr. in pr. del.	26 let	DVIGALO
Stanislav Vatovec	obratovodja	13 let	DVIGALO
Josip Zalec	sam. ref. v opl. sl.	12 let	DVIGALO
Anton Schwentner	sam. orodjar	22 let	TEN-TELEKOM.
Nada Slobodnjak	el. meh. šibk. toka	18 let	TEN-TELEKOM.
Franc Ozmeč	vodnik kombija	21 let	TEN-TELEKOM.
Stanislav Polanc	obratovodja	24 let	TEN-TELEKOM.
Kosa Čerčič	el. meh. ŠT	21 let	TEN-TELEKOM.
Francka Nagode	el. meh. ŠT	20 let	TEN-TELEKOM.
Dušan Udovič	svetnik dir	21 let	PROJ. BIRO
Martina Glavan	viš. ref. za obr. in knjig.	21 let	PROJ. BIRO
Franc Kobal	vod. projekt.	14 let	PROJ. BIRO
Matjaž Maček	vod. projekt.	17 let	PROJ. BIRO
Ida Kurent	sam. ref.	10 let	IZOBR. CENTER
Sašo Vidic	vodja izvedb. II	12 let	INŽENIRING
Silvan Bandel	vodja odd. za izv.	11 let	INŽENIRING
Ervin Gril	skladiščnik		ALCHROM
Janez Dolinar	vodja razv. odd.	7 let	DO KLIMAT
Anton Repas	planer v OPP	13 let	DO KLIMAT
Stjepan Šimunčič	ključavničar	5 let	DO KLIMAT
Albin Pirih	delovodja	19 let	DO TIO
Justin Rejc	telefonist	13 let	DO TIO
Rajmund Čuk	ključavn.-varilec	17 let	DO TIO
Alojz Brajer	vodilni monter II	25 let	KLIMA MONT.
Jakob Vilhar	vodja reg. in meritve	18 let	KLIMA MONT.
Alojz Maver	vod. monter II	18 let	KLIMA MONT.
Jože Kralj	vodnik tov. avtom. I	19 let	KLIMA MONT.
Marjan Zupan	vodilni monter I	27 let	KLIMA MONT.
Alojz Mlinarič	arhivar	21 let	DS DO PROMONT
Janez Šaleher	vodja prod. sl. za področ.	6 let	DS DO PROMONT
Stanislav Pančur	vodilni monter I	30 let	TOZD OV
Matija Sladič	vodnik tov. voz. II	7 let	TOZD OV
Valentin Kepić	vodilni monter I	21 let	TOZD OV
Stane Osredkar	vod. monter I	28 let	TOZD OV
Jože Kovač	vodilni teh. I	25 let	TOZD OV
Jože Požrl	delovodja	25 let	TOZD OV
Jože Rutar	varil. spec. I	11 let	TOZD OV
Alojz Jankovec	vod. monter I	23 let	TOZD OV
Josip Pahovič	monter ogr. naprav	11 let	MONT. KOPER
Vojko Paliska	monter vodov. naprav	14 let	MONT. KOPER
Zofija Kočevar	sam. prod. ref. II	18 let	DS DO KLIMA
Viktor Murko	delovodja	17 let	TRATA
Miha Kranjc	KV delavec	16 let	TRATA
Slavka Fridel	KV delavec	12 let	TRATA
Viktor Seidel	ključ. spec. II	23 let	ITAK
Anton Velkavrh	varilec	10 let	ITAK
Franc Bašelj	ključavn.-spec.	21 let	ITAK
Anton Volk	upokojenec	19 let	TRATA
Drago Lukek	delovodja	30 let	TRATA
Mijo Mardjetko	strugar-spec.	5 let	TRATA
Janez Smole	vodja za pr. in raz.	15 let	TRATA
Vinko Cvajnar	vodja vzdržev.	29 let	SKIP
Alojz Hafner	vod. ključavničar	33 let	SKIP
Emil Hodnik	delovodja	10 let	MONTAŽA MB
Vinko Kaizer	monter spec.	23 let	MONTAŽA MB
Friderik Dokl	vodilni mont. II	12 let	MONTAŽA MB
Ferdo Šlamberger	vodilni mont. I	19 let	MONTAŽA MB
Anton Kirbiš	vodilni mont. I	26 let	MONTAŽA MB
Vinko Prajnc	vodja mont. I	4 leta	MONTAŽA MB
Anton Ivančič	sam. sklad. I	8 let	MONTAŽA MB
Marcel Mejač	delovodja	21 let	MONTAŽA MB
Iljcem Grabner	skupinovodja I	5 let	MONTAŽA MB
Marjan Verovnik	sam. ref. v pripr. dela I	12 let	MONTAŽA MB
Željko Vauhnik	vodja priprav. in org. dela	15 let	MONTAŽA MB
Briljana Klug	administrat. ref. I	11 let	MONTAŽA MB
Franc Merc	sam. sklad.	10 let	ELEKTROKOV.
Anton Rogina	serv. mont. spec.	28 let	ELEKTROKOV.
Miroslav Holc	skupinovodja	20 let	ELEKTROKOV.
Rok Juršič	sam. sklad.	20 let	ELEKTROKOV.
Stanko Leben	vodja fin. oper.	5 let	ELEKTROKOV.
Jožef Bračič	vodja mont.	20 let	ELEKTROKOV.
Igor Založnik	vodilni projekt.	7 let	PROJEKTIVA MB
Franci Horvat	vodilni kalkulac.	21 let	INŽENIR. BIROJI
Štefan Šeruga	delovodja mont.	18 let	DO PANONIJA
Štefan Nemec	obratov. v orodj.	20 let	DO PANONIJA
Alojz Topolovec	delov. montaž	20 let	DO PANONIJA
Štefan Baranja	galvanizer »Z«	22 let	DO PANONIJA
Ivan Kos	razvijalec-konstr.	17 let	DO PANONIJA
Jože Koder	ključavničar »Z«	29 let	DO PANONIJA
Karel Buzeti	krivilec pločev.	28 let	DO PANONIJA
Jože Horvat	upokojenec	27 let	DO PANONIJA
Franc Sever	upokojenec	26 let	DO PANONIJA
Jože Markovič	kalupar	10 let	LSNL
Miha Zajc	kalupar VK	7 let	LSNL
Jože Perkovič	skupinovodja	12 let	LSNL

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Alojzija Kastelic	jedrar C 02	13 let	LSNL
Janez Hrovat	skupinovodja	8 let	HVA
Janez Gliha	skupinovodja	7 let	HVA
Jože Marinič	orodjar VK	18 let	LBK
Marin Bogdanovič	pripravljalac peska	15 let	LBK
Vinko Hribar	kalupar VK	10 let	LBK
Alojz Skubic	vodja mehansk. vzdrž.	11 let	VIPO
Polde Pušljar	modelni mizar	16 let	VIPO
Anton Kastelic	ključavničar.-vzdržev.	14 let	VIPO
Janez Požar	samost. tehnolog	5 let	DS DO LIVAR
Jože Naglič	dir. sekt. za invest. d.	24 let	INŽENIRING
Milan Krajc	vodja odd. za ponudbe	26 let	INŽENIRING
Majda Šmigoc	sam. ZT ref. I	9 let	INŽENIRING
Alojz Rogač	skupinovodja	15 let	DO KLIMAT
Štefan Kelenc	delovodja	23 let	DO KLIMAT

B — pri razvijanju tehnologije

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Franc Čarman	vodja prog.	6 let	IPKO

C — pri razvijanju dohodkovnih odnosov

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Jože Weiss	direktor TOZD	25 let	ELEKTROMONT.
Janez Miklavc	direktor DO IZIP	8 let	DS DO IZIP

— Za delovanje na družbenopolitičnem področju

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Dušan Holzbauer	vodilni projekt.	21 let	PROJEKT. Biro
Leopold Breskvar	vodilni monter II	15 let	OV
Alojz Prijatelj	vodilni mont. I	28 let	OV
Franc Levstik	vodilni proj. II	22 let	OV
Janez Kokalj	vodilni mont. I	26 let	OV
Branislav Trtnik	vodilni mont. I	12 let	MONTAŽA MB
Mirko Toplak	ličar spec.	17 let	ELEKTROKOV.
Janez Zemljarič	delovodja	12 let	ELEKTROKOV.
Ivan Toplak	klepar-ključ. del.	16 let	MONT. PROIZV. CE
Dragica Kolar	administr. II	5 let	IND. PROIZV. CE
Rado Božič	ključ.	10 let	IND. PROIZV. CE
Bojan Bombač	tehnolog	5 let	IND. PROIZV. CE
Stane Božič	mont. klima	7 let	IND. PROIZV. CE
Danilo Šipos	ključavničar	6 let	PANONIJA
Štefan Šeruga	sam. končni kontrolor	14 let	PANONIJA
Zlatko Klemen	skupinovodja	9 let	LSNL

Za delovanje na področju samoupravljanja:

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Jure Flajnik	vodilni monter I	13 let	ELEKTROMONT.
Marjan Žagar	samost. razvijalec	13 let	DS EMOND
Franc Podlipec	vodja kalkulac. odd.	25 let	DS EMOND
Irena Pirc	samost. kalkulac.	11 let	INŽENIRING
Vladimir Mavrič	skupinovodja	16 let	DO TIO
Milan Muster	vod. monter I	15 let	
Janez Kupljenik	vodja operative	16 let	KLIMA MONT.
Anica Semen	sam. ref. za spl. upr. zad.	9 let	DS DO PROMONT
Ludvik Maček	vodilni mont. I	22 let	OV
Vlado Bračko	vodilni monter	14 let	OV
Jože Kužnik	vodja mont. III.	21 let	OV
Janez Brajer	vodja mont. III	22 let	OV
Marija Mozetič	sam. nab. ref.	11 let	MONTAŽA KP
Franc Tofant	sam. ref. za cenę	7 let	DS DO IKO
Danica Peternel	tehn. administr.	22 let	SKIP
Janez Roš	vodilni projekt.	13 let	PROJEKT. MB
Zdenko Kovač	monter III	3 leta	BLISK
Silvo Fendre	vodja suš. napr. - operativ.	17 let	MONT. PROIZ. CE
Ludvik Krajcar	vodja sklad. rep. mat.	23 let	IND. PROIZV. CE
Drago Pilipac	KV ključ.	14 let	IND. PROIZV. CE
Boris Petrina	orodjar	9 let	IND. PROIZV. CE
Helga Volk	vodja plana in analiz	19 let	DS DO KLIMA
Štefka Novak	ref. za prop.	16 let	DS DO KLIMA
Ivan Zadavec	strugar »Z«	21 let	PANONIJA
Olga Lazar	vodja knjigov.	8 let	PANONIJA
Legen Štefan	sam. ref. nabave	12 let	PANONIJA
Aleksander Špilak	končni kontrolor	17 let	PANONIJA
Jolanda Sapač	ref. v računov. »Z«	27 let	PANONIJA
Robert Drvarič	sam. tehnolog »Z«	10 let	PANONIJA
Anton Utrša	varilec	9 let	PANONIJA
Marjan Oltra	delovodja	17 let	LSNL
Ivan Janežič	kalupar VK	18 let	LBK

— Za pospeševanje inventivne dejavnosti pri pospešev. razvoja inovacij in racionalizatorstva

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Dezider Lulic	sam. razvijalec	4 leta	BLISK
Franc Medved	vodja kon. orod.	13 let	IP Celje

— Za daljše delo na področju razvoja kulture in rekreativne dejavnosti

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Anton Lah	samost. tehnolog I	25 let	ELEKTROMONT.
Ksenja David	central. ref. nabave	5 let	DS DO KLIMA

— Za delo in uspehe trajnejšega pomena na področju vzgoje in izobraževanja bodočih delavcev.

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Janez Kržmanc	sam. ref. za izobr.	10 let	DS DO EMOND
Tomaž Bricelj	vodja programa plastike	9 let	IPKO
Jože Lorbec	vodja odd. uč.	32 let	DS DO KLIMA
Andreja Smolič	direktor KSS	7 let	DS DO LIVAR

Za delo in uspehe trajnejšega pomena na področju zdravstvenega in socialnega varstva

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Marija Dečman	admin. refer.	17 let	OV

Za požrtvovalnost pri reševanju družbenega premoženja

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
Roman Brenc	vodja konstrukc.	6 let	DO TIO

Za daljše delo na področju razvoja kulture in rekreativne dejavnosti pri organizaciji športnih dejavnosti in rekreacije

Ime in priimek	Vrsta del, ki jih opravlja	Del. doba v IMP	TOZD, DO, DS
KEGLJAŠKA SEKCIJA	TOZD MONTAŽA MARIBOR		
KEGLJAŠKA SEKCIJA	TOZD MONTAŽA MARIBOR		
STRELSKA DRUŽINA	PANONIJA M. S.		

Nadaljevanje s 13. str.

51. člen

Delavci Blagovnega prometa imajo pravico, da jim TOZD glede dela skupnega pomena, ki jih opravljajo skladno s tem sporazumom, planom, zagotovijo ustrezne delovne pogoje, ki so potrebni za uspešno opravljanje teh storitev v pogojih sodobnega poslovanja. Sredstva za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela, zlasti povečanje obsega del in izboljšanje kvalitete del se zagotavljajo posebnimi samoupravnimi sporazumi na podlagi srednjeročnih in njih planskih usmeritev.

52. člen

Delavci Blagovnega prometa imajo pravico in dolžnost, da s svojimi stvi, ki jih upravljajo, ravnaajo kot dober gospodar, jih varujejo pri uničenjem in poškodbami, jih zavarujejo, družbeno in ekonomsko smotrno uporabljajo in redno tekoče in investicijsko vzdržujejo v viru razpoložljivih sredstev.

53. člen

Delavci Blagovnega prometa imajo pravico, da iz uporabe izločijo osnovna sredstva, ki so fizično dotrajana ali tehnično zastarela, kakor tudi, da odpisejo njihovo vrednost v primeru, da so sredstva uničena ali poškodovana zaradi višje sile ali v drugih, z zakonom določenih primerih.

54. člen

Glavni promet samostojno nastopa v pravnem prometu zaradi sklepanja pogodb in sporazumov ter opravljanju drugih pravnih poslov, ki se nanašajo na razpolaganje s sredstvi Blagovnega prometa. Za obveznosti je Glavni promet odgovoren s sredstvi, s katerimi razpolaga.

XI. Postopek za sprejem spremembe in dopolnitve tega sporazuma

55. člen

Osnutek tega sporazuma da v razpravo delavski svet SOZD. Pripombe in predloge iz razprave, ki ne sme trajati manj kot 14 dni, uskladi komisija delavskega sveta SOZD IMP.

56. člen

Na podlagi vsklajevanja pripomb iz razprave delavski svet SOZD določi predlog tega sporazuma in ga posreduje temeljnim organizacijam v sprejem.

57. člen

Ta SS sprejmejo delavci vsake podpisnice na zboru delavcev. Dohodno obravnavo in zbor delavcev izvede vsaka TOZD — po načelu sniva v skladu s svojimi samoupravnimi splošnimi akti.

58. člen

Ta SS je sprejet, ko ga sprejme večina delavcev na zboru delavcev vsaki od podpisnic sporazuma.

Ta SS je sprejet za nedoločen čas in prične veljati naslednji dan po izpolnitvi pogojev iz prejšnjega odstavka.

59. člen

Spremembe in dopolnitve tega SS se sprejemajo po enakem postopku, ki je določen za njegov sprejem.

Predlog sprememb in dopolnitev lahko da vsaka podpisnica v skladu z njenimi samoupravnimi splošnimi akti, kakor tudi delavski svet SOZD, svet samoupravne delavske kontrole SOZD in generalni direktor SOZD.

60. člen

Ta SS preneha: — če preneha Blagovni promet — z dnem prenehanja TOZD — če tako odločijo podpisnice po enakem postopku, ki je predpisan za njegov sprejem.

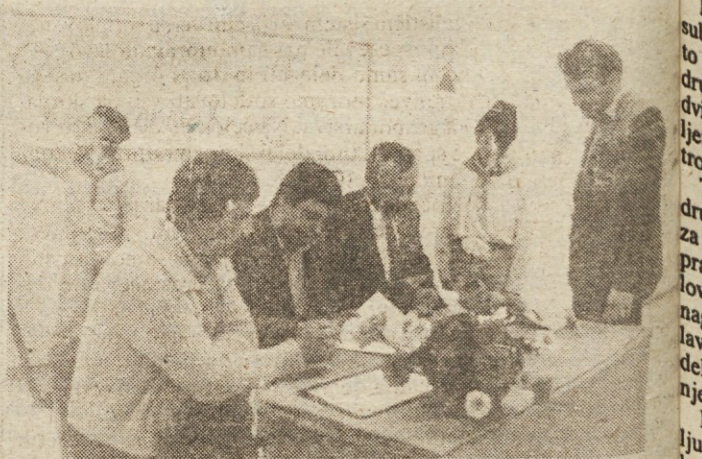
XII. Prehodne in končne določbe

61. člen

Vse devizne provizije na področju zastopanja in konsignacije bodo nakazane od ustanovitve TOZD Blagovni promet, vezane na obračun uslug in storitev teh dejavnosti v času, ko sta bili v obsegu javnosti organizirani v okviru TOZD Zastopstva, pripadajo zbirnemu TOZD Zastopstva.

62. člen

Sredstva, potrebna za začetek poslovanja TOZD Blagovni promet, se zberejo na podlagi nasebnega samoupravnega sporazuma.

ni soli Krinski odred Preserje, ki je bila lani zgrajena

na, ki so se je udeležili tudi predstavniki IMP. Razpcep in direktor tozda Lovro Rogelj, predsednik delavskega sveta tozda tor Lavrič, predsednik izvršnega odbora sindikata Franc Grdin, sekretar osnovne organizacije ZK Milan Silc, predsednik osnovne organizacije ZSMS, predstavniki krajevne skupnosti Podpeč in borci s območja.

Včlanite se v društvo!

Leta 1980 je bilo ustanovljeno društvo za sončno energijo z namenom, da bi čim bolj popularizirali izkoriščanje sončne energije, nadzorovali razvoj naprav s tega področja in izobraževanja strokovnjakov s področja izkoriščanja sončne energije.

Predsednik društva je Jože Drnovšek, znani družbenopolitični delavec iz Litije, njegov namestnik je dr. Peter Novak, profesor na strojni fakulteti v Ljubljani, tajnik društva pa je Vinko Kuder, komercialni DO KLIMAT.

Zaradi majhnega števila članov društva, je bilo delo društva dve leti v mejah možnosti entuziastov. Da bi pa izkoriščanje sončne energije čim bolj popularizirali, želi društvo v svoje vrste vključiti čimširši krog strokovnjakov in drugih, ki jih zanima izkoriščanje

Nepopolni na tekmovanju gradbincev v Djakovici

Predzadnji — toda brez tretjega člana ekipe

Na pobudo republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije so se predstavniki IMP letos prvič udeležili zveznega proizvodnega tekmovanja gradbincev, ki je bilo v Djakovici 24. in 24. septembra.

Tekmovala sta Miloš Černe iz Ogrzevanja vodovod in vže Gumilar iz Montaže Marior, ekipo pa je vodil podprednik sindikalne koordinacije Šuligoj, iz TIO Idrija, ki je podal podatke za ta članek.

Prav nič ni skrival nezadovoljstva nad odnosom Valerija Lovrečiča, ki ga je Montaža Koper določila kot tretjega člana ekipe, pa se iz nepojasnjenih razlogov ni pojavil na letališču. »V sredo 15. minut pred drugo so mi iz Kopra sporočili, da Lovrečiča ne bo. V četrtek zjutraj pa smo morali na pot, tako, da nismo mogli izpopolniti ekipe,« se hudi Šuligoj. Slabo voljo ekipe je lahko razumeti, saj ocenjujejo, da bi lahko osvojili prvo mesto, če bi res nastopili vsi trije. Tako pa so na tekmovanju monterjev centralnega ogrevanja zasedli 7. mesto med osmimi ekipami, ker sta morala dva delati še za tretjega.

Med potjo si je slovenska ekipa, v kateri so bili še delavci Stavbarja, Konstruktorja, Ingrad in Obnove ogledali Skopje in Prištino. Organizator, gradbeno industrijski kombinat Dugami iz Djakovice je srečanje in tekmovanje jugoslovanskih gradbincev dobro organiziral. Tekmovalo je preko 300 delavcev iz vseh republik in pokrajin v šestih disciplinah.

»Osebnost mislim, da je bilo še pomembnejše od tekmovanja to, da smo se srečali predstavniki kolektivov iz vse Jugoslavije si izmenjali izkušnje tako na delovnem kot samoupravnem področju, tako da je vsak odnesel mnogo novih spoznanj,« je končal Ivan Šuligoj.

L. J.

Preklic

Rojc Marija iz do Livar Ivančna gorica, stanujoča v Žužemberku 134, preklicujem, kar sem govorila o Perpar Mileni iz DO Livar, stanujoča v Stični.

Kdo bo pomagal delavski kontroli?

Obsežne naloge, a majhne možnosti za delo

Naš razvijajoči se socialistični sistem terja čim večje sodelovanje subjektivnih sil, ki naj bi pospeševale naš samoupravni razvoj. Za to nalogo pa niso poklicani samo delegati in drugi organi našega družbenega »vodstva«, temveč moramo sodelovati vsi, da skupaj dvigamo zgradbo našega gospodarstva. Na čelo nas vseh pa so voljeni organi, med katere spadajo tudi delavske samoupravne kontrole, ki jih boljše poznamo od leta 1978.

To »telo« ima velike dolžnosti in pravice pri izvajanju statuta in drugih samoupravnih aktov, sporazumov in dogovorov; skrbi tudi za izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja, samoupravnih pravic, dolžnosti, interesov delavcev; skrbi za uresničevanje delovnih obveznosti, gospodarno ravnanje z družbeno lastnino; tudi nagrajevanje po delu spada v njihov »okvir«, pa varstvo pravic delavcev iz medsebojnega razmerja v združenem delu, kot tudi da delajo na področjih obveščanja delavcev s kontrolo nad izvrševanjem drugih samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev.

Naloge delavske kontrole so tako obsežne, da bo terjale od petih ljudi komisiji poln delovni čas, toda zanje je to seveda samo družbena obveznost ki jo opravljajo ob rednem delu, zato še sedaj, po nekaj letih, ni pravega »haska« te dejavnosti. Delovanje delavske kontrole je še vedno v razvoju. Ponekod celo zamira iz raznih vzrokov, ne nazadnje tudi iz strokovnih, če pogledamo vso obsežnost dolžnosti in pravic, ki jih imajo v svojem pravilniku. Pa tudi pravna plat je zapletena, zato ni čudno, da prihaja do pripomb na njihovo delo, ali da delavske kontrole ni čutiti, še manj pa, da bi na tri mesece poročali zborom delovnih ljudi o svoji aktivnosti. Pravilnik o delu delavske kontrole ima na zunanje kar idealne zasnove in podoba, pri izvajanju nalog pa bi morali imeti člani kontrole razpredene niti dejavnosti na vse strani ter polno pomoč raznih služb.

Če se pojavijo pomanjkljivosti in je treba ukrepati se domislamo sredstva, v tem primeru ljudi, ki naj zadeve »čistijo«.

Tako smo, pa če se to na zunaj ne vidi, ustanovili stabilizacijsko komisijo, ki ima enkratno nalogo, da analizira poslovanje v prvem polletju, da ugotovi, zakaj so nastali in se dvignili nekateri stroški. Pa tudi ta komisija nima pravih tal, kajti kdo bo med številkami razslobo tisto, kar je narobe, dobil pa bo prepričljiva opravičila, če jih sploh bo. Ker so poročila o stanju vedno kratka, tudi nerazumljiva, se o njih hitro izrekamo, največkrat pritrdilno. Dejstva pa kasneje marsikdaj ovržejo prejšnje trditve posledice včasih krepko občutimo. Res so številke logične, toda vsak jih ne zna brati, da bi razumel vso vsebino. Zato pa si potem pomagamo z različnimi komisijami in drugimi organi, ki naj poskušajo zadeve razjasniti.

Ob tem se lahko vprašamo, če je kak postopek sploh potreben. Če bi imeli ljudi, ki bi znali stanje razumljivo prikazati, to ne bi bilo potrebno. In ravno v tej napeti in resni gospodarski politiki bi se morali vsi potruditi, da nam bo jasno, kar je potrebno, in ne bi za neka ugotavljanja odtegovali ljudi z delovnih mest, kjer se pravzaprav razvija naša prihodnost.

FRAN VODNIK

Skoraj 10.000 planincev iz Slovenije, sosednje Hrvaške in celo Makedonije se je udeležilo letošnjega. 14. dneva planincev, ki je bil 12. septembra na Lisci.

Sevniški planinci, ki letos praznujejo osemdesetletnico prve kočice na Lisci, imenovane po učitelju Blažu Jurku, pionirju zasavskega planinarstva, so se posebej pripravili. Zbor so posvetili tudi 90-letnici rojstva tovariša Tita, ki je leta 1938 prav na Lisci vodil prvi sestanek politbiroja CK KPJ.

Zbranim planincem sta spregovorila sekretar republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Zdravko Krvina in član upravnega odbora planinskega društva Lisca iz Sevnice Lojze Matore, ki je bil organizator letošnjega zbora planincev.

Po krajšem kulturnem programu, ki so ga pripravili sevniški planinci, sta po zelenem in s soncem obsijanem pobočju Lisce zazvenela smeh in pesem priložnostnih zborčkov pomešan s klepetom starih prijateljev in ljubiteljev planin.

Se posebej je razveseljivo, da je bilo med planinci veliko mladih, ki so radi prisluhnili spominom in izkušnjam starejših.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti sevniških planincev, ki so s svojo požrtvovalnostjo veliko prispevali pri organiziranju tako množičnega zborovanja kot je dan planincev, da je bil prijeten in sproščen ter nam vsem ostal v lepem spominu.

RUDI WAND

Akcija Nič nas ne sme presenetiti na Titovi 37

Letalski napad ni presenetil

Na osnovi odredbe komiteja za SLO in DS KS Bežigrad I in Bežigrad II z dne, 3. 6. 1983 smo v poslovni stavbi IMP na Titovi 37 25. septembra 1982 organizirali vajo NNNP 82 na alarm zračni napad.

Na Titovi 37 aktivno deluje 33 obveznikov civilne zaštite in 14 obveznikov narodne zaštite. Obvezniki CZ so opremljeni z vso potrebno osebno in tehnično opremo, ki je shranjena v kletnem prostoru poslovne stavbe. 78% obveznikov CZ je tudi strokovno usposobljenih s strokovnimi in dopolnilnimi tečaji po posameznih aktivnostih in sicer:

— štab CZ 6 obveznikov — 6 strokovno usposobljenih s tečajem

— gasilski oddelek 9 obveznikov — 7 strokovno usposobljenih s tečajem

— enota PMP 6 obveznikov — 5 strokovno usposobljenih s tečajem

— enota za zveze — kurirji 6 obveznikov — 3 strokovno usposobljeni s tečajem

— tehnično-reševalna enota 6 obveznikov — 5 strokovno usposobljenih s tečajem

Od 7 do 8. ure se je v poslovni stavbi zbralo 28 obveznikov CZ, se preoblekli v obleke CZ in se oskrbeli z vso potrebno tehnično opremo.

Obvezniki narodne zaštite so istočasno postavili šotor za poslovno stavbo IMP, ki je služil za delovanje štaba, evakuirane ranjence in evakuirane dokumente. Med vajo so šotor in vhod v poslovno stavbo varovali obvezniki narodne zaštite.

Ob 8. uri je bil dan alarmni znak z ročno sireno za zračni napad. Štab se je sestel, preučil nastalo situacijo, predvidel vse potrebne ukrepe za reševanje in

jih z ukazom posredoval vsem poveljnikom posameznih enot. Enote so na osnovi ukaza in predhodno pripravljenega programa pričele z delom.

Obvezniki gasilskega oddelka so gasili požar v II. nadstropju poslovne stavbe z vodo in hidrantnega omrežja. Glede na to, da imamo v poslovni stavbi suhi hidrant, so predhodno napeljali cevi od hidrantnega priključka, ki je na parkirnem prostoru do priključka na hidrantno omrežje poslovne stavbe.

Enota prve medicinske pomoči je s pomočjo tehnično-reševalne enote evakuirala dve delavki, ki sta bili med zračnim napadom poškodovani in jima nudila prvo pomoč pri zlomu noge, zlomu ključnic in poškodbi glave.

Tehnično-reševalna enota je odstranjevala ruševine in evakuirala dokumente iz III. nadstropja, ki so predvideni za evakuacijo. Na pomoč ji je priskočila enota za zveze-kurirji, ki so svoje delo s pozivi že opravili do 8. ure.

Potek vaje so vseskozi nadzorovali člani štaba CZ in nudili ustrezno pomoč poveljnikom posameznih enot. Vajo so si ogledali tudi vodje oz. namestniki obrambnih priprav.

Ob 10. uri je bila vaja zaključena na dani znak sirene. Poveljniki posameznih enot so štabu CZ predali pismena poročila o poteku vaje in o vseh pomanjkljivostih, ki so jih opazili med vajo.

Ob 10.30 so se v zaklonilniku

poslovne stavbe zbrali vsi obvezniki CZ, NZ in vodje obrambnih priprav. Poveljnik štaba CZ tov. Dušan UDOVIČ se je vsem prisotnim zahvalil za udeležbo in sodelovanje in jih obenem seznanil o priznanjih, ki jih je CZ na Titovi 37 prejela za aktivno delovanje od štaba CZ KS BEŽIGRAD in štaba CZ SO Ljubljana-Bežigrad.

Ob 11. uri je štab CZ napisal poročilo o poteku vaje, ki je bilo posredovano po kurirju štabu CZ KS Bežigrad. Sprejeli so tudi sklep, da se vse pomanjkljivosti, ki so bile opažene med vajo odpravijo do konca leta 1982.

BARBARA KOČMUR

VSAK PETI DELAVEC JE KRVODAJALEC

V IMP DO Panonija imamo aktiv krvodajalcev, v katerem je stopetdeset delavcev. Vsak torek se na transfuzijski postaji zbere po šest delavcev Panonije. Petnajst Panonijinih delavcev je darovalo kri že več kot tridesetkrat. Največkrat je daroval kri Boris Škrjanec, ki se je kar 49-krat udeležil krvodajalskih akcij.

F. K.

»IMP«
DO »IKO« LJUBLJANA n. sol. o.
TOZD »IPKO Podpeč« n. sol. o.
61352 Preserje, Kamnik pod Krimom 142
vabi k sodelovanju

- DIPL. STROJNE INŽENIRJE
- STROJNE INŽENIRJE
- STROJNE TEHNIKE

za opravljanje del in nalog v razvojno-konstruktorskem oddelku. Kandidati so lahko začetniki — pripravniki.

- TEHNIČNEGA RISARJA-KE
Pogoj: opravljen tečaj za tehničnega risarja ali 2 leti TŠSS
- KV STRUGARJA
za opravljanje del in nalog v neposredni proizvodnji kmetijske opreme. Zaželeno delovne izkušnje.
- KV MIZARJE
- KV PLESKARJE
- KV AVTOLIČARJE
za opravljanje del in nalog v neposredni proizvodnji poliestra. Zaželeno delovne izkušnje.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Osební dohodki po pravilniku. Stanovanja niso na voljo. Kandidati naj svoje prošnje z dokazili o izobrazbi pošljejo na naslov: IMP, DO, IKO, TOZD »IPKO Podpeč« Kamnik pod Krimom 142, 61352 Preserje, in naj se osebno zglasijo na razgovor. Razpis velja do zasedbe del in nalog.

ZAHVALE

Ob nenadni in težki izgubi mojega dragega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za darovano cvetje in izreke sožalja.

Enaka zahvala tudi osnovni organizaciji sindikata za darovani venec.

BOJAN PESTOTNIK

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Gustinčič Albina se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata IMP TOZD OV in sodelavcem za poklonjeno cvetje, izreke sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

MAJDA DEKLEVA

Ob boleči izgubi moje drage sestre se iskreno zahvaljujem sodelavcem IMP za darovano cvetje, izreke sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

ZOFKA BLAŽIČ

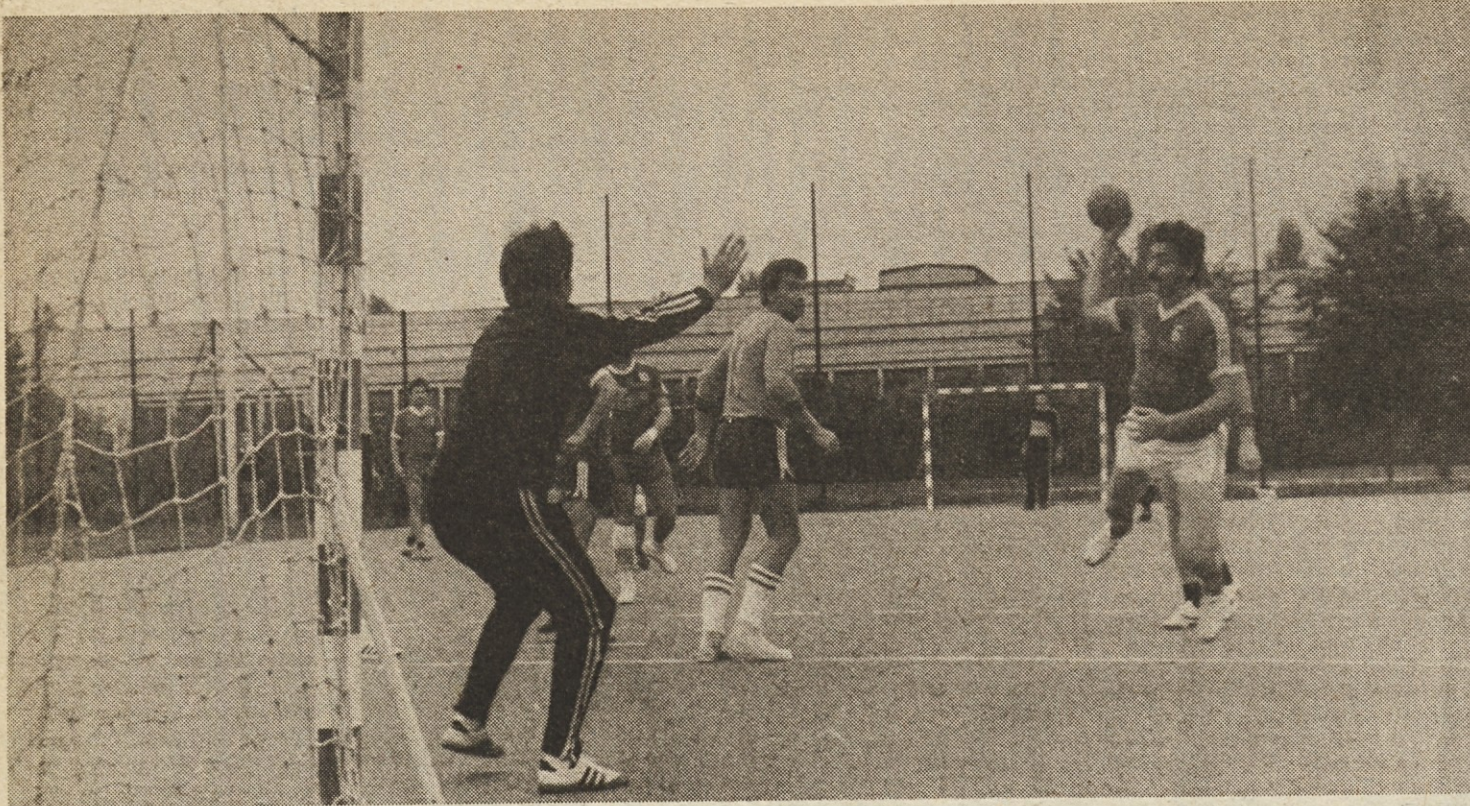
Ob boleči izgubi moje drage mame, se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Ogrevanje vodovod za darovano cvetje.

Posebej hvala vsem sodelavcem za spremstvo na njeni zadnji poti in za izreke sožalja.

MARJAN KOŠIR

Udeleženci vaje v akciji

Organizatorji so letošnje, druge športne igre delovnih organizacij IMP razširili z novo disciplino — rokometom. Posnetek je s tekme med Panonijo in Promontom.

V Murski Soboti zmagali Celjani

V petek, 25. septembra so bile v Murski Soboti druge športne igre delovnih organizacij IMP, ki jih je organizirala sindikalna konferenca Panonije. Prehodni pokal za ekipno zmago je osvojila celjska Klima, domačini so bili drugi, tretja pa ekipa PMI. Dogovorili so se tudi, da bo naslednje, tretje športne igre organizirala Klima v Celju.

Treba je reči, da so igre v Murski Soboti prinesle domačinom razočaranje. Lani so bili v Ivančni gorici prvi in na tistem so pričakovali, da bodo na domačih terenih prvo mesto potrdili — pokopala pa jih je prav panoga, v kateri so na lanskih igrah doživeli nepričakovan uspeh — mali nogomet. Lani so bili prvi — letos pa zadnji.

Kako se vam je moglo zgoditi kaj takega? sem vprašal kapetana Panonijine ekipe Mira Gomboca.

»Imeli smo smolo pri žrebu,« je odgovoril. »Ne razumite tega kot da se opravičujem, ampak tako pač je. Igrali smo eno samo tekmo in sicer s Klimo Celje, ki nas je premagala s 6:1 in tako smo končali tekmovalje na zadnjem mestu. Prav nič se ne opravičujem, niti ne skušam zmanjšati uspeha Celjanov. Bili so zares boljši, torej jim lahko samo čestitam. Trdim pa, da mi nismo bili najslabši, kot kaže razpredelnica. Imeli smo pač smolo, da smo takoj naleteli na najboljšo ekipo, zato so pred nami tudi ekipe, ki bi jih verjetno lahko premagali.«

Tu je treba pojasniti, da je mali nogomet pač najprivlač-

nejša disciplina in edina, za katero je bilo prijavljenih deset ekip. Organizatorji so zato določili sistem tekmovalja na izpadanje, muhasti žreb pa je določil, da so se v eni od tekem prvega kola pomerili lanski zmagovalci in Celjani, ki jih poznamo kot dobre nogometaše. Ena ekipa je pač morala izpasti, in to so bili domačini.

Boste zdaj vrgli puško v koruzo ali še bolj vneto trenirali in se pripravljali na ravanšo prihodnje leto?

»Kaj bi obupali, trenirali bomo. Mislim, da smo že večkrat dokazali, da znamo igrati. Zdaj smo pač izgubili, smo pa zato dokazali, da smo gostoljubni domačini,« je rekel Mirko Gomboc.

Član ekipe Zdenko Hajdič pa je pristavil: »Naš neuspeh lahko pripišemo tudi temu, da smo se premalo pripravljali. In zdi se mi tudi, da nas je lansko prvo mesto malce zavedlo in smo prišli na turnir preveč samozavestni. Potem nas je šest golov, ki nam jih je dala Klima, streznilo, ampak sistem tekmovalja nam ni dal priložnosti za popravni izpit.«

Klimini ekipi pa gredo res vse pohvale, saj je prepričljivo odi-

grala vse tekme in tudi v finalu gladko premagala Promontovce s 4 proti 1. V prvem polčasu je bila tekma precej časa negotova in tudi Promont je imel nekaj lepih priložnosti — imeli so tudi smolo, saj je en strel ustavila prečka. Nato pa je Goran Savič le načel Promontovo mrežo, tako da se je prvi polčas končal z 1 proti 0 za Klimo. V drugem polčasu sta dala najprej gola za Klimo Edi Fister in Silvo Strukelj, potem je Promont znižal na 3 proti 1 in vrgel vse sile v napad, da bi morda obrnil tok igre, toda Boris Gogala je s četrtem golom za Klimo zapečatil njihovo usodo.

Za Klimo so igrali: Drago Fister, Dani Conradi, Silvo Strukelj, Branko Juračič, Darko Baškera, Marjan Hodušek, Boris Gogala, Martin Kroflič in Goran Savič.

Kapetan Edi Fister je bil kratak: »Mislim, da smo bili favoriti in smo pač zmagali. Organizacija tekmovalja je bila dobra, sodniki pošteno, vse ekipe fair.«

Druga disciplina, kjer Panonija ni ubranila lanskega prvega mesta je streljanje žensk z zračno puško. Prehitela jih je ekipa PMI, za katero so streljale Jožica Furner, Zlata Lovenjak, in Valerija Recek, vse tri iz murskosoboškega Bliska. Panonijine strelke so bile druge.

Kot pravi Zlata Lovenjak, bi bilo že lani v Ivančni gorici drugače, če ne bi bila Valerija Recek takrat na porodniškem dopustu in jim je uvrstitev pokvarila slabša tretja članica ekipe.

Seveda pa so med moškimi strelci Panonije pobrali prvo mesto, na katerega so že kar nekako abonirani na tekmovaljih v IMP, kot tudi na občinskih in medobčinskih tekmovaljih.

Zanimivo pa je kako so se v Murski Soboti razvile tako dobre strelke. »Menda je vsega kriva Jožica Tumer.« V Murski Soboti je bilo nekaj vrhunskih strelcev, med njimi tudi moj mož, pa Kovačič, Bagari in še nekateri, ki so resno delali in še v težkih pogojih, ko Murska Sobota še ni imela strelišča, dosegli lepe rezultate. Streljanje terja seveda mnogo treninga, tako da je mož stalno zdoma. In vedno, kadar sem se pritoževala, mi je rekel, naj grem z njim in še jaz začnem streljati. Jaz pa sem rekla, kaj bom počela edina ženska na strelišču, pa sem navdušila še Zlato, da je začela resno trenirati. Kasneje se nama je pridružilo še nekaj drugih tovarišic, tako, da nas je vedno več.«

Glede organizacije športnih iger moramo reči, da je imel Panonijin organizacijski odbor, v katerem so delali Andrej Zdravec, Jože Kouter, Ladislav Abraham in Franc Šeruga, zahtevno delo tudi zato, ker Murska Sobota nima športnih igrišč ravno v izobilju. Tako so bile igre na več različnih koncih, keg-

ljavke in kegljavci pa so morali celo iz Murske Sobotice — ženske v Radence in moški v Ljutomer. Zaradi tega je prišlo tudi do zapleta, ker je PMI postavil v žensko kegljaško ekipo tovarišice, ki so najprej streljale in so prišle na kegljišče potem, ko je sodnik že zaključil tekmovalje. Ekipa PMI se je pritožila organizatorju, bilo je tudi nekaj prepiranja, koliko je bila pravzaprav ura, ko so kegljavke prišle na mesto tekmovalja, toda organizator ni mogel mimo podpisane izjave sodnika, da je po nastopu zadnje kegljavke čakal 15 minut in potem tekmovalje zaključil.

Sicer pa lahko rečemo, da so organizatorji svoje delo dobro opravili, za kar se jim je na koncu v imenu vseh nastopajočih zahvalil Tone Lah.

Omeniti moramo tudi, da so nastopajoči na začetku sprejeli protestno izjavo zaradi izraelskega nasilja nad Palestinci v Libanonu.

Zmagovita ekipa Klime Celje.

Panonijina sindikalna organizacija je 11. septembra vrnila obisk madžarskim sindikatom iz tovarne Monostru. Gostitelji so predstavnike Panonije prisrčno sprejeli, nato pa so se pomerili na športnih terenih v Monostru. Streljanje z zračno puško, namiznem tenisu, šahu in kegljanju. Skupno so imele uspeha Panonijine ekipe, toda rezultati v tem primeru niti niso tako pomembni, še pomembneje je, da so med obema kolektivoma spletle čvrste vezi in da je tudi to srečanje minilo v globoko prijateljskem vzdušju. (Foto: F.)

Rezultati drugih športnih iger delovnih organizacij IMP

Skupni rezultati ekip

1. KLIMA
2. PANONIJA
3. PMI
4. PROMONT
5. IKO
6. EMOND
7. LIVAR
8. IZIP
9. TIO
10. KLIMAT

št. točk

- 910
- 820
- 790
- 510
- 480
- 430
- 400
- 300
- 290
- 130

Moški

1. TIO
2. IKO
3. PROMONT
4. KLIMA
5. IZIP
6. EMOND
7. PANONIJA
8. PMI
9. LIVAR

Streljanje z zračno puško

Mali nogomet

1. KLIMA
2. PROMONT
3. IZIP
4. TIO
5. IKO
6. KLIMAT
7. LIVAR
8. PMI
9. EMOND
10. PANONIJA

št. točk

- 100
- 90
- 80
- 70
- 60
- 50
- 40
- 30
- 20
- 10

Moški

1. PANONIJA
2. KLIMA
3. PMI
4. LIVAR
5. IZIP
6. TIO
7. IKO
8. EMOND
9. PROMONT

Rokomet

1. PANONIJA
2. PMI
3. EMOND
4. KLIMA
5. PROMONT

Ženske

1. PMI
2. PANONIJA
3. KLIMA
4. PROMONT

Kegljanje

LIVAR — diskvalificiran

Odbojka

Moški

1. PMI
2. PANONIJA
3. IKO
4. PROMONT
5. KLIMA
6. EMOND
7. LIVAR
8. IZIP

Moški

1. KLIMA
2. PANONIJA
3. PMI
4. IZIP
5. IKO
6. EMOND
7. PROMONT
8. KLIMAT
9. LIVAR
10. TIO

Ženske

1. PMI
2. KLIMA
3. PROMONT
4. PANONIJA

Ženske

1. LIVAR
2. PANONIJA
3. IKO
4. KLIMA
5. EMOND
6. KLIMAT

Namizni tenis

Ženske

1. PMI
2. PANONIJA
3. KLIMA
4. LIVAR

Šah

1. KLIMA
2. EMOND
3. PMI
4. IKO
5. TIO
6. PANONIJA
7. LIVAR

Zakaj so bili razveljavljeni rezultati Livarjeve rokometne ekipe

Delavci SOZD IMP Ljubljana smo se zbrali v soboto, dne 25. septembra 1982, v Murski Soboti z namenom, da se bolje spoznamo in pomerimo med sabo športne moči. Propozicije v posameznih disciplinah so nam bile že znane in tako bi se naj igre delavcev delovnih organizacij v IMP odvijale v športnem in prijateljskem duhu.

Ugotovimo pa lahko, da želje vseh niso bile enake. Propozicij nismo vsi spoštovali. Nekatere smo odkrili, verjetno so bili pa tudi takšni, ki so odkritju ušli zaradi gesla »Če ni tožnika ni dolžnika«.

Na rokometni tekmi med DO LIVAR in DO PROMONT je ekipa delovne organizacije PROMONT vložila pritožbo na zapisniku, češ da igralec DO LIVAR ni član kolektiva DO.

Komisija, ki so jo sestavljali predstavniki sodniškega zbora, predstavnik iz DO KLIME in predstavnik DO »PANONIJA« se je sestala in ugotovila, da je vodja ekipe DO LIVAR dal pismeno izjavo, da je omenjeni igralec v delovnem razmerju v DO LIVAR za določen čas kot športni animator za določen čas 6 mesecev. Komisija je tako tekmo registrirala kot veljavno, vendar je zadržala organizatorja, da točnost podatkov vodje ekipe preveri in v primeru da je izjava lažna, obvesti vse udeležence iger in tako vse tekme ekipe DO LIVAR razveljavi.

Organizator DO »PANONIJA« je naslovil na Kadrovske službe DO LIVAR vlogo, v kateri prosi za potrditev podatkov, da je omenjeni tekmovalca član kolektiva DO LIVAR. Kadrovska služba je dne 29. 9. 1982 odgovorila pismeno in v dopisu poroča, da je pomotoma nastopal v rokometni ekipi DO LIVAR igralec, ki dela v DO LIVAR na osnovi pogodbe o delu in tako ni član sindikalne organizacije v DO LIVAR.

Navajajo tudi, da bi se moral zaposliti za določen čas, vendar do te realizacije ni prišlo.

DO LIVAR bo rokometni ekipi DO PROMONT izročila pokal za osvojeno III. mesto in se ji opravičujejo, kot navaja direktor splošno kadrovske službe DO LIVAR.

Takšen način sodelovanja na igrah delovnih organizacij SOZD lahko obsojamo. Na seji koordinacijskega odbora v Murski Soboti smo se dogovorili, da na samem tekmovalju ne bomo preverjali ekip v smislu članstva kolektiva, saj smo vsi v IMP in si tako lahko zaupamo. Na žalost se dogovorov in resnosti ne držimo in tako prihaja do nepriemernih in nepotrebnih dogodkov. Upamo, da jih v bodoče več ne bo. Registriranih in neregistriranih.

ANDREJ ZDRAVEC